

ΞΕΛΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΗ ΦΥΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

βρμ. 100..

3

ΑΠΡΙΛΗΣ 1984

αντιεξουσιαστικές κολλεκτιβες
ελλαδα και εοκ ο περιπλανωμενος δημιος
αναρχισμος η βαρβαροτητα
πυρηνοκινητη αριστερα
φυλακες σουκι

Η σοσιαλδημοκρατία οργανώνει το κράτος και στηρίζει το κεφάλαιο. Η "αριστερή" αντιπολιτευση της παπατεύει το κορμί της πρυτώς και επιτίθεται στις φειρες του μεφορμισμου που ξεπετιουνται απο το ιδεολογικο-της πτωμα. Εκλογες, ευρωεκλογες, ταραταξισμ και ανελεητος γκαιοπελισημος. Το Πασοκ μ'ολο το υπαλοπιτο εξουσιαστικο σκυλολοϊ σχεδιαζουν και οργανωνουν τις συγχρονες μαρκες καταπιεσης, καταστολης, αλλοτριωσης, πραγματικοτητας και ξενοσης των ανθρωπων μεσα στην κοινωνια. Η νεολαία που καποτε δηλωνε αυτη η εκεινο, σήμερα δεν δηλωνει τιποτα αλλα παρα καταναλωτισμο, αποκρυφισμο, υποχωρηση, παραίτηση κι ανεχεια. Το εργατικο κινημα, κατω απο τον ελεγχο των μεγαλυτερων εχθρων-του στην παλη για την απελευθερωση των εργαζομενων, τον σταλινισμο και την σοσιαλδημοκρατια, δεν μπορεί να φτασει στις επιπεδο της συνολικης κριτικης και ανατρο-

πης της κοινωνικης, και παρεμεινεί σε κεινο το επιπεδο των αγωνων που απ'τη μια δειχνουν πως δεν θα σταματησει ποτε να διαμαρτυρεται, αλλα κι απ'την αλλη πως τα αιτημα τα είναι αιτηματα-στηριγματα του καπιταλιστικου συστηματος. Οι νεες κοινωνικες μειοψηφίες που ξεπηδανε μεσα απο την κριση του κρατους που θελει να αναμορφώσει το Πασοκ δεν καταμερνουν να αναδειξουν μια επαναστατικη πολιτικη και ψυχωρα γωνυ κατω απο την πολιτικη και περιθωριακη-τους νεκρωση.

Ο ελευθεριακος χωρος, ο χωρος της αντι-εξουσιας και της αν-αρχας δεν μπορεί -τουλαχιστον προς τα παρον- να δώσει μια επαναστατικη προσπικη. Οι λαγοι, πιστευουν πολλοι, πως είναι τήη γνωστοι. Εμεις δεν το νομιζομε, ή καλύτερα πιστευομε πως οι λαγοι που σημερον είναι στοποι, αποκομμενοι απο την συνολικη κριση της κοινωνικης και του προλεταριου.

Ποση πυρα το αντιεξουσιαστικο εντυπο γενινα, δεν μας αρκει πληρη η πληη υπαρξη-του. Δεν μας αρκει πλεον ενα εντυπο που θα ναι μονο ενα ανοιχτο φορσομ προβληματισμου και ανοσητησης. Σήμερα που ξετιλιγεται ενα δικαιο καπιταλιστικων κι αλλοτριωτικων σχεσεων εξουσιας, σήμερα που το κρατος και το κεφαλαιο κατασκευαζουν τα νεα σπλα καταστολης και προετοιμαζονται για το νεο ιμπεριο πολεμο, ο χωρος της αντιεξουσιας και το εντυπο του κρηπει για μας, να σχεδιασουν τα δικαιοιους νεα σπλα, να ανασητησουν τα πεδια εκεινω οπου θα υπορεσουν να διεξιγουν, νικητηρια και αποτελεσματικα, τον παλεμο αυτο. Σε αυτον

τον αγωνα καλομε καθε επαναστατη αντιεξουσιαστη.

Δεν ειμαστε σκορπια δυναμη και ουτε θελομε να μαστε. Η φυκια είναι δυνατη και πυρνωει για πολλη ωρα τον αερα μονο σταν τα ξιλα πλαγιαζουν το ενα κονη στο αλλο. Δεν ανασητουμε δρομους σκοτεινους κι ουτε σκαπειουμε να γινουμε, οι φυματικοι της επαναστασης...

Η ΑΡΕΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

Σ'ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ Η ΕΩΣΕΑΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Μανος Σουμπασακης, Βαγγελης Καραγιαννης, Γιωργος Χιμπος, Κατερινα Παπαθανασια, Γιωργος Θαλασσης, Ζα φειρης Ιωσηφιδης, Γρηγορης Δημητριου, Στεφανος Μιχαλης.

Η ΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

Φυλλαδο για την αντιεξουσιαστικη θεωρια και πληροφωρηση.

Εκδιδεται απο τις ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ.

Υπευθινος περιοδικου:
Γιωργος Χιμπος,
Εανθιπου 63,
155 61 Αθηνω.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικω, 5 τευχη: 350 δραχ.
Κυπρος, Ευρωπη: 450 δραχ.
Αμερικη, Καναδω: \$6

Ταχυδρομικες επιτογες, αλληλογραφια, οικονομικες ενισχυσεις:

Περιοδικω "ΑΡΕΝΑ",
ο/ο Γιωργος Χιμπος,
Poste Restante
155 01 Αθηνω

τηλ. 86.23.506

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ-ΜΟΝΤΑΖ: Λεωνιδας Χρηστακης, Νικ. Ουρανου
58-ΑΘΗΝΑ 114 71, τηλ. 3630305.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αντιεξουσιαστικες Κολλεκτιβες: Η οικωδομηση της επαναστατικης οργανωσης, της θεωριας, της δρασης και της προπαγανδωας	σελ. 3
ΕΟΚ-ΕΛΛΑΔΑ: προπαθεια ανάλυσης μιας συγχρονης μορφης καπιταλιστικης ολοκληρωσης	σελ. 9
Ο περιπλανωμενος δημιοσ	σελ. 16
Αναρχισμοσ ή Βαρβαροτητα	σελ. 18
Αουγκουστιν Ιουχι: Προσοχη Αναρχικωσ (δυνεν-τευξη)	σελ. 20
Πυρηνωκινητη Αριστερα: Μια σοσιαλιστορια που μοιαζει με πολλες	σελ. 25
Φυλακη δεν σημεινει σιωπη	σελ. 28
Σχολια	σελ. 30

ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΕΣ

**η οικοδόμηση
της επαναστατικής
οργανωσης,
της δράσης,
της θεωρίας
και της
προπαγανδας**

Η καθημερινή λειτουργία του καπιταλισμού και των θεσμών εκείνων που ακουγονται στο στόμα "υπαναπτυχτή Ελλάδα", "μικρομεσαίος χαρακτήρας της ελληνικής οικονομίας" και "μονοπωλιακή εξάρτηση της χώρας απ' το ξένο κεφάλαιο", τείνουν εξ αντικειμένου και σκοπιμιά συγχρόνως να συσκοτίσουν, να συγκαλύψουν και να σβήσουν την επαναστατική προοπτική απ' τη συνείδηση του συγχρόνου προλεταριάτου [1]. Πρόκειται για θεωρίες που προσπαθούν να ερμηνεύσουν την κρίση της ελληνικής οικονομίας σαν κρίση τοπικού χαρακτήρα, σαν κρίση που το αντίδοτό της βρίσκεται στο "Ευρωπαϊκό πελαγία στο σοσιαλισμό", στην "ειρηνική συνύπαρξη των κρατών" και στην "άνευλη επανάσταση μέσα απ' τους θεσμούς".

Οι αντεπαναστατικές αυτές θεωρίες δεν μπορούν να ξεφύγουν απ' την ασηνή της μαρξικής σκέψης και την πλάνη της: πως δηλαδή, η σύγκρουση με τον καπιταλισμό αντίφαση βρίσκεται ανάμεσα στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και στις καπιταλιστικές οικονομικές μορφές ή τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής. Εξελισσόμενοι μπροστά στη μοναδική σύγκρουση αλήθεια, πως δηλαδή, "η σύμφωνη με τον καπιταλισμό αντίφαση δεν βρίσκεται εκεί, αλλά στον τύπο του σχηματός ανάμεσα σε διεύθυνση και εκτέλεση που ο καπιταλισμός πραγματοποιεί, καθώς επίσης και στην αναγκασιότητα, που του δημιουργείται απ' το γεγονός αυτό, να επιδιώκει ταυτόχρονα τον αποκλεισμό και τη συμμετοχή των ατόμων σε σχέση με τις δραστηριότητές τους" [2].

Οι θεωρίες των "σταδίων" (σταδιακή πορεία προς το σοσιαλισμό) δεν ήταν είναι τυχαίες, ούτε ξεπηδήσαν εστειλικά απ' τα μυαλά μιας μαρξίζουσας υπελλειψίας. Ήταν απορροία του πως έβλεπαν οι μαρξιστές τον κόσμο: σαν ένα σύνολο σχέσεων και λειτουργιών που διέπονται από έναν οικονομικό ντετερμινισμό. Πως, δηλαδή, η επεξεργασία "των νόμων της κίνησης της καπιταλιστικής οικονομίας" είναι σε θέση να αποδείξει επιστημονικά την καταρρευση του καπιταλισμού και τη νίκη του σοσιαλισμού, πως προκειται αναποφευκτικά για γεγονότα "που τα εγγυώνται οι φυσικοί νόμοι".

Η γενική κίνηση της οικονομίας αντιμετώπιζε -ται στις θεωρίες αυτές εξω από κάθε ταξική πάλη. Κινητήριος μοχλός της επανάστασης, θα μπορούσε να λεχθεί συμπερασματικά, θεωρείται γι αυτούς η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων κι όχι η ανάπτυξη της αυτονομής δράσης του προλεταριάτου. Έ-

τσι, δεν μπορούν παρά να παρουσιάζουν στα μάτια του κόσμου έναν σοσιαλισμό αποστερημένο απ' όλο το ανθρωπινό περιεχομένο-του, σαν έναν απλά "αντικειμενικό" και εξωτερικό μετασχηματισμό.

Για τους επαναστατικούς αντιεξουσιαστές δεν υπάρχει κρίση του καπιταλισμού που προκύπτει απ' τη λειτουργία "αντικειμενικών νόμων". Κρίση υπάρχει στο μέτρο που υπάρχει και εξιγέρση των ανθρώπων εναντίον όπως κατεστημένων κανόνων. Όπου υπάρχει κρίση, υπάρχει και εξιγέρση - που άλλοτε γίνεται φανερό περνώντας την μορφή της καθολικής κοινωνικής άσπησης, κι άλλοτε παραμένει συγκαλυμένη είτε γιατί εμφανίζεται μέσα στα στενά ήλια της ταξικής καπιταλιστικής επιχείρησης, είτε γιατί πραγματοποιείται με την ανεξέλεγκτη μορφή της μη-εργασίας, της διαθεσιμότητας και της απουσίας του προλεταριάτου.

Οι μορφές με τις οποίες εμφανίζονται οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής δεν αποτελούν μοναδικές μετρήσεις της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης του προλεταριάτου μιας χώρας. Όπως δεν γίνεται να υπάρχουν άνθρωποι λιγότερο ή περισσότερο καταπιεσμένοι, αλλά άνθρωποι καταπιεσμένοι κι άνθρωποι λευτεροί, έτσι δεν μπορεί να γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα σε χώρες λιγότερο ή περισσότερο καπιταλιστικές, παρά μόνο ανάμεσα σε καπιταλιστικές και μη.

Η Ελλάδα ανήκει, σίγουρα, στην πρώτη κατηγορία αφού διατηρεί και μάλιστα προσαρμόζει τα χαρακτηριστικά εκείνα που ακουθούν σε μια χώρα που τιτλοφορείται "καπιταλιστική". Τι είναι αυτό που μας οδηγεί σ' αυτό το συμπέρασμα;

1. Η γρήγορη γραφειοκρατικοποίηση της ελληνικής οικονομίας και η πυραμιδική ιεραρχική δομή. Η παραδοσιακή έννοια της τάξης, που αντιστοιχούσε στις σχέσεις που είχαν τα άτομα και οι κοινωνικές ομάδες με την ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής ξεπεράστηκε. Η επαναστατική προοπτική δεν προσαρμόζεται πια στο ζήτημα της ιδιοκτησιακής μέσης παραγωγής, αλλά πολύ περισσότερο πάνω στην κατάσταση των ατόμων και των ομάδων μέσα στις πραγματικές σχέσεις παραγωγής. Προσανατολίζεται στις σχέσεις εξουσίας, στον διαχωρισμό διευθυνόντων και εκτελεστών. Οι σχέσεις παραγωγής στην Ελλάδα δεν έχουν τίποτα να ζηλέψουν απ' τις αντίστοιχες των άλλων καπιταλιστι-

των χωρών. Είναι το ίδιο εξουσιαστικές, ξενωτικές και πραγματοποιητικές.

2. Η Ένωση του ανθρώπου απ' τη θεμελιώδη-του άρα στηριότητα, την παραγωγική-του δραστηριότητα, και η πραγματοποίησή-του προς ωφέλιος της παραγωγής -που εκφράζεται σαν πάλη εναντίον στην Ένωση και εναντίον στους όρους-της, και σαν απουσία των ανθρώπων απ' την κοινωνία, σαν παθητικότητα, απογοήτευση, αποχώρηση, αλλοίωση.

3. Αυξηση της παραγωγής για την ίδια την παραγωγή, που έχει γίνει αυτοσκοπός κι έχει οδηγήσει στην πραγματοποίηση του ανθρώπου, έχει μετατρέψει το υποκειμενο σε αντικείμενο, τον άνθρωπο σε πράγμα.

4. Τα "εργατικά κομμάτια" και τα συνδικάτα παίζουν στη χώρα-μας τον ίδιο καταπιεστικό, αντιεργατικό και εξισορροπητικό ρόλο με τ' αντίστοιχα των υπολοίπων καπιταλιστικών χωρών. Καθορισμένη η γραφειοκρατική-τους εξέλιξη απ' την ίδια την αντικειμενικιστική εξέλιξη του καπιταλισμού και τον εκφυλισμό του προλεταριάτου έχουν γίνει οι τροχοί του συστήματος. Η βασική σχέση του σύγχρονου καπιταλισμού, η σχέση ανάμεσα σε διευθυνόντες και εκτελεστές, αναπαράχθηκε και μεσα στις ίδιες τις οργανώσεις "του" προλεταριάτου.

Ο ρόλος της επαναστατικής οργάνωσης, των **ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΩΝ**, θα 'ναι σήμερα απουσιαστικός στο μέτρο που θα χαραξεί μια αντιεξουσία στήλη προοπτική και θα δείξει με συγκεκριμένα λόγια πως υπάρχει μια λύση στην κρίση της κοινωνίας; η γενικευμένη αυτοδιεύθυνση των αυτονομία και εθελοντικά συνεταιρισμένων παραγωγικών και καταναλωτικών κοινωνικών μονάδων, θα είναι αποχρηστικός στο μέτρο που θα οργανώσει και θα σχεδιάσει όσο γίνεται καλύτερα τη ρηξή με το σύστημα των ιεραρχημένων σχέσεων και λειτουργιών, στο μέτρο που θα φέρει τη νίκη στις κοινωνικές εκείνες δυνάμεις που βαθίζουν σήμερα ήδη αντιμέτωπες με την ανώτερη και καθολικότερη σχέση εξουσίας: το κράτος και τους οργανισμούς-του.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η απορριψη του λενινιστικού μοντέλου της πολιτικής οργάνωσης -του πρωτοσοσιαλικού, καθοδηγητικού και συγκεντρωτικού κομματος-, δεν πρέπει να μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως μια οργάνωση δεν έχει το δικαίωμα να έχει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, να προτείνει μια συγκεκριμένη αντίληψη της αυτοδιευθυνόμενης κοινωνίας, και πως αν τελικά το εκάνε θα προσπαθούσε να υποκαταστήσει το προλεταριάτο. Η πολιτική της ελευθερίας, λέει ο Κ. Καρτοριαδής στην κριτική-του κατά των όργανωτικών αντιλήψεων του Λεφόρ, δεν είναι η πολιτική της μη παρέμβασης, αλλά της παρέμβασης με μια θετική έννοια. Πως αλλιώς θα καταπολεμούσαμε νεις τον καπιταλισμό, αν όχι με το να προβάλλει στοχούς, αρετές, κανόνες και οργανωτικές μορφές που αντιτάσσονται ριζικά στην καταστημένη κοινωνία; Αν όχι με το να προπαγανδίζει τις ιδέες-του και να αυπειρώνει γύρω-του όλους όσους θέλουν να δράσουν από κοινού;

Πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε μια για πάντα: Μια επαναστατική οργάνωση δεν είναι ένας κύκλος συζητήσεων. Κι αυτό γιατί:

- α) Τα άτομα δεν συμμετέχουν σε κάποια ομάδα αν ξέρουν πως προκειται να ανταλλάξουν απλώς "πληρωμαρίες" και να συζητήσουν τις αντιλήψεις-τους,
- β) Δεν συμμετέχουν όταν ξέρουν πως τους αρνείται το δικαίωμα να επαναλαμβάνουν τις ιδέες-τους αδιακόπα μέσα στους κοινωνικούς αγώνες, φοβούμενοι μήπως και υποκαταστήσουν με τον τρόπο αυτό τον λόγο του προλεταριάτου,
- γ) Τα άτομα συμμετέχουν μόνον όταν προκειται να κάνουν κάτι που τους φαίνεται αρκετά σημαντικό, κι όταν ξέρουν πως αυτό το κάτι θα 'ναι αποτελεσματικό. Κανείς δεν είναι τόσο ανοήτος ώστε να αναλάβει ένα μέρος από τον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο που του αφήνει ο καπιταλισμός για το τίποτε.

Η οργάνωση πρέπει να είναι η ίδια μια οργάνωση δράσης. Αυτό σημαίνει μια οργάνωση που θα προπαγανδίζει σε κάθε περίπτωση, κι όχι μόνο τις κυριακές ή τις γιορτές, της ιδέα της Αυτονομίας, και θα βοηθάει τους ανθρώπους να εκτελέσουν αυτόνομες πράξεις. Που θα κάνει φανερά και εύληπτη τη λύση κάθε προβλήματος που απαντάται στον κόσμο των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων. Που θα διακηρύσσει ανοιχτά την αναγκαιότητα της απελευθεριακού μετασχηματισμού-της. Που θα συνδέσει την εμπειρία των αγώνων του προλεταριάτου με τις σημερινές-του ανάγκες.

Αν παραμερίσουμε την αναγκαιότητα της ανοικοδόμησης των Αντιεξουσιαστικών Κολλεκτιβών και της αντιεξουσιαστικής παρέμβασης σ' όλα τα επίπεδα της κοινωνίας, που σαν στόχο-της θα 'χει την προώθηση της ιδέας της αυτονομίας του προλεταριάτου, τότε δίνουμε στην Αυτονομία μια απολύτη και μεταφυσική έννοια (: Οι εργαζόμενοι πρέπει να φτάσουν σε ορισμένα συμπεράσματα ελεύθερα από οποιαδήποτε επίδραση). Στην περίπτωση αυτή, λέει ξανά ο Καρτοριαδής, πρέπει όχι μόνο να καταδικάσουμε κάθε δράση αλλά και κάθε διαδοχή ιδεών-περιλαμβανόμενης και της ίδιας της ιδέας της Αυτονομίας.

Η εκμεταλλευτική κοινωνία επιβιώνει στο μέτρο που πετυχαίνει να αναπαράγει μέσα στο ίδιο το προλεταριάτο τις δικές-της αντιφάσεις, στο μέτρο που το κάνει να αποδεχτεί την κατάσταση-του. Τα πιο επιφοβή σπλά δεν είναι αυτά που χρησιμοποιεί το κράτος για την καταστολή του προλεταριάτου, αλλά η διαταγή των πραγμάτων και η οργάνωση των κοινωνικών σχέσεων στη σημερινή κοινωνία που τείνουν να αναπαράγουν αδιακόπα μέσα-τους τις βάσεις της ίδιας της κοινωνίας. Το μεγαλύτερο εμπόδιο στο δρόμο της ανάπτυξης-του είναι η αδιακόπη αναγέννηση της καπιταλιστικής πραγματικότητας μέσα στους κόλπους-του. Η κατάσταση στην οποία σήμερα βρίσκεται είναι απόλυτα αντιφατική. Απ' τη μια είναι το κυριότερο μέρος καινούργιας ανθρώπινης οργάνωσης, μιας νέας κουλτούρας, κι από την άλλη ένας οργανισμός που δεν μπορεί να απαλλάξει ποτέ εντελώς απ' την καπιταλιστική κοινωνία, τους κανόνες και τα στάδια-της μέσα στα οποία ζει και κινείται. Η πάλη του προλεταριάτου εναντίον στον καπιταλισμό δεν είναι άλλο παρά παλη εναντίον στον ίδιο-του τον εαυτό. Καταπολέμα την εκμεταλλευτική κοινωνία στο βαθμό που συνειδητοποιεί και αποβάλλει όλα τα καταλοιπά μεσο-του της κοινωνίας που αντιμάχεται.

Εδώ βρίσκεται ο ρόλος, λοιπόν, και η αναγκαιότητα της επαναστατικής οργάνωσης-μας. Η οικοδόμηση των Αντιεξουσιαστικών Κολλεκτιβών θα συμβάλει στην ανάπτυξη της συνείδησης του προλεταριάτου σ' όλους τους τομείς και μάλιστα εκεί όπου συναντά τα μεγαλύτερα εμπόδια: στην συνολική αντιμετώπιση του κοινωνικού προβλήματος. Πρέπει να προμηθεύσει στο προλεταριάτο τα απαραίτητα για την ανάπτυξη της συνείδησης-του στοιχεία, και να δείχνει συνεχώς με ποιο τρόπο τα γενικότερα προβλήματα ξαναβρίσκονται στη δραστηριότητα της καθημερινής ζωής και αντίστροφα, πως οι αντιφάσεις της καθημερινής ζωής είναι & συγκρούσεις που συγκλονίζουν ολοκληρή την κοινωνία.

Ο εκφυλισμός των "εργατικών" οργάνωσεων και η επιδημία θανάτου που πλώσσε τις πομπούλες αριστοκρατικές οργανώσεις της μεταπολιτευτικής περιόδου δεν είναι ένα φαινόμενο που μπορεί να ερμηνευτεί με την εξέταση και μόνο της ιστορίας των των ομάδων. Ο εκφυλισμός-τους είναι άμεσα συνυφασμένος με τον εκφυλισμό του προλεταριάτου. Είναι λάθος να πιστεύουμε πως τα σφάλματα της η γένιας ήταν εκείνα που οδήγησαν τις οργανώσεις αυτές στον αφανισμό. Όχι! πρέπει να θεωρείται σίγουρο, πως το προλεταριάτο στη φάση εκείνη είχε τις οργανώσεις που ήταν ικανό να έχει. Οι οργανώσεις που διαβέσει το προλεταριάτο σε κάποια χρονική στιγμή αντανακλών και την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το ίδιο. Αν σήμερα τα "εργατικά" κομμάτια και τα συνδικάτα της εργατικής τάξης έχουν γραφειοκρατικοποιηθεί και αναπαράγει τον κυρίαρχο κοινωνικό διαχωρισμό της σύγχρο-

νης κοινωνίας ανάμεσα σε διευδυνόντες και εκτελεστές, αν οι "αριστεριστικές" οργανώσεις έχουν στην κυριολεξία αποδυναμωθεί, κι αν ο "αντιεξουσιαστικός χάος" παρουσιάζει μια δυσκαμψία ως προς το να προτείνει ένα εναλλακτικό οργανωτικό μοντέλο, όλα αυτά δεν είναι σε καμία περίπτωση φαινόμενα αποκομμένα από την πορεία των κοινωνικών αγώνων.

Αυτό που σήμερα παρουσιάζεται σαν ανικανότητα των επαναστατών να οικοδομήσουν την οργανώσή τους, στο προλεταριάτο εκφράζεται συμμετρικά σαν τάση απουσίας, παθητικότητας και εφησυχασμού.

Σίγουρα, το πρόβλημα της οργανώσης θα λυθεί όταν πραγματικά οικοδομηθούν οι επαναστατικές αντιεξουσιαστικές συλλογικότητες, οικοδόμηση που με την σειρά της θα εξαρτηθεί απ' την ανάπτυξη της αυτονομής δράσης του προλεταριάτου.

Η αρχή, όμως, της λύσης του πρέπει να ξεκινήσει εδώ και τώρα. Δεν πρέπει να κρατάμε μια στάση αποχής από τους σύγχρονους κοινωνικούς αγώνες. Οι αγώνες αυτοί δεν προκύπτει από μόνι-τους να λύσουν το πρόβλημα της οργανώσης. Απλά θα το θέσουν για άλλη μια φορά σ' ένα υψηλότερο επίπεδο.

Στις σημερινές συνθήκες η οικοδόμηση της επαναστατικής οργανώσης-μας είναι άρως αναγκαίος για την ανάπτυξη της ταξικής πάλης και της ταξικής συνειδήσης των ανθρώπων. Σήμερα, που κομμάτια και συνδικάτα έχουν γίνει τροχοί του ασηπτασμού, οι επαναστατικές συλλογικότητες δεν θα μπορέσουν να αναπτυχθούν, κι ακόμα περισσότερο να υπάρξουν, παρά μόνον αν η δραστηριότητα, η δομή, οι ιδέες και οι μέθοδοι-τους ανταποκρίνονται στην αντιγραιοκρατική, αντιεξουσιαστική συνειδήση των εργαζομένων και την εκφραζουν* παρα μόνον αν είναι ικανές να θέσουν πάνω σε νέες βάσεις την επαναστατική πολιτική, θεωρία, δράση και δουλειά.

Η παρέμβαση της οργανώσης μέσα στην καθημερινή εμπειρία του προλεταριάτου, πιστεύουμε πως είναι δυνατόν να εκπληρώσει τους στόχους που προαναφέρθηκαν. Μια τέτοια πολιτική, όχι μόνον δεν εκβιάζει το προλεταριάτο, αλλά και συμβάλει στην διασπλάση ενός καθολικότερου προταγματος μετασχηματισμού της κοινωνίας, περά απ' τα στενά όρια της καπιταλιστικής επιχείρησης (μεμονωμένα) και των κλαδικών αγώνων.

Αν αρηθούμε εμείς σήμερα να εκπροσωπήσουμε - μέσα στους κοινωνικούς αγώνες- τις ιδέες-μας, πρέπει να μπιτε σίγουροι πως αργά ή γρήγορα θα αναλάβουν κάποιοι άλλοι να το κάνουν...

Δεν δίνουμε "εγγυησεις" ούτε σας υποσχόμαστε πως "θα" σας "εξοικονομήσουμε" το επαναστατικό - σας μέλλον. Ζηρούμε καλά πως το ξεκίνημα κάθε νέας επαναστατικής οργανώσης δεν είναι εντυπωσιακό. Είναι, όμως, για μας ο μόνος ανοιχτός δρόμος. Όσοι θέλουν τα "μεγάλα", υπάρχουν αρκετά κομμάτια που θα τους απλώνουν χείρα βοήθειας. Όσοι, όμως, θέλουν να κατοικήσουν σε κάτι στερεό, θα πρέπει να γνωρίζουν πως είναι υποχρεωμένοι να το χτίσουν μόνι-τους.

Η ΘΕΩΡΙΑ

Έχοντας επίγνωση της αλήθειας που κρυβεται στην αρχή "δύσως επαναστατική οργανώση δεν υπάρχει επαναστατική θεωρία", δεν μας είναι δύσκολο να κατανοήσουμε την πλάνη του "αυτοδημιουργικού" φανατισμού, σύμφωνα με τον οποίο οι άνθρωποι θα ανακαλύψουν ως δια μαγείας - χωρίς την παρέμβαση της οργανώσης- και με μόνον βοήθημα την εμπειρία-τους το περιεχόμενο του σοσιαλισμού και το απαραίτητο υλικό για την κοινωνική επανάσταση, όπως ακόμα και την πλάνη του "προχειρού ακτιβισμού", που αυτοπροβάλλεται σαν επαναστατικός επειδή είναι βίαιος, και που έχει συχνά αντεπαναστατικές συνεπειές, επειδή προκαλεί όχι το φόβο, αλλά την αγνία για το αγνώστο" [3].

Μια θεωρία που είναι προϊόν επεξεργασίας κάποιων "αντικειμενικών νόμων" που -όπως τους αρθεσει να λένε- διαπουν την κοινωνική εξέλιξη, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε επαναστατική ούτε και σοσιαλιστική. Κι αυτό, γιατί μια τέτοια θεωρία θα δήλωνε αποκία του ανθρώπινου περιεχομέ-

νου, θα'ταν -όπως τονίσαμε ήδη- ένας αιώος "αντικειμενικός" μετασχηματισμός. Ο σοσιαλισμός δεν είναι ούτε καν μια σωστή θεωρία. Είναι ένα σχέδιο αλλαγής της ιστορίας. Η επαναστατική θεωρία δεν είναι μια επιστημονική αλήθεια, αλλά ένα δημιουργήμα της αυτονομής δράσης του προλεταριάτου, της, καλής-του για εναντιεξουσιαστικό σοσιαλισμό* είναι μια πρακτική αλήθεια που φτιίζει ένα πρόταγμα μετασχηματισμού του κόσμου.

Κύριο μέλημα της επαναστατικής θεωρίας είναι τόσο η επεξεργασία της σοσιαλιστικής προοπτικής όσο και η δημοσιοποίηση των αντιφάσεων του καπιταλισμού, ξεκινώντας απ' την ανάλυση των αντιφάσεων της καπιταλιστικής επιχείρησης και προχωρώντας στην συνολική κριτική του ιεραρχικού οικοδομηματος.

Πρέπει να γίνει σ' όλους σαφές, πως η πάλη του προλεταριάτου δεν είναι, κι ούτε μπορεί να'ναι, απλά και μόνον μια πάλη "εναντία" στην εκμετάλλευση. Πρέπει να τονιστεί πως τελειεί αναγκαστικά να είναι μια πάλη για την οργανώση τόσο των παραγωγικών όσο και των καθολικών κοινωνικών σχέσεων.

Η θεωρία-μας θα πρέπει να διακηρύσσει συνεχώς και ανοιχτά ότι ο στόχος του προλεταριάτου δεν μπορεί να είναι ο περιορισμός και η διευθέτηση της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, αλλά η κατάργησή της.

Πρέπει να αποδείξει την φωνή της "εθνικοποίησης" και του "σχεδιασμού", αποκαλύπτοντας πως προκειται για μορφή εξουσίας που δεν καταργεί την εκμετάλλευση. Να αποδείξει πως η παραγωγή θα προοικονομείται προς το κοινωνικό συμφέρον μόνον όταν την διαχειρίζονται οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και πως ακόμα σοσιαλισμός και αυτοδιεύθυνση δεν νοούνται παρά μόνον αν καταργηθεί το κράτος και αντικατασταθεί απ' την εθελοντική, ανθρώπινη συνυπόθεση των αυτονομών κοινωνικών μονάδων, αν αντικατασταθεί απ' την γενικευμένη αυτοδιεύθυνση και την αντιεξουσία των επαναστατικών συμβουλίων.

Η επαναστατική θεωρία δεν είναι μια θεωρία επεξεργασμένη από ειδικούς, κι ούτε προκειται να εισαχθεί με κομματική ενέση στο κορμί του προλεταριάτου. Η θεωρία-μας δεν είναι αυτή του μπολσεβίκισμού και του λενινισμού. Μια τέτοια θεωρία θα έρχοταν σε άμεση αντίθεση με την ιδιαιτητή ιδέα της κοινωνικής επανάστασης σαν αυτονομής δραστηριότητας των μαζών. Το περιεχόμενο του σοσιαλισμού είναι ακριβώς αυτή η δημιουργική δραστηριότητα των μαζών, που καμία θεωρία δεν μπορεί κι ούτε θα μπορέσει ποτε να προβλέψει.

Πρέπει να καταλάβουμε, πως η πηγή των ιδεών και των αρχών της θεωρίας είναι τόσο η ιστορική όσο και η καθημερινή πείρα και δράση του προλεταριάτου. Είναι τόσο οι συνεπειές του ιστορικού παρελθόντος όσο και οι πειραματισμοί του αγνώστου αύριο. Η θεωρία δεν παραγει διαχρονικές, αμετακίνητες αλήθειες. Είναι μια συμβολή στην πάλη για την απελευθέρωση του προλεταριάτου.

Πολλοί είναι εκείνοι που αναρωτιούνται πως θα μπορούσε να λειτουργήσει μια αν-αρχή, αυτο-διευθυνόμενη κοινωνία. "Προφανώς", λέει ο Καστοριάδης σ' ένα κεφάλαιο του βιβλίου-του "Προλεταριάτο κι Οργάνωση II", "πρέπει να τους απαντήσουμε: θα το δείτε όταν το κάνετε. Το θέμα όμως είναι ότι κα-τα ένα μεγάλο μέρος δεν το κάνουν επειδή δεν βλέ-πουν πως μπορεί να γίνει. Όσο παράλογο είναι να σκεφτούμε ότι μπορεί μια οργάνωση να κατεχει ε-να λεπτομερές σχέδιο λειτουργίας της σοβιετικής κοινωνίας, τόσο είναι ζωτικής σημασίας να συγκε-κριμενοποιήσουμε την ιδέα του σοσιαλισμού, να δεί-ξουμε την δυνατότητα μιας σοσιαλιστικής οργάνω-σης της κοινωνίας, να υποδείξουμε λύσεις στα πρό-βλήματα που θα συναντήσει".

Συμπέρασμα, μια θεωρία μπορεί να χαρακτη-ρισθεί επαναστατική μόνο στο μέτρο που βοηθάει τους εργαζομένους και γενικά κάθε κοινωνική ο-μάδα να εκτελέσει αυτονομες πράξεις. Δεν αρκεί η οργάνωση να προπαγανδίζει την ιδέα της αυτονομίας του προλεταριατικού. Πρέπει η ίδια η ορ-γάνωση να είναι μια πραγματική δράσης.

Η ΔΡΑΣΗ

Μια δράση που δεν θα ταν αποτελεσματική δεν ήθ' χη καν νόημα.

Το ερώτημα για μας δεν είναι -όπως για μερι-κούς άλλους συντρόφους- αν θα πρέπει να ζούμε για το αποτέλεσμα ή όχι. Το ερώτημα για μας εί-ναι: Ποια πολιτική δράση μπορεί να χαρακτηριστεί αποτελεσματική;

Μια πολιτική δράση είναι αποτελεσματική στο μέτρο που συμβάλει στην ανάπτυξη της συνείδησης και της μαχητικότητας του προλεταριατού και μά-λιστα σε τομείς όπου η ανάπτυξη αυτή συναντάει τα μεγαλύτερα εμπόδια: στην συνολική αντιμετώ-πιση του κοινωνικού προβλήματος. Είναι αποτελα-τική στο μέτρο που το βοηθάει να υπερβεί τις φε-νοκες της εξουσιαστικής κοινωνίας και των γρα-φειοκρατικών-της οργάνων, να ξεπεράσει τα εμπό-δια που συναντά, κι όταν του αυξάνει την ικανο-τητα να λύσει τα προβλήματα-του.

Το ζήτημα, βέβαια, δεν είναι να υπάρξει μια ε-παναστατική πολιτική με σκοπό να εμφυτευθεί στο σωμα του προλεταριατού, αλλά να υπάρξει για να συντελέσει στη διαμόρφωση της συνείδησης του προ-λεταριατού προηγουμένως-το στοιχείο τα οποία στερείται.

Η επαναστατική πολιτική πρέπει συνεχώς να δεί-χνει με ποιο τρόπο τα γενικότερα κοινωνικά πρό-βλήματα βγαίνουν στη δραστηριότητα της κα-θημερινής ζωής των ανθρώπων κι αντίστροφα, πως οι συγκρούσεις που συγγλόνιζουν αυτή τη ζωή εί-ναι σε τελευταία ανάλυση της ίδιας φύσης μ'αυτά που διαίρουν την κοινωνία.

Η επαναστατική πολιτική μπορεί και πρέπει να αγωνιστεί εναντία στην αβυσσική διεύθυνση του καπιταλισμού μέσα στο προλεταριάτο, γιατί η ε-παναστατική πολιτική αποτελεί πλευρά αυτή της πά-λης του προλεταριατού εναντία στον ίδιο-τον τον εαυτό.

Οι μορφές δράσης που θα αναπτυξουν οι κολлек-

τιβες πρέπει να κρίνονται σύμφωνα με την αποτε-λεσματικότητά-τους ως προς το σκοπό της οργάνω-σης -που είναι πάντα η συνεχής ανάπτυξη της προ-λεταριακής συνείδησης. Πρέπει η δράση-μας να δη-μιουργήσει μέσα στο προλεταριάτο αυτή την συ-νείδηση της δυνατότητας της γενικευμένης αντι-δραστικής, χωρίς την οποία η επαναστατι-κή ανάπτυξη θα είναι πάρα πολύ δύσκολη. Πρέπει να αναλάβουμε στην σημερινή περίοδο μια σειρά από καθήκοντα προαναταξιολογημένα προς αυτό το σκοπό. Η δράση της κollectιβας πρέπει να βρίσκεται κον-τά σε κάθε κοινωνικό αγώνα, να προτείνει υποδει-γματικές μεθόδους πάλης, αποτελεσματικές τακτι-κές και να αναλαμβάνει καθήκοντα πληροφόρησης.

Σ' όποις θέλουν να "κρατήσουν σφιχτά τον επί-καυτελισμό-τους" το μόνο που έχουμε να τους που-με είναι τούτη η "πικρή" γι' αυτούς αλήθεια: Η ε-παναστατική δραστηριότητα υποκείται σε μια βασί-κη αντίσταση: μετεχει της κοινωνίας την ο-ποία θέλει να καταλύσει.

Η αντίφαση αυτή είναι το σμολόγο της αντίφατι-κής κατάστασης του ίδιου του προλεταριατού μέσα στον καπιταλισμό.

Η ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Δεν προκειται να υπάρξει ένα νέο επαναστατικό κίνημα αν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού δεν α-ποκτήσει ολοκληρω το σύνολο των νέων ιδεών, αρχών και κριτηρίων εκείνων που πρέπει να επεξεργα-στούν οι επαναστατικές κollectιβες. Η ιδεολογική επεξεργασία και η προπαγάνδα αποτελούν στη δια-ρκεία αυτής της περιόδου το στοιχείο εκείνο που θα μπορούσε όχι μόνο να δώσει την συνοχή στην οργάνωση, αλλά που θα ταν και σε θέση να προμη-θεύσει τις αναγκαίες βάσεις για το επόμενο βήμα.

Η προπαγάνδη των νέων αντιλήψεων πρέπει να γίνει με μια παράλληλη ιδεολογική επεξεργασία. Είναι σφάλμα να πιστεύει κανείς πως πρώτα θα ε-πεξεργαστεί, ύστερα θα διαδοσει κι έπειτα θα δρα-σει. Μια τέτοια στάση θα ταν μηχανιστική και στε-ρα. Η προσπάθεια να προπαγανδίσουμε εντάτικα τις θέσεις μας δεν έχει σημασία αρχίζει. Οι βασικές μας αντιλήψεις δεν έχουν, πρακτικά, εμφανιστεί δημο-σία.

Η προπαγάνδα-μας οφείλει να τονώσει τόσο την αποσυνθεση του καπιταλισμού όσο και των "εργα-τικών εννοσών"-του. Πρέπει να δείξει πως οι οργα-νώσεις αυτές έχουν γίνει οι κύριοι μοχλοί του εκμεταλλευτικού συστήματος, πως ο εκουλτισμός τους συμβάδισε με την γραφειοκρατικοποίησή-τους. Πως γραφειοκρατισμός του εργατικού κινήματος σημαι-νει ότι η βασική κοινωνική σχέση του σύγχρονου καπιταλισμού, η σχέση ανάμεσα σε διευθυνόντες κι εκτελεστές, αναπαράχθηκε μέσα στο ίδιο το εργα-τικό κίνημα.

Ρηξη με την γραφειοκρατική ιδεολογία σημαίνει ρηξη με τα θέματα-της. Σημαίνει διευκρίνηση των ζητημάτων για τα οποία μιλούμε. Αν πιστεύουμε πραγ-ματι πως ο σοσιαλισμός δεν περιορίζεται μόνο σε οικονομικούς μετασχηματισμούς, και ότι αυτοί οι μετασχηματισμοί είναι αδύναστοι και κενή περιε-χομένου χωρίς την οίξική αλλαγή της στάσης των ανθρώπων απέναντι στην κοινωνία, τότε θα πρέπει να μας απασχολούν θέματα όχι μόνο σχετικά με το βιοτικό επίπεδο και την ανεργία, αλλά και τέτοια όπως: Τι είναι η εργασία, η παραγωγή, η καταναλώ-ση, οι σχέσεις των ανθρώπων στην παραγωγή, στο χώ-ρο που ζουν κλπ.

Επειδή δεν πρόκειται να βρεθούν "προγραμματικές" θέσεις για τα πάντα, αυτό δεν σημαίνει πως δεν πρέπει να επαναλαμβάνουμε συνεχώς και να είμαστε σταθεροί πάνω στις ήδη διατυπωμένες θέσεις-μας: Γενικευμένη Αυτοδιδέυση, αμβουλιώτικη οργανική, ελεύθερος κολλεκτιβισμός, άμεση δημοκρατία, καταστροφή της ιεραρχίας, κατάργηση του στρατού, ιδίωση λαϊκής πολιτοφυλακής κλπ.

Οι προοπτικές της προπαγάνδας είναι αρκετά με γορές αρκεί όμως να πιστούμε πως αφελλούμε να γίνουμε οι επιτυχότες και οι οδηγοί ενός τλάσιου ιδεολογικού ρεύματος, που ο γενικός-του προσανατολισμός είναι καθαρά και απροκαταστατικά τοποθετημένος, αλλά που μέσα-του συνυπαρχει (και μπορεί να συνυπαρχει) μια μεγάλη ποικιλία απόψεων και στάσεων που εκφράζουν τον πλούτο και την πολυπλοκότητα του επαναστατικού αντιεξουσιαστικού κινήματος. (Η μελλοντική ανδριότητα δεν θα είναι ένας νέο-μυλοαλεβικός αγωνιστής σε τρία διακεκομμένα αντίτυπα -και αυτό πρέπει να γίνει εκδήλο στις ιδέες-μας, στις δραστηριότητές μας, στις στάσεις-μας. Κ. Καστοριάδης)

Πρέπει να ερδούμε σε σχέση με τον δογματισμό-μας απέναντι στους άλλους κι απέναντι στον ίδιο μας τον εαυτό. Είναι καιρός να καταλάβουμε ότι η εκφορά και η διατύπωση μιας ιδέας, εσώ τιμητική, ημιτελής ή λανθασμένη, μπορεί να οδηγήσει στο ξεπερασμά-της, ενώ η αιώδησή-της δεν οδηγεί παρά στην πολιτική νευρώση.

Οι κυριοί αδόνες της εργασίας-μας πάνω στην επιβίωση και την προπαγάνδα πρέπει να είναι:

α) Να αναλύσουμε και να δείξουμε την διάλυση των μορών ζωής και κοινωνικής ύπαρξης των ανθρώπων σε όλους τους χώρους, μαρτυρών οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από τον καπιταλισμό και που διαρκώς καταστρέφονται απ' αυτόν. Να αναλύσουμε και να δείξουμε τις συνέπειες που προερχόνται από το γεγονός αυτό στη ζωή των ανθρώπων, την σπατάλη και την ασυμάρτητα στο κοινωνικό επίπεδο

την αβλιότητα και την ασυβεία στο ατομικό επίπεδο.

β) Να αναλύσουμε και να δείξουμε το θετικό στοιχείο που αναδύεται διαρκώς και που βρίσκεται σε αντίδραση και σε αγώνα εναντίον στις καπιταλιστικές μορφές ζωής και εναντίον στην αποσάθρωσή-τους.

γ) Να σχεδιάσουμε αντιεξουσιαστικές απαντήσεις, είτε πάνω στα άμεσα πρόβλήματα είτε πάνω στο πρόβλημα του μετασχηματισμού της κοινωνίας, εμπνεόμενοι απ' τους κοινωνικούς αγώνες, απ' την στάση και τις ανάγκες των ανθρώπων και από τις θεωρητικές-μας αναλύσεις.

Οι πηγές-μας σ' αυτή την εργασία πρέπει να είναι:

α) Συγκεκριμένα στοιχεία, που προβάλλουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι βιώνουν την κρίση της κοινωνίας μέσα στις διαφορές αξιών της ζωής-τους, και τον τρόπο με τον οποίο αντιδρούν εναντίον σ' αυτήν. Πρέπει 1. να παρούμε συνεντεύξεις και ρεπορτάζ, να αποκτήσουμε μαρτυρίες πάνω στα ζητήματα που μας απασχολούν ή που απασχολούν τους ανθρώπους, 2. να χρησιμοποιήσουμε στοιχεία παντός είδους, συμπεριλαμβανομένων κι αυτών που δημοσιεύει συχνά ο αστικός τύπος, 3. να εκμεταλλευτούμε τον τύπο των συγγενών οργανώσεων του εξωτερικού, 4. να οργανώσουμε συζητήσεις μέσα στις κολλεκτιβές και ανάμεσα σε συντροφούς της ομάδας και άτομα απ' έξω.

β) Η εκμεταλλεύση του θεωρητικού και ιστορικού υλικού που παράγεται σε αφθονία απ' τη σύγχρονη κουλτούρα, δεν υπάρχει, κατά κάποιο τρόπο, τίποτα το σημαντικό στην τωρινή παραγωγή που να μη μας ενδιαφέρει και που να μην μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο -με την προϋπόθεση, κατ' αρχήν, να ξέρει κανείς να διαβάσει, με όλες τις εννοίες του ορου, με την προϋπόθεση, στη συνέχεια, να το βάλει στην προοπτική του επαναστατικού μετασχηματισμού της κοινωνίας

γ) Η δική-μας εργασία σκέψης και έρευνας, η μόνη

που μπορεί να πραγματοποιήσει τη συνδεδεση και τη ενωπιση όλου αυτού του υλικού, και που θα υπο-
φέρει να κάνει και τριτο εάν τελικά απειληθ-
ωθεί απ' τους δεσμούς μιας ορθοδοξίας που δεν
τολμάει καν να πει το ονομα-της.

Καλούμε όλους τους θέλουν να δραστηριοποιη-
θούν για την αυτονομία του προλεταριάτου, για
την γενικευμένη αυτοδιδασκαλία και την συμβουλι-
κή κοινωνία, όλους όλους θέλουν να εργαστούν για
την οργάνωση και τον σχεδιασμό της σπής με τον
κόσμο της εξουσίας στην οικοδόμηση της νέας ο-
γκωμής: των Αντιεξουσιαστικών Κολλεκτιβών.

Αυτονομη Αντιεξουσιαστική Κολλεκτιβα "ΑΡΕΝΑ"

Σημειώσεις

Το κείμενο αυτό αποτελεί σημειώσεις ενός συντρο-
φού της κολλεκτιβας από το βιβλίο του Κ.Καστο-
ριαδή "Η πείρα του εργατικού κινήματος-Προλετα-

ριατο και οργάνωση". Συζητήθηκε στο εσωτερικό της
ομάδας σε μια κουβεντα σχετικά με την οργάνωση
του αντιεξουσιαστικού χώρου. Τελικά, αποφασίστηκε
να δημοσιευτεί με βάση τις σημειώσεις από το βι-
βλίο επεξεργασμένο με ο,τι δικό-μας στοιχείο θα
μπαρούσε να προστεθεί.

[1] Το προλεταριατο δεν ορίζεται στο κείμενο αυ-
το με βάση την γνωστή εξίσωση προλεταριατο = ερ-
γατική τάξη = εργαζόμενος-παραγωγός. Η έννοια αυ-
τή θέλει εδώ να δηλώσει (ίσως και ο'όλο το άλλο
κείμενο) τις τεραστίες εκείνες κοινωνικές ομάδες
που δεν ορίζουν όχι απλά το αντικείμενο της ερ-
γατικής-τους αλλά και την ίδια την ζω-τους στο
σκόλο-της, ο'όλα με επίπεδα της κοινωνίας. Ορίζε-
ται σαν το πραγματοποιημένο άτομο, το αποξενωμένο,
το αλλοτριωμένο, το εκμεταλλευόμενο.

[2] Κ.Καστοριαδής, στο βιβλίο που αναφερόμε παρα-
πάνω.

[3] Άβον Μικουνι-Άλεν Γκίγερνι, Άγινας για την
αυτοδιδασκαλία.

ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΦΥΛΑΚΕΣ

ΒΙΝΦΡΙΝΤ ΡΕΜΠΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΧΗ

ΚΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

αυτονομη εκδοσεις

ΕΟΚ-ΕΛΛΑΔΑ:

προσπαθεια αναλυσης μιας σύγχρονης μορφης καπιταλιστικης ολοκληρωσης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε λίγους μήνες, ταυτόχρονα με όλη σχεδόν την Ευρώπη, θα διεξαχθούν και στην χώρα μας οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Η σημασία τους είναι μικρή, και αυτό γιατί το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο αν και ξεκίνησε με πολύ καλές προϋποθέσεις, δεν μπορεί να παίξει τον ρόλο ενός υπερεθνικού κοινοβουλίου με βαρύνουσες αποφάσεις, αλλά έχει μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα, που και πάλι οι συμβουλές του σπάνια εισακούονται. Έτσι το πόσοι βουλευτές, θα πάνε στο κοινοβούλιο, από κάθε κόμμα, μάλλον χρησιμεύει σαν δείκτης για τα κόμματα αυτά, και για το τι θα συμβεί και στις προσεχείς εθνικές εκλογές. Φυσικά, το ίδιο ισχύει και για την χώρα μας, όπου μάλιστα η δεξιά θέλει να δείξει ότι το ΠΑΣΟΚ έχει φθαρεί και δεν πρόκειται να έχει και άλλη τετραετία, ενώ το ΠΑΣΟΚ, θέλει να δείξει ότι παρά τις πιθανές απώλειες από το περίφημο 48%, διατηρεί ακόμη την πλειοψηφία που θα τους επιτρέψει να κερδίσει και τις επόμενες εκλογές. Το ΚΚΕ, ενδιαφέρεται για ένα ψηλό ποσοστό, που θα του επιτρέψει να ασκεί πίεση στην εξουσία, του στυλ Γαλλίας, ενώ τα μικρά κόμματα ΚΚΕ εσωτερικού, ΚΟΔΗΣΟ κλπ., ενδιαφέρονται να δείξουν ότι το εκλογικό σύστημα τα αδικεί, ενώ με την απλή αναλογική, φαίνεται η δύναμη που πράγματι έχουν έστω και μικρή. Έτσι λοιπόν, κι αυτές οι εκλογές, όπως άλλωστε όλες οι εκλογές μέσα στην αστική κοινωνία, είναι ένα παιχνίδι μεταξύ των κομμάτων, και οπωσδήποτε δεν μπορεί να ενδιαφέρει κανένα που παλεύει για την πραγματική κοινωνική αλλαγή, χωρίς εκμετάλλευση και αλλοτρίωση. Άλλωστε πάντα παραμένει επίκαιρη η άποψη του Μαρξ, ότι δηλ. αν οι εκλογές μπορούσαν να αλλάξουν την ζωή μας θα ήταν παράνομες. Όμως, οι εκλογές αυτές είναι μια καλή πρόκληση για μια προσπάθεια ανάλυσης τόσο της ΕΟΚ, όσο και της θέσης της Ελλάδας μέσα σ' αυτήν, από μια οπτική γωνία έξω από τις καθιερωμένες, είτε δηλ. της αστικής φιλολογίας, είτε αυτής της παραδοσιακής αριστοτείας. Μια τέτοια ανάλυση, νομίζουμε ότι μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει, παρά το ότι η είσοδος της Ελλάδας στην ΕΟΚ, είναι ένα σημαντικό συμβάν, που δείχνει τις κατευθύνσεις και τις επιλογές, που έχει κάνει η ελληνική αστική τάξη για το μέλλον της. Με τις λίγες γραμμές (σχετικά με το μέγεθος του θέματος) που ακολουθούν, δεν φιλοδοξούμε να καλύψουμε αυτό το κενό. Μας ενδιαφέρει μόνο να κεντρίσουμε την προσοχή, και άλλων πάνω σ' αυτά τα ζητήματα, για να πάψει η μονομερής πληροφόρηση, που τελικά, παρά τις σοβαρές και εμφανείς αδυναμίες της, έχει καταστεί κυρίαρχη. Αν το πετύχαμε θα το δείξει νομίζω με τον καλύτερο τρόπο, η ανταπόκριση πρώτα απ' όλα των αναγνωστών του περιοδικού. Αλλά μετά απ' αυτήν την κάπως μεγάλη εισαγωγή, καιρός να περάσουμε στο κυρίως θέμα.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

Ο λόγος της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας το 1958, μετά την συνθήκη της Ρώμης, δεν θα πρέπει να αναζητηθεί αλλού, παρά στην προσπάθεια του ευρωπαϊκού καπιταλισμού να ανταγωνιστεί με επιτυχία το αμερικάνικο κεφάλαιο, που μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο, και μέχρι το 1955 περίπου, εμφανίζεται πανίσχυρο και κυρίαρχο σ' όλες τις διεθνείς αγορές. Αμέσως μετά τον πόλεμο, η Ευρώπη είναι κατεστραμμένη και διαιρεμένη. Έχουμε την Γερμανία, που πριν τον πόλεμο ήταν από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις εντελώς ισοπεδωμένη και διαιρεμένη, την Αγγλία που μέχρι τον πόλεμο ήταν κυρίαρχη στο καπιταλιστικό κόσμο να κινδυνεύει να χάσει ακόμα και την λεγόμενη περιοχή της στερλίνας, την Γαλλία να αντιμετωπίζει γενικό ξεσηκωμό στις αποικίες της με πρώτη και καλύτερη την Ινδοκίνα, την Ιταλία να προσπαθεί να ξεχάσει μέσα από συνεχείς κυβερνητικές κρίσεις το φάντασμα

του φασισμού. Από την άλλη η Ιαπωνία η ανερχόμενη προπολεμική δύναμη στρατιωτικά και πολιτικά ηττημένη να αντιμετωπίζει με αβεβαιότητα το μέλλον της. Έτσι μέσα απ' αυτές τις συνθήκες είναι φυσικό, το αμερικάνικο κεφάλαιο, που λόγω του πολέμου έχει ξεπεράσει την μεγάλη οικονομική κρίση του 1930, να βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο της δυνάμεώς του, και να έχει κάνει πραγματικότητα στον λεγόμενο τώρα πια "ελεύθερο" ή δυτικό κόσμο την αυτοκρατορία του, την λεγόμενη Pax Americana. Για να καταλάβει κανείς την άνοδο του αμερικάνικου κεφαλαίου, σε βάρος κύρια του αγγλικού που μέχρι τον β' παγκόσμιο πόλεμο κυριαρχούσε (αν και οι ΕΠΑ από την λήξη ήδη του α' παγκοσμίου πολέμου άρχισαν να αμφισβητούν την ηγεμονία αυτή) ας ρίξει μια ματιά στους πίνακες 1 και 2^ο που δείχνουν, ο μιν πρώτος τα μερίδια 6 βασικών καπιταλιστικών χωρών στις εξαγωγές βιομηχανικών ειδών μεταξύ των

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΜΕΡΙΔΙΑ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΕΙΔΩΝ

(*επί τοις εκατό*)

	1899	1913	1929	1937	1950	1967
ΗΠΑ	11,7	13,0	20,4	19,2	26,6	20,6
Αγγλία	35,2	30,2	22,4	20,9	24,6	11,9
Γερμανία	22,4	26,6	20,5	21,8	7,0*	19,7*
Γαλλία	14,4	12,1	10,9	5,8	9,6	8,5
Ιταλία	3,6	3,3	3,7	3,5	3,6	7,0
Ιαπωνία	1,5	2,3	3,9	6,9	3,4	9,9
Άλλες	13,2	12,5	18,2	21,9	25,2	22,4
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Μόνο η Δεύτερη Γερμανία. Για τη Δυτική Γερμανία μόνο από 1937 υπολογίζεται γίγος από 16,5%.

Πηγή: A. Maizels, *Industrial Growth and World Trade*, Κέιμπριτζ, Αγγλία, 1963 — Εκτός από τα στοιχεία από 1967 (Τα στοιχεία από 1899 και από 1913 αποσκοπούν τις Κάτω Χώρες.) Στοιχεία του 1967, Έθνικό Ινστιτούτο, *Economic Review*, Φεβρουάριος, 1968.

ετών 1899-1967, ο δε δεύτερος τις ξένες επενδύσεις των ηγεμονικών χωρών εξαγωγής κεφαλαίων μεταξύ των ετών 1914-1960. Από και μπορεί να βγει το εξής σημαντικό συμπέρασμα: "Στην διάρκεια της πρώτης περιόδου όπως εμφανίζεται στον πίνακα 2, η Αγγλία ήταν ο κύριος επενδυτής στο εξωτερικό: οι μισές από τις ξένες επενδύσεις κεφαλαίου βρίσκονταν στην κατοχή των Αγγλων υπηκόων. Παρά το γεγονός ότι οι ΕΠΑ, ακόμη και μετά το τέλος του α' παγκοσμίου πολέμου, ήταν ένα κράτος χρεώστης, είχε ήδη αρχίσει να μπαίνει στο χορό από τη στιγμή που άρχισε να παίρνει μέρος στον ιμπεριαλιστικό τρόπο ζωής. Ο μεσοπόλεμος και κατά συνέπεια οι αλλαγές στη θέση ως προς ένα κράτος-πιστωτή, έδωσε στις ΕΠΑ την ευκαιρία να φτάσουν πολύ κοντά, με ένα γρήγορο ρυθμό, στη θέση του καλύτερα εγκαθιδρυμένου εξαγωγέα κεφαλαίου. Στα 1960, οι ξένες επενδύσεις των ΕΠΑ έφτασαν σχεδόν το 60% των συνολικών παγκοσμίων επενδύσεων".¹ Στο παράδειγμα για τις εξαγωγές κεφαλαίου μπορούμε να προσθέσουμε και άλλα όπως το μερίδιο των ΕΠΑ στο διεθνές εμπόριο, ή την αυξανόμενη παραγωγή βασικών προϊόντων, όλα δε αυτά μαζί επιβεβαιώνουν την άποψη: "οι δύο πα-

γκόσμιοι πόλεμοι δεν ήταν επομένως παρά μια σύγκρουση ανάμεσα στους σημαντικότερους ανταγωνιστές των ΗΠΑ. Το 1945 η διαδικασία αυτή φαινόταν ότι έφθανε στο τέρμα της, μια και η Γερμανία, η Ιαπωνία, η Γαλλία, η Βρετανία και η Ιταλία είχαν χάσει στην πραγματικότητα ολόκληρη την αυτόνομη στρατιωτική και οικονομική δύναμή τους.² Τα αίτια που οδήγησαν τις ΕΠΑ σ' αυτή την πρωτοκαθεδρία είναι πολλά, αλλά δεν είναι σκόπημο να αναφερθούν εδώ. Όμως και αυτό είναι το σημαντικό που μας ενδιαφέρει εδώ, αυτή η παντοδυναμία των ΕΠΑ δεν κράτησε πολύ. Όπως είπαμε και στην αρχή από τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '50 το Ευρωπαϊκό κεφάλαιο αντιδρά στην διείσδυση του Αμερικάνικου, και η πιο ισχυρή απάντησή του νομίζω ότι βρίσκεται στην δημιουργία της κοινής αγοράς. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Μετά τα πρώτα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι αστικές τάξεις των χωρών της Ευρώπης, αφού τελείωσε ο β' παγκόσμιος πόλεμος, κατόρθωσαν στο τέλος όχι μόνο να επιβληθούν επί της εργατικής τάξης, αλλά και να αποκτούν μέρος της προπολεμικής τους δύναμης και της ιμπεριαλιστικής επιθετικότητάς τους. Αυτό έγινε μέσω του λεγομένου κράτους ευημερίας (welfare state) που εγκαινίασαν οι αστικές κυβερνήσεις (ο πρόγονός του βρίσκεται στο Νιου Ντηλ του Ρούσβελτ) και της συνένωσης που έδειξαν οι εργατικές μάζες στο πρότυπο της αστικής εξουσίας, ανακοδόμηση και κατανάλωση. Βέβαια υπήρχαν και παραδείγματα εξεγερσης της εργατικής τάξης,³ αλλά μάλλον με "άγριο" χαρακτήρα και βασικά έξω από την γενική γραμμή, που ήταν να ξεχάσουμε τα δεινά του πολέμου. Επίσης θα πρέπει να αναφέρουμε τον θετικό ρόλο που έπαιξε η αμερικάνικη βοήθεια μέσω του σχεδίου Μάρσαλ, κάτω από τον φόβο των Αμερικανών, μήπως η ερειπωμένη Ευρώπη πέσει στις ανοιχτές αγκάλες της Σοβιετικής Ένωσης, όπως επίσης και κάτω από τον εξ ίσου σημαντικό φόβο, ότι μια φτωχή Ευρώπη θα σήμαινε λιγώτερες εξαγωγές, άρα και λιγώτερα κέρδη για τις αμερικάνικες εταιρίες. Έλεγε χαρακτηριστικά ο Μάρσαλ στις 5 Ιουνίου 1947 όταν ανήγγειλε το σχέδιό του: "Δεν χρειάζεται να σας πω, κύριοι, ότι η παγκόσμια κατάσταση είναι σοβαρή. Η Ευρώπη έχει ανάγκη ουσιαστικής εξωτερικής βοήθειας χωρίς την οποία θα πέσει σε σοβαρότατο οικονομικό, κοινωνικό, και πολιτικό μαρasmus".⁴ Ο Μάρσαλ -δυστυχώς- για τους Αμερικάνους καπιταλιστές επαληθεύθηκε: η βοήθεια που δόθηκε για την Ευρώπη, αναινούστων πρώτιστα των κατόλληλων κοινωνικών συνθηκών και της υποταγής του Ευρωπαϊκού προλεταριάτου, έκανε το κεφάλαιο της τελευταίας και πάλι ισχυρό, έτσι ώστε να αρχίζει πλέον να αμφισβητεί την παντοδυναμία του αμερικάνικου κεφαλαίου και να ζητάει μεγαλύτερο ποσοστό κέρδους στην διεθνή, αλλά και στην εσωτερική αγορά. Ο δυναμισμός αυτός του ευρωπαϊκού κεφαλαίου, μπορεί να φανεί από τον πίνακα 1 όπου "ανάμεσα στο 1950 και το 1967 το μερίδιο των ΗΠΑ στις εξαγωγές των βιομηχανικών ειδών κατέβηκε από 27 σε 21%, δηλ. έφτασε στο επίπεδο που ήταν μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο".⁵ Εξ' άλλου όπως λέει και ο Mandel⁶ σε σημαντικούς τομείς της βιομηχανικής παραγωγής η Δυτική Ευρώπη κατόρθωσε να καλύψει γρήγορα την καθυστέρηση που ήταν συνέπεια του β' παγκόσμιου πολέμου και ακόμα να βελτιώσει σχετικά την θέση της έναντι των ΕΠΑ. Προσοχή όμως! Αυτό δεν σημαίνει ότι οι ΕΠΑ δεν έχουν ακόμη την σχετική υπεροχή. Όμως δείχνει την τάση του Ευρωπαϊκού

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΓΕΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

(έκτ. τοίς εκατό του συνόλου)

	1954	1960	1967
Άγγλία	50,3	43,8	24,5
Γαλλία	22,2	8,4	4,7*
Γερμανία	17,3	2,6	1,1
Κάτω Χώρες	3,1	5,5	4,2*
Σουηδία	0,3	1,3	0,9*
ΗΠΑ	6,3	35,3	50,1
Καναδάς	0,5	3,1	5,5
Σύνολο	100,0	100,0	100,0

Πηγή: Υπολογισμοί από στοιχεία του βιβλίου του William Woodruff, *Impact of Western Man*, Νέα Υόρκη, 1966, σ. 150, έκτη από τα στοιχεία που σημειώνονται με αστραγάκι.

* Τα στοιχεία για το 1960 είναι πολύ πλεονέξ. εκτιμήσεις, που έγιναν απλά και μόνο για να δείξουν την παρουσίαση της σχετικής αλλαγής της θέσης των ΗΠΑ.

κεφαλαίου που γοργά αναπτυσσόμενο τείνει να αμφισβητήσει αυτή την υπεροχή. Εδώ όμως θα θέλαμε να κάνουμε μια διευκρίνιση. Αν φανεί να επιμένουμε κάπως στον

ανταγωνισμό του Αμερικάνικου και του Ευρωπαϊκού κεφαλαίου, είναι γιατί πιστεύουμε ότι στον καπιταλισμό ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων κεφαλαίων για την απόκτηση μεγαλύτερου μερίδιου από το ποσοστό κέρδους είναι συνεχής, και κάτω απ' αυτό το πρίσμα του συνεχούς ανταγωνισμού, πρέπει να εξετάσουμε φαινόμενα όπως π.χ. η συγκεντροποίηση του διεθνούς ευρωπαϊκού κεφαλαίου στο πλαίσιο της ΕΟΚ. Δηλ. καθώς ο καπιταλισμός αναπτύσσεται, και περνάει από το ανταγωνιστικό του στάδιο στο μονοπωλιακό, αυξάνεται και η συγκεντροποίηση του κεφαλαίου, και εμφανίζονται στους διάφορους κλάδους παραγωγής γιγαντιαίες βιομηχανίες, που εξαφανίζουν τις μικρότερες λόγω της υψηλής οργανικής σύνθεσης κεφαλαίου που έχουν, και με δυνατότητα να εκμεταλλεύονται περισσότερο την εργατική δύναμη και να αποσπούν υψηλότερο ποσοστό υπεραξίας. "Έτσι το στάδιο του μονοπωλιακού ανταγωνισμού δεν είναι παρά η εποχή που η συγκρότηση των μονοπωλίων δεν καθορίζεται, κατά κύριο λόγο, από συγκυριακούς ή τυχαίους μόνο παράγοντες, αλλά από την ίδια τη διαδικασία συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης του κεφαλαίου. Δηλαδή δημιουργείται στο εσωτερικό κάθε κλάδου παραγωγής, ένας χώρος μεμονωμένων κεφαλαίων, οι γιγαντιαίες επιχειρήσεις, μέσα στον οποίο εντοπίζεται πλέον, κατά κύριο λόγο, η δυνατότητα συγκρότησης μονοπωλίου".⁷ Γι αυτό λοιπόν, για να μπορέσει το Ευρωπαϊκό κεφάλαιο να ανταγωνιστεί το Αμερικάνικο που είναι συγκροτημένο μονοπωλιακά, πρέπει και αυτό να έχει ανάλογη διάρθρωση. Και αυτό μπορεί να γίνει μέσω μιας οικονομικής ένωσης όπως η ΕΟΚ. Όμως πάνω σ' αυτό το βασικό θέμα, θα ξαναγυρίσουμε αναλυτικότερα παρακάτω. Ας επανέλθουμε τώρα, στην χρονική στιγμή όπου οι Ευρωπαίοι καπιταλιστές βλέπουν να μεγαλώνει η δύναμή τους και συλλαμβάνουν την ιδέα της ΕΟΚ. Κατ' αρχήν λοιπόν η ευρωπαϊκή κοινότητα είναι μία τελωνειακή ένωση, πράγμα που σημαίνει ότι οι χώρες που μετέχουν σ' αυτή έχουν καταργήσει τους μεταξύ τους δασμούς και τα εμπορεύματα πηγαίνουν ελεύθερα. Αυτό, όπως καταλαβαίνει κανείς, σημαίνει τα εξής πράγματα: 1) οι Ευρωπαίοι κεφαλαιοκράτες προωθούν τα προϊόντα τους σε ελεύθερες αγορές και δεν υφίστανται τις δαπάνες των δασμών ειδικά όπου αυτοί είναι πολύ υψηλοί λόγω της ύπαρξης και στην χώρα εισαγωγής, παραγωγής παρόμοιων προϊόντων 2) διατηρούν οι χώρες της τελωνειακής ένωσης τους δασμούς τους προς τις τρίτες χώρες, πράγμα που σημαίνει ότι προσπαθούν να εμποδίσουν κύρια τις εισαγωγές από τις ΕΠΑ, που στην φάση εκείνη ήταν και η πιο επιθετική καπιταλιστική χώρα στο διεθνές εμπόριο. Έτσι οι Ευρωπαίοι, αφ' ενός έχουν κάποιο μέγεθος αγοράς (που γίνεται όλο και μεγαλύτερο λόγω της καταναλωτικής ευημερίας τους κράτους-πρόνοιας) για να δίνουν τα προϊόντα τους χωρίς επιβαρυντικούς δασμούς, και αφ' ετέρου μπορούν να ασκούν προστατευτική πολιτική, απέναντι των Αμερικανών, χωρίς να αντιμετωπίζουν με τόσο φόβο πιθανά αντίποινα αυτών. Έτσι, αν και τα αποτελέσματα των τελωνειακών ενίσεων, γενικά δεν συμπίπτουν για τους διάφορους μελετητές, νεώτερες έρευνες καταλήγουν: "Στην ανάλυσή του για τις μεταβολές στις πηγές προσφοράς βιομηχανικών προϊόντων προς τις χώρες της ΕΟΚ, ο Truman εκτίμησε ότι το 1964, όταν η μέγιστη των εσωτερικών δασμών είχε φτάσει το 60 το εκατό, το εμπόριο μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΟΚ ήταν περίπου 30% υψηλότερο από ότι θα ήταν χωρίς το σχηματισμό της ΕΟΚ".⁸ Και επίσης έχουμε τον G. Williamson και Bottrill επιβεβαιώσαν την εκτίμησή του Truman για την δημιουργία εμπορίου κατά το 1964 και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το 1969 το εμπόριο μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΟΚ ήταν περίπου 50% υψηλότερο από ό,τι θα ήταν αν δεν είχε σχηματισθεί η ΕΟΚ".⁹ Όπως είπαμε και προηγουμένως υπάρχουν και αντίθετες εμπειρικές μελέτες, αλλά νομίζω ότι η επιμονή της Αγγλίας, της Ιρλανδίας, της Δανίας, και πρόσφατα της Ελλάδας, να ενταχθούν στην ΕΟΚ, δείχνει ότι οι αστικές τάξεις αυτών των χωρών πρέπει να περιμένουν θετικά αποτελέσματα για τα κέρδη τους. Αλλιώς γιατί θα επεδίωκαν κάτι τέτοιο; Μένοντας όμως σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να παρουσιάσω τα πράγματα, και κάτω από μία άλλη άποψη που νομίζω ότι επίσης διαφωτίζει γιατί οι Ευρωπαίοι καπιταλιστές προχώρησαν στην σύσταση. Αυτό θα γίνει μέσω από την θεωρία για την τροποποίηση του νόμου της αξίας στην παγκόσμια αγορά, που επεξεργάστηκαν και διατύπωσαν, πάνω στην μαρξιστική θεωρία, οι Γερμανοί Klaus Busch, Christel Neuss, Bernd Senf¹⁰ και που συνοπτικά λέει τα εξής: "Ενώ τα κεφάλαια στο εθνικό πλαίσιο συναγωνίζονται άμεσα μεταξύ τους, χωρίς κρατικούς φραγμούς, διαμεσολαβείται ο διεθνής ανταγωνισμός του κεφαλαίου από τους εθνικούς φραγμούς, οι οποίοι στην απλούστερη περίπτωση (δηλ. αν αγνοήσουμε τους φόρους εισαγωγής και τις άλλες επιβαρύνσεις για τις εισαγωγές, τις εξαγωγικές επιδοτήσεις κλπ) εμφανίζονται σαν συννοριακοί φραγμοί ανάμεσα στις διαφορετικές εθνικές σφαίρες κυκλοφορίας, δηλ. σαν τιμές του συναλλάγματος".¹¹ Έτσι: "Αυτή είναι λοιπόν, η κύρια όψη της τροποποίησης του νόμου της αξίας στην παγκόσμια αγορά: οι εθνικοί φραγμοί λειτουργούν υπέρ του λιγότερου αναπτυγμένου κεφαλαίου

ου.¹² Αν δεχθούμε λοιπόν ότι έτσι έχουν τα πράγματα (και εγώ προσωπικά το δέχομαι) είναι προφανές ότι στην τότε οικονομική συγκυρία, οι Ευρωπαίοι καπιταλιστές έβλεπαν ότι τουλάχιστον στον Ευρωπαϊκό χώρο οι εθνικοί φραγμοί δεν χρειαζεύονταν και έτσι προχώρησαν στην σύσταση της κοινότητας. Αυτό άλλωστε υποστηρίζουν και οι θεωρητικοί της τροποποίησης του νόμου της αξίας που λένε χαρακτηριστικά: "Σύμφωνα με τους Neussiss, Busch και Senf, ο συναγωνισμός στην παγκόσμια αγορά παρουσιάζει σε περιόδους μπουμ του παγκόσμιου κεφαλαίου, μια τάση απαρτίθμισης λόγω του κράτους. Το εθνικό κράτος περιορίζει την παρεμβατικότητα σ' αυτές τις φάσεις, στον διεθνή συναγωνισμό του κεφαλαίου μέχρι εκείνο το ελάχιστο, που προκύπτει αναγκαστικά από την ύπαρξη του κράτους... Αυτές οι νομοτελίες του ανταγωνισμού στην παγκόσμια αγορά κάνουν ξεκάθαρο γιατί ακόμη και στην περίπτωση ενός άριστου επιπέδου ανάπτυξης των διαφόρων εθνικών κεφαλαίων, μια εκτεταμένη υποχώρηση του εθνικού κράτους από το διεθνή συναγωνισμό δεν είναι μόνο δυνατή, αλλά και συμφέρουσα για όλους όσους συμμετέχουν στο διεθνές εμπόριο".¹³ Ξέρουμε πολύ καλά, ότι η περίοδος που ιδρύθηκε η ΕΟΚ, ήταν περίοδος μπουμ για την Ευρωπαϊκή οικονομία. Έτσι συνέφερε το μεγάλο κεφάλαιο, να προχωρήσει σε μια άρση των δασμών, και πράγματι αυτό έκανε από την 1η Ιανουαρίου 1958. Έτσι νομίζω, ότι καταλήγουμε στα ίδια συμπεράσματα, είτε εξετάσουμε τα πράγματα από την σκοπιά του αν είναι χρήσιμες ή όχι οι τελωνειακές ενώσεις, είτε με την μέθοδο της τροποποίησης του νόμου της αξίας που πολύ συνοπτικά είδαμε προηγουμένως. Συμπερασματικά λοιπόν θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Ευρωπαϊκός καπιταλισμός, παρά τις καταστροφές του β' παγκόσμιου πολέμου, κατόρθωσε να ανακάμψει, και να αναχαιτίσει τον αυτοκρατορικό ρόλο των ΕΠΑ στην παγκόσμια οικονομία,¹⁴ όπως παραστατικά νομίζω φαίνεται και από τον πίνακα 3. Σημαντικό ρόλο σ' αυτό έπαιξε και η ίδρυση του Ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας, που από 6 χώρες που τις αποτελούσαν αρχικά διευρύνθηκε αργότερα σε 9, και τελικά σε 10, συμπεριλαμβανόντας έτσι, το μεγαλύτερο μέρος του Ευρωπαϊκού καπιταλισμού. Την δεκαετία του '60 και μέχρι το 1966-1967 όλα έδειχναν να ηγούνται καλά για το Ευρωπαϊκό κεφάλαιο. Από εκεί και πέρα ξεσπά η κρίση που συνεχίζεται αμείωτη μέχρι και σήμερα. Αλλά το τι συνέβη από τα μέσα της δεκαετίας του '60 περίπου, ως και τις μέρες μας, στο δεύτερο μέρος του άρθρου.

Πίνακας III
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
(1960 - 1970)

ΧΩΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ				Έτη εισαγωγών και εξαγωγών (1960-1970)
	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ		ΕΞΑΓΩΓΕΣ		
	1960	1970	1960	1970	
Κόσμος	100	100	100	100	3,3
Χώρες στο δρόμο της ανάπτυξης	21,3	17,1	23,7	18,5	7,1
Χώρες με οικονομία σχεδόν κλειστή	11,8	10,6	11,9	10,5	8,2
Χώρες αναπτυσσόμενες	89,0	72,3	64,4	71	18,2
Ενωμένες Πολιτείες	16	12,7	11,7	12,1	7,8
Γαλλία	3,2	5,2	3,3	5,8	18,8
Ευρώπη των Έθνων	33,3	28,4	21,3	27	11,5
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρώπη αναπτυσσόμενη)	14,5	13,1	17	14,8	8,2

Πηγή: Ένωση Όλων Μελών Σελβία στατιστικά και Έκθεση διεθνούς εμπόρου.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

Είχαμε πει σε προηγούμενο τμήμα του άρθρου αυτού, ότι το "κοινωνικό συμβόλαιο" μεταξύ των εργαζομένων και των καπιταλιστών που σε βασικές γραμμές τηρήθηκε την πρώτη δεκαετία μετά την λήξη του β' παγκόσμιου πολέμου, ήταν ένας από τους κύριους λόγους που επέτρεψαν κύρια στον Ευρωπαϊκό καπιταλισμό¹⁵ αλλά και στον αμερικάνικο, να πετύχει να ξεφύγει από την στασιμότητα του μεσοπολέμου, και των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων, και να δημιουργήσει την εντύπωση, ότι ποτέ πια ο καπιταλισμός σαν κοινωνικό σύστημα, δεν θα έφτανε στο εκρηκτικό σημείο που έφτασε κατά τον μεσοπόλεμο. Για να φτάσει έτσι να λέει ένας διαπρεπής οικονομολόγος, υποστηρικτής της μικτής παρεμβατικής οικονομίας, και νομπελίστας, ο Αμερικανός Paul Samuelson: "Αν και τίποτα δεν είναι αδύνατο σε μια επιστήμη όπως η οικονομική, η πιθανότητα να υπάρξει μια μεγάλη ύφεση - παρατεταμένη, αιχμηρή και χρόνια, όπως εκείνης της δεκαετίας του 1930-1940, 1890-1900, ή 1870-1880 - έχει περιοριστεί σε αμελητέα επίπεδα. Κανείς δεν πρέπει να στοιχηματίζει μεγάλα ποσά ότι θα καταρρεύσει τελείως το τραπεζικό μας σύστημα και ότι θα υπάρξει ξανά κατάσταση ανεργίας, στην οποία τα 25 τοις εκατό των εργατών δεν θα μπορούν να βρουν δουλειά".¹⁶ Ένας άλλος βασικός λόγος, ήταν η εφαρμογή νέων τεχνικών μεθόδων παραγωγής που κατόφεραν, λόγω και της μειωμένης αντίδρασης της εργατικής τάξης, να αυξήσουν την παραγωγικότητα των εργαζομένων, όσα και την ποσότητα της υπεραξίας, και το ποσοστό

κέρδους, δίνοντας έτσι το δικαίωμα στους καπιταλιστές, και να προχωρούν στην γοργή συσσώρευση κεφαλαίου απαραίτητης προϋπόθεσης για την λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά και να δίνουν παροχές στους εργαζόμενους έτσι ώστε να τους διατηρούν σε μια βασική αμυντική στάση. Οι νέες μέθοδοι παραγωγής έγκειται στην δημιουργία και στην Ευρώπη του εργάτη-μάζα, μια διαδικασία που είχε αρχίσει στις ΕΠΑ, πολύ πιο πριν από την δεκαετία του '20 ήδη. Για τον εργάτη-μάζα νομίζω ότι λίγο πολύ είναι γνωστές οι απόψεις των Ιταλών εργατιστών και κύρια αυτές του Α. Νέγκρι και Ρ. Παντογιέρ.¹⁷ Αξίζει όμως εδώ να αναφερθεί και η γνώμη ενός Αμερικανού ερευνητή του Harry Braverman, που λέει σχετικά: "Πώς μειώνεται η αξία της εργατικής δύναμης; Υπάρχουν μερικοί τρόποι. Μέχρι τώρα ο πιο σημαντικός στη σύγχρονη παραγωγή είναι ο κατατεμαχισμός πολύπλοκων διαδικασιών σε απλά καθήκοντα. Τα καθήκοντα αυτά εκτελούνται από εργάτες με σχεδόν μηδεν γνώσεις, χωρίς να προϋποθέτουν σημαντική εξάσκηση για την εκμάθησή τους. Μ' αυτόν τον τρόπο οι καπιταλιστές μπορούν εύκολα να αντικαταστήσουν τον κάθε εργαζόμενο. Έτσι λοιπόν, οι απαιτήσεις της παραγωγής ικανοποιούνται όχι μέσω μικρών δεξιομενών υψηλά ειδικευμένης εργασίας για κάθε τέχνη, αλλά από εργασία του απλούστερου είδους. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι πως για τα περισσότερα επαγγέλματα ολόκληρη η κοινωνία μετατρέπεται σε μια δεξιομένη εργασία απ' όπου αντλούν οι καπιταλιστές. Μ' αυτόν τον τρόπο η αξία της εργατικής δύναμης παραμένει στο επίπεδο της στοιχειώδους διαβίωσης για το άτομο, ή κάτω από το επίπεδο αυτό για την οικογένεια".¹⁸ Αυτοί οι λόγοι όμως που είδαμε προηγουμένως πολύ συνοπτικά, από τα μέσα της δεκαετίας του '60 αρχίζουν να μην λειτουργούν πια. Αυτό οφείλεται βασικά, στις δομικές αντιφάσεις που κρύβει ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, έτσι ώστε οι κρίσιμες περιόδους, ειρήνης και ευημερίας γι' αυτόν να κυφορούν τις μελλοντικές εκρήξεις και κοινωνικές αναταραχές. Αυτό έγινε και τώρα, και φυσικά είναι περιττό νομίζω, να αναφερθούν οι αγώνες των διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων, ειδικά προς το τέλος της δεκαετίας του '60, με τους μαύρους Πάνθηρες και τους χίππυς στις ΕΠΑ, τον Γαλλικό Μάη και το θερμό Ιταλικό φθινόπωρο στην Ευρώπη. Μαζί με όλα αυτά από το 1973 και πέρα ξεσπάει και η οικονομική κρίση στον παγκόσμιο καπιταλισμό (κρίση που όπως είπαμε και προηγουμένως διαρκώς υπεβασκε και τα χρόνια της μεγάλης ανάπτυξης), που έγινε γνωστή με το όνομα στασιμοληθωρισμός και κρατάει μέχρι και σήμερα.

Πίνακας 4. - Διαφορά ανάμεσα στο άνωτατο και κατώτατο σημείο της βιομηχανικής παραγωγής, πριν και κατά την ύφεση, στις κυριότερες Ιμπεριαλιστικές χώρες

Χώρα	Α: τρίμηνο του μάρτιου της παραγωγής	Β: τρίμηνο του μήνιου της παραγωγής	Πτώση της παραγωγής από το Α στο Β (%)
Ενωμένες Πολιτείες	4ο τρίμηνο 1973	2ο τρίμηνο 1975	-14,4
Καναδάς	1ο τρίμηνο 1974	3ο τρίμηνο 1975	- 6,9
Ιαπωνία	4ο τρίμηνο 1973	1ο τρίμηνο 1975	-19,8
Δ. Γερμανία	4ο τρίμηνο 1973	3ο τρίμηνο 1975	-11,8
Γαλλία	3ο τρίμηνο 1974	3ο τρίμηνο 1975	-13,6
Μεγ. Βρετανία	4ο τρίμηνο 1973	4ο τρίμηνο 1974	-10,1
Ιταλία	2ο τρίμηνο 1974	3ο τρίμηνο 1975	-15,5
Ολλανδία	1ο τρίμηνο 1974	3ο τρίμηνο 1975	-11,7
Βέλγιο	1ο τρίμηνο 1974	3ο τρίμηνο 1975	-17,1
Σουηδία	3ο τρίμηνο 1974	2ο τρίμηνο 1975	- 4,1
Ελβετία	2ο τρίμηνο 1974	1ο τρίμηνο 1975	-20,3
Ισπανία	2ο τρίμηνο 1974	2ο τρίμηνο 1975	-10,0

(Πηγή: Ο.Ο.Σ.Α.: Perspectives économiques αρ. 19, Ιούλιος 1976, σ. 47. - Ιαπωνία: Ιαπωνικές στατιστικές).

Πίνακας 5 - Άνωτατο όριο της ανεργίας κατά την ύφεση 1974 - 1975

Χώρα	Χρονολογία	Αριθμός άνεργων
Ενωμένες Πολιτείες	4ο τρίμηνο 1975	7912000
Μ. Βρετανία	3ο τρίμηνο 1976	1319000
Ιαπωνία	4ο τρίμηνο 1975	1178000
Ιταλία	3ο τρίμηνο 1976	1145000
Δ. Γερμανία	4ο τρίμηνο 1975	1141000
Γαλλία	3ο τρίμηνο 1976	1036000
Ισπανία	4ο τρίμηνο 1976	800000
Καναδάς	4ο τρίμηνο 1975	724000
Αυστραλία	4ο τρίμηνο 1975	297000
Βέλγιο	3ο τρίμηνο 1976	292000
Ολλανδία	4ο τρίμηνο 1975	211000
Δανία	4ο τρίμηνο 1975	111000
Άλλες Ιμπεριαλιστικές χώρες	4ο τρίμηνο 1975	600000

(Πηγή: Για το 4ο τρίμηνο 1975: Ένωμένα Έθνη, «Supplément à l'étude sur l'économie mondiale, 1975». Για το 3ο τρίμηνο 1976: Financial Times, 25. 10. 1976 και Eurstat, ΕΟΚ. Για την Ιαπωνία: Ιαπωνικές στατιστικές).

Πίνακας 6. - Ποσοστό αύξησης του κόστους ζωής στις κυριότερες ιμπεριαλιστικές χώρες

Χώρα	1973 (%)	1974 (%)	το έδαφηνο 1975 (έτησιος ρυθμός) (%)
Ένωμένες Πολιτείες	+ 6,2	+11,0	+12,8
Δ. Γερμανία	+ 6,9	+ 7,0	+ 6,0
Ίαπωνία	+19,1	+21,9	+14,1
Γαλλία	+ 7,3	+13,7	+ 9,5
Μ. Βρετανία	+ 9,1	+16,1	+23,5 ¹
Ιταλία	+10,8	+21,9	+14,1
Βέλγιο	+ 7,0	+12,7	+15,3

(Πηγή: Ο.Ο.Σ.Α.)

(1) Μέσος όρος για τους 10 μήνες του 1975.

Δεν θα θέλαμε να αναφερθούμε αναλυτικά εδώ, στα αίτια αυτής της κρίσης.¹⁹ Θα προσπαθήσουμε μόνο να δείξουμε τι σημαίνει για την ΕΟΚ αυτή η κρίση, που είναι αυτό που μας ενδιαφέρει κύρια στο άρθρο αυτό. Αλλά πρώτα ας δούμε καλύτερα, πώς εκδηλώθηκε η κρίση αυτή, ειδικά με την ανάπτυξη που είχε ο Ευρωπαϊκός καπιταλισμός και που την είδαμε στο πρώτο μέρος του άρθρου αυτού. Χρησιμοποιούμε βασικά τους πίνακες 4, 5, 6, που νομίζω ότι δείχνουν ανάγλυφα για τις κυριότερες καπιταλιστικές χώρες και ειδικότερα για τις πιο σημαντικές από τις χώρες της ΕΟΚ, το μεγάλο πρόβλημα της οικονομίας τους που χαρακτηρίζεται σαν στασιμοληθωρισμός. Βέβαια από το 1976 παρατηρήθηκε μία ανάκαμψη στην παγκόσμια οικονομία, αλλά και πάλι προς το τέλος της δεκαετίας του '70 είχαμε μία καινούργια πτώση της παραγωγής, και καινούργια έξαρση του πληθωρισμού που έφερε σε απόγνωση τους καπιταλιστικούς κύκλους, γιατί άρχισαν να βλέπουν ότι η κρίση δεν ήταν πια τόσο εύκολο να εξαλειφθεί ριζικά, και να επανέλθουμε στην εποχή των παχιών αγελάδων για τον καπιταλισμό, όπως ήταν τα πρώτα δεκαπέντε με είκοσι μεταπολεμικά χρόνια. Έτσι σύμφωνα με τον πίνακα 7²¹ στα τέλη του Οκτώβρη του 1978, οι άνεργοι στις ιμπεριαλιστικές χώρες φτάνουν τα 17 εκατομ. αυτός δε ο αριθμός σήμερα πρέπει να έχει αυξηθεί, αν σκεφθούμε ότι η μικρή ανάκαμψη που παρατηρείται πρόσφατα στις ΕΠΑ, είναι βασισμένη πάνω στην μονεταριστική πολιτική που αυξάνει τους άνεργους, προκειμένου να πετύχει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Εξ' άλλου και η ανάκαμψη που παρατηρήθηκε τα χρόνια 1976-1977 είχε σαν κύριο χαρακτηριστικό την διατήρηση της χρόνιας ανεργίας και του συνεχούς πληθωρισμού, πράγμα που για μια ακόμη φορά αποδεικνύει ότι ο καπιταλισμός έχει μπει σε μια δομική κρίση, σαν κοινωνικοοικονομικό σύστημα, και η μόνη του διέξοδος προκειμένου να επιβιώσει, είναι να αλλάξει ωρισμένα βασικά χαρακτηριστικά του, για να μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες του. Το τι θα γίνει τελικά, είναι βέβαια άγνωστο, και σ' αυτό θα παίξει βέβαια ρόλο, και η αντίδραση των απανταχού εκμεταλλευόμενων στα καπιταλιστικά σχέδια. Τι σημαίνει λοιπόν η κρίση αυτή για την ΕΟΚ και ποιο είναι το μέλλον της, καθώς η κρίση αυτή συνεχίζεται, χωρίς να μπορούν να δοθούν οι κατάλληλες λύσεις; Ας προσπαθήσουμε να δούμε απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά. Όπως είπαμε και περιληπτικά στο α' μέρος του άρθρου αυτού παρά την αυξανόμενη δύναμη του Ευρωπαϊκού καπιταλισμού, οι ΕΠΑ κατόρθωσαν να διατηρήσουν την σχετική υπεροχή τους στον διεθνή ανταγωνισμό μεταξύ των ιμπεριαλιστικών χωρών. Αυτό οφείλεται, ειδικά εν σχέσει με την ΕΟΚ, στην μεγαλύτερη συγκέντρωση κεφαλαίου που παρατηρείται στις ΕΠΑ, και στην ύπαρξη στην τελευταία μεγαλύτερων επιχειρήσεων, απ' ότι στην Ευρώπη. Έτσι αναγκαία τάση που προέκυψε στην ΕΟΚ ειδικά μετά την ίδρυσή της, ήταν η μεγαλύτερη συσπείρωση κεφαλαίων, στο εσωτερικό της, που υπερνικώντας τους διάφορους εθνικούς ανταγωνισμούς, θα μπορούσε να ανταποταθεί με μεγαλύτερη επιτυχία στις αμερικανικές πολυεθνικές. Αυτή είναι μια ανάγκη που έχει γίνει ορατή τόσο από τους αστούς θεωρητικούς όσο και απ' αυτούς της αριστεράς (με την ευρεία έννοια) αλλά επίσης έχει γίνει ορατή και από το ίδιο το μεγάλο κεφάλαιο. Αξίζει να δούμε πώς διαμορφώνονται αυτές οι απόψεις (και διεκρινιστικά λέμε ότι μιλάμε για την δεκαετία του '60 που η ΕΟΚ αναπτύσσεται μέσα από χαρακτηριστικά αποσπάσματα από διάφορα κείμενα. Πρώτα-πρώτα, ένας διάσημος μαρξιστής ο Ερνέστο Μαντέλ λέει γι' αυτό το θέμα: "Σε ωρισμένους βιομηχανικούς κλάδους οι απαραίτητες επενδύσεις για να γίνει δυνατή μια αποδοτική παραγωγή είναι τόσο σημαντικές, ώστε ακόμα και όλες οι επιχειρήσεις αυτού του κλάδου σε κάθε μεμονωμένη χώρα της ΕΟΚ δεν μπορούν να βρουν αυτό το κεφάλαιο: σ' αυτή την περίπτωση η υπερεθνική συσπείρωση κεφαλαίων είναι μια απόλυτη προϋπόθεση για να μπορέσει να συνεχιστεί η παραγωγή"²² για να καταλήξει: "Ένα σπασμό είναι βέβαιο: η αυξανόμενη απαίτηση να προβληθεί αντίσταση στον βορειοαμερικανικό ανταγωνι-

σμο που γίνεται σαφής όχι μόνο από μέρους των αυτόνομων κρατικοκαπιταλιστικών δυνάμεων, αλλά και από μέρους των αποφασιστικών δυτικοευρωπαϊκών κοινοτήτων, η αυξανόμενη εδραίωση της ΕΟΚ και το αυξανόμενο βάρος των υπερεθνικών κρατικών οργάνων στο εσωτερικό της ΕΟΚ είναι παράλληλες μιας και όμοια κατευθυνόμενης διαδικασίας. Δεν αποτελούν παρά διαφορετικές εκφράσεις μιας και μόνης οικονομικής βασικής τάσης της αυξανόμενης συσπείρωσης του κεφαλαίου στο εσωτερικό της ΕΟΚ"²³. Ένας αστός θεωρητικός γράφει σχετικά μ' αυτό το ζήτημα: "Η Ευρωπαϊκή οικονομική και πολιτική ενσωμάτωση άρχισε όταν οι οικονομικές αντιλήψεις και συνθήκες της βιομηχανικής επανάστασης είχαν ακόμη μια κάποια σημασία. Από τότε όμως μπήκαμε στη φάση μιας δεύτερης βιομηχανικής επανάστασης. Αυτή έβαλε μπροστά τα παραδοσιακά βιομηχανικά έθνη της Ευρώπης αντιμετώπιση με διάφορα βασικά προβλήματα υποδομής. Ιδιαίτερα ανταγωνιστική, η νέα παγκόσμια αγορά έδωσε μεγάλες διαστάσεις σ' αυτά τα προβλήματα και ταυτόχρονα μείωσε την αποτελεσματικότητα καθαρά εθνικών λύσεων. Η κυκλωτική αυτή κίνηση απαιτεί αντιμετώπιση σε κοινοτική κλίμακα. Αυτό άρχισε να παίρνει μορφή στα τελευταία χρόνια".²⁴ Τέλος, όσον αφορά τις διαθέσεις του μεγαλύτερου κεφαλαίου, ενδιαφέρον είναι το κεφάλαιο "διεθνής συσπείρωση κεφαλαίων στην ΕΟΚ" στο βιβλίο του Ε. Μαντέλ για την ΕΟΚ και τις σχέσεις της με τις ΕΠΑ. Εκεί νομίζω ότι δίνεται αρκετά παραστατικό η κίνηση των διαφόρων ευρωπαϊκών εταιριών προς μια συνένωση, που τις κάνει πιο ανταγωνιστικές απέναντι στις Αμερικανικές. Έτσι συμπερασματικά μπορούμε να πούμε, ότι όλες οι απόψεις συγκλίνουν, στο ότι μόνο μια μεγαλύτερη συσπείρωση κεφαλαίων στην ΕΟΚ, συνοδευόμενη από περιορισμό της εξουσίας του εθνικού κράτους, και δημιουργία υπερεθνικών οργάνων, μπορεί να δώσει λύση στο πρόβλημα του Ευρωπαϊκού κεφαλαίου σε σχέση με το ανταγωνιστικό του Αμερικανικό. Αυτή η διαδικασία την περίοδο της ανάπτυξης της ΕΟΚ, μπορούμε να πούμε ότι είχε αρχίσει να γίνεται πολύ εμφανής. Όμως μόλις μπαίνουμε στην περίοδο της κρίσης, τα πράγματα αλλάζουν και παρατηρείται μία ατροφία προς τον προστατευτισμό που σημαδεύει πια την ανάπτυξη της ΕΟΚ, και δείχνει ότι στην περίοδο της κρίσης, το κάθε

Πιν. 7. Έπίσημος αριθμός άνεργων τον Οκτώβρη 1978 (σε εκατομμύρια)

ΕΠΑ	5,9
Ιταλία	1,7
Μ. Βρετανία	1,4
Ίαπωνία	1,3
Γαλλία	1,2
Ίσπανία	1,2
Δυτ. Γερμανία	1,0
Καναδάς	1,0
Αυστραλία	0,4
Βέλγιο	0,4
Ολλανδία	0,2
Άλλες ιμπεριαλιστικές χώρες	1,5

εθνικό κεφάλαιο, συσπειρώνεται πίσω απ' τα εθνικά όρια, και με την προστασία του κράτους, προσπαθεί να ξεπεράσει την κρίση αυτή. Έτσι σήμερα, αντί να έχουμε μια μεγαλύτερη συσπείρωση κεφαλαίων στην ΕΟΚ, όπως είχε γίνει φανερό ότι ήταν αναγκαία την δεκαετία του '60 (οι παραπάνω απόψεις νομίζω ότι είναι σαφείς), υπάρχει μια επιτροπή στον εθνικό απομονωτισμό, με αποτέλεσμα την αβεβαιότητα για το μέλλον της ΕΟΚ, όπως φάνηκε και από την πρόσφατη διάσκεψη της Αθήνας (Δεκέμβρης 1983). Βέβαια αυτή η επιστροφή στον απομονωτισμό εληγχείται από τους νόμους της καπιταλιστικής παραγωγής, και δεν οφείλεται στην στενοκεφαλιά ωρισμένων κεφαλαιοκρατών ή ωρισμένων κυβερνήσεων.²⁵ Γι' αυτό και παραθέτω δύο χαρακτηριστικά αποσπάσματα πάνω στο θέμα αυτό που με καλύπτουν απόλυτα: "Ακόμη πιο αφηρημένα, αν η Ευρώπη υπάρξει και αν της δοθεί ο χρόνος θα είχε την οικονομική βάση να καταστεί η τρίτη δύναμη ανάμεσα στους δύο μεγάλους, Αλλά μόνον αφηρημένα. Γιατί όταν μιλούμε τώρα για Ευρώπη σκεπάζουμε τις χιλιάδες πραγματικές αντιθέσεις που αντιπαραθέτουν την κάθε μια από τις 20 χώρες στις άλλες 19, τις διαμάχες, τις διαφορές συμφερόντων, τις τριβές, τις αδράνειες που κάνουν ίσως με τις κοινωνικές δομές που υπάρχουν και θα υπάρχουν για πολύ καιρό ακόμη, να μην επιτρέπουν μια πραγματική ενότητα, ενώ καπιταλιστική. Είναι θαυμάσιο να σκεφτόμαστε μια Ευρώπη με 320 εκατ. κατοίκους και 350 δισ. δολ. εθνικό εισόδημα. Μέσα στην πραγματική πολιτική υπάρχει όμως η Γαλλία, και η Γερμανία και η Αγγλία... κι ακόμη και το Λουξεμβούργο".²⁶ Και μια πιο σύγχρονη άποψη: "Αυτές οι σχέσεις (εννοεί υποβάθμιση των εθνικών κρατών, σμ. δική μου) ισχύουν όμως μόνο για αίθριες περιόδους της παγκόσμιας διαδικασίας συσώρευσης. Περίοδοι ύφεσης, αντίθετα, θέτουν σε κίνηση μια πολιτική εξωτερική της κρίσης, δηλ. την προσπάθεια, μέσω μιας πολιτικής beggar-my-neighbor ("κάνε τον γείτονά σου επαιτή") να κρατηθεί το εθνικό κεφάλαιο στην κρίση, όσο το δυνατό χωρίς

σημια, σε μέρος των γειτόνων. Η επιστροφή σ' ένα εξωτερικό οικονομικό μερκαντισμό, επιβεβαιώνει, σε περιόδους κρίσης, για μια ακόμη φορά καθαρά, την ειδική διαφορά στη σχέση πολιτικής οικονομίας που χαρακτηρίζει το εθνικό κράτος εντός και εκτός των συνόρων του. Ενώ η κυρίαρχη οικονομική πολιτική μετατρέπεται προς τα μέσα σε μια πολιτική ζήτησης, προπαγανδίζει δηλ. την υποχώρηση του κράτους από την οικονομία, τα ίδια τα κράτη εφαρμόζουν διεθνώς —παρά την ύπαρξη μιας αποκλίνουσας ιδεολογίας το αντίθετο: το εθνικό κράτος παρεμβαίνει στην ανταγωνιστική πάλη του κεφαλαίου προστατευτικά σε μεγαλύτερο και με πολυποίκλους μηχανισμούς.²⁷ Ειδικά αυτό το τελευταίο πιστεύω ότι αντικατοπτρίζει την πολιτική του Ρέγκαν και της Θάτσερ, όπως επίσης και του Κόολ με κάποια σχετική καθυστέρηση εν σχέσει με τους δύο πρώτους. Έτσι λοιπόν, σαν μια συνοπτική απάντηση που μπορούμε να δώσουμε, σ' ότι αφορά την κρίση της ΕΟΚ σαν ενός υπερκρατικού οργανισμού ικανού να αντιμετωπίσει το αμερικάνικο κεφάλαιο, πρέπει να πούμε τα εξής: Η διεθνής συσπείρωση κεφαλαίων μέσα σε μία ενότητα όπως η ΕΟΚ είναι άμεσα συνδεδεμένη με την πορεία της οικονομίας των χωρών που απαρτίζουν αυτή την ενότητα. Όταν οι οικονομίες των χωρών της ΕΟΚ πήγαιναν καλά, όπως πήγαινε καλά και η παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία, τα σχέδια για συγκεντροποίηση και υπερκρατικά όργανα που θα υποκαθιστούσαν τα εθνικά κράτη, φαινόταν πολύ ικανοποιητικά και ενθαρρύνονταν από τις αστικές τάξεις των Ευρωπαϊκών χωρών. Όταν αντίθετο, ήρθε η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση, που βέβαια συμπεριέλαβε και τις χώρες της ΕΟΚ, οι Ευρωπαίοι καπιταλιστές, όπως πολύ ωρσία αναλύει ο Klaus Busch, ξέχασαν τα σχέδια για συγκεντροποίηση κλπ. και στράφηκαν σε μια προστατευτική πολιτική. Κάτω απ' αυτή την συλλογιστική λοιπόν, το μέλλον της ΕΟΚ φαίνεται το ίδιο αβέβαιο, όσο αβέβαιο είναι και η εξέλιξη του καπιταλισμού γενικά. Πάντως παρ' όλα αυτά, θέλουμε να επισημόνουμε ότι μια διάλυση της ΕΟΚ, δεν μας φαίνεται πιθανή, γιατί παρ' όλες τις αντιξοότητες, τα συμφέροντα των Ευρωπαϊκών καπιταλιστών, είναι πια στενά συνδεδεμένα λόγω της αλληλοδιεσδυσης των οικονομιών των Δέκα²⁸ τα τελευταία 20 χρόνια (και πλέον). Όπως λέει και ο Mandel²⁹ "μια διάλυση της ΕΟΚ θα έπληττε πολύ σοβαρά τις εξαγωγές όλων των χωρών" δες σχετικά πίνακα³, και γι' αυτό και μεις πιστεύουμε ότι κάτι τέτοιο δεν πρόκειται τελικά να γίνει. Ίσως μόνο η Αγγλία αποχωρήσει από την ΕΟΚ (το Αγγλικό κεφάλαιο πάντα είχε ενδοιασμούς για την είσοδό του στην κοινότητα) αλλά και αυτό μάλλον δείχνει να έχει μικρή πιθανότητα.

Πίνακας Β' - Ποσοστό συμμετοχής των εξαγωγών από εσωτερικό της Κοινής Αγοράς στις συνολικές εξαγωγές των Έθνιά

Έμπόριο ανάμεσα στις χώρες της ΕΟΚ σε % των συνολικών εξαγωγών των εθνιά	Δ. Γερμ. Γαλλία					Μ. Βρεταν.
	Γαλλία	Ιταλία	Μπενελούξ	Μ. Βρεταν.		
1960	28,5	29,5	29,8	29,6	47	-
1965	36,5	36,3	41,0	40,2	47	-
1970	41,6	40,1	48,8	42,9	65	-
1974	52,7	44,9	53,1	45,4	70	33,4
1975	52,0	43,6	49,2	45	70	32,3

(Πηγή: Winfried Wolf, ό.π.σ., σ. 166).

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΚΑΙ Η ΕΟΚ

Ερχόμαστε τώρα στο 3ο μέρος του άρθρου αυτού, που αφορά τις σχέσεις του ελληνικού κεφαλαίου, της ελληνικής αστικής τάξης, και της ΕΟΚ. Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε καλύτερα, απ' ενός μεν τους λόγους που οδήγησαν το ελληνικό κεφάλαιο να ενταχθεί στην ΕΟΚ, και απ' ετέρου τις συνέπειες από την ένταξη αυτή, νομίζω ότι είναι απαραίτητο πρώτα απ' όλα να προσπαθήσουμε να δούμε όσο πιο συνοπτικά γίνεται, την φύση του ελληνικού καπιταλισμού, και τις διαφορές ή τις ομοιότητες του με τον Ευρωπαϊκό καπιταλισμό. Γιατί ανάλογα με το πώς βλέπει κανείς την φύση αυτή, βλέπει και το γιατί το ελληνικό κεφάλαιο ζήτησε να μπει στην ΕΟΚ, παρά την καταστροφολογία που επικράτησε και επικρατεί σε χώρους θεωρητικούς, τόσο αστικούς όσο και αριστερούς, για την κοινότητα. Η πιο διαδεδομένη λοιπόν, άποψη, κύρια στον χώρο της παραδοσιακής αριστεράς, είναι η ιδιαίτερη φύση του ελληνικού καπιταλισμού συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό³⁰, με βασικό χαρακτηριστικό τον εξαρτημένο και μεταπρατικό χαρακτήρα της ελληνικής οικονομίας, κυριαρχούμενο από τα ξένα μονοπώλια. Θα μπορούσα εδώ να αναφέρω εκατοντάδες αποσπάσματα από θεωρητικούς όλου του φά-

σματος της αριστεράς που υποστηρίζουν αυτή την άποψη. Δεν θα το κάνω, γιατί είναι 1ον κουραστικό, 2ον δεν υπάρχει χώρος και 3ον και σημαντικότερο είναι χωρίς αξία αφού αυτά που ισχυρίζονται οι διάφοροι ερευνητές, αλλάζουν μόνο ως προς την πολιτική τοποθέτηση του καθενός, και όχι ως προς το τελικό συμπέρασμα, που όπως είπα και πιο πάνω, θεωρεί τον ελληνικό καπιταλισμό δύσμορφο, εξαρτημένο και υπανάπτυκτο. Αξίζει να αναφέρω μόνο την άποψη του Ν. Μουζέλη σχετικά με το θέμα αυτό, που νομίζω ότι σε λίγες γραμμές συμπυκνώνει τα βασικά στοιχεία όλης αυτής της μεγάλης σε όγκο αλλά πολύ μικρής σε αξία θεώρησης³¹: "Μετά το '22 κυριαρχεί ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής. Παρόλληλα την περίοδο του μεσοπολέμου γίνονται κάποιες προσπάθειες για εκβιομηχάνιση της χώρας που συνδυάζεται με "μια εισοδηματική πρωτοφανή στη σύγχρονη ελληνική ιστορία" (σ. 48). Έτσι δημιουργήθηκε "μια οικονομία που ήταν πολύ περισσότερο ενσωματωμένη στις απαιτήσεις της Δ. Ευρώπης παρά στις ανάγκες και τους πόρους των Βαλκανίων" (σελ. 218). Κατά την δεκαετία του '50 διατηρούνται τα βασικά χαρακτηριστικά της υπανάπτυκτης ελληνικής κοινωνίας του μεσοπολέμου παρά τις όποιες ποσοτικές αλλαγές. Έτσι η χώρα παρουσιάζει τα κλασικά χαρακτηριστικά της υπανάπτυξης: αυξανόμενο και σε μεγάλο βαθμό παρασιτικό τομέα υπηρεσιών, αδύνατο και πολύ στάσιμο μεταποιητικό τομέα... μεγάλο αλλά αναποτελεσματικό γεωργικό τομέα" (σελ. 90). Την ίδια περίοδο η μετανάστευση απογυμνώνει την Ελλάδα από το ανθρώπινο δυναμικό της ενώ η αναστυγμένη ναυτιλία την απογυμνώνει από τους οικονομικούς της πόρους. Χάρη στη ραγδαία εισοδηματική ανάπτυξη την περίοδο μετά το '60, τα πράγματα αλλάζουν. Πρόκειται για μια νέα φάση της ελληνικής υπανάπτυξης που δεν παίρνει πια τη μορφή του ασθενικού βιομηχανικού τομέα. Αντίθετα παίρνει τη μορφή ενός τεχνολογικά προηγμένου δυναμικού και εξαρτημένου από το εξωτερικό βιομηχανικού τομέα, που δεν συνδέεται οργανικά με την υπόλοιπη οικονομία. Έτσι το ευεργετικό αποτέλεσμα της υψηλής παραγωγικότητάς του δεν έχουν επίδραση πάνω στην μικρή εμπορευματική παραγωγή του γεωργικού και βιομηχανικού τομέα αλλά μεταφέρονται στο εξωτερικό (σελ. 57). Έτσι ο Μουζέλης θεωρεί ότι η υπανάπτυξη "όχι μόνο εξακολουθεί να διατηρείται αλλά οξύνθηκε από τη σχετικά ραγδαία βιομηχανοποίηση στην δεκαετία του '60" (σελ. 198). Αν σ' αυτά προσθέσουμε και τις θεωρίες του ΚΚΕ, για τα μονοπώλια, ελληνικά και ξένα, που καταδυναστεύουν το έθνος (όπου στο έθνος ανήκει η μη μονοπωλιακή αστική τάξη και ο λαός), έχουμε όλη την θεωρητική εικόνα που χρειαζόμαστε, για να καταλάβουμε τον τρόπο που η παραδοσιακή αριστερά, αντιμετωπίζει την ΕΟΚ, και την ένταξη της Ελλάδας σ' αυτήν. Έτσι, η ένταξη στην ΕΟΚ, φαίνεται να είναι καταστροφική για την οικονομία μας, αφού συνεπάγεται μεγαλύτερη εξάρτηση και μεγαλύτερη υπανάπτυξη, μια περαιτέρω δηλαδή διεύρυνση των ήδη στρεβλών δομών που χαρακτηρίζουν τον ελληνικό καπιταλισμό. Το σπόσπασμα που ακολουθεί νομίζω ότι δείχνει με τον καλύτερο τρόπο την άποψη αυτή: "το κυρίαρχο αποτέλεσμα της πλήρους ένταξης της χώρας μας στην ΕΟΚ θα είναι η σημαντική επιβράδυνση των διαρθρωτικών αλλαγών που συνδέονται με τη διαδικασία της ανάπτυξης και η ολοκλήρωση της καθυποταγής της οικονομίας μας στο νεοσπασιακό σχήμα παραγωγής. Οι ευκαιριακές διευκολύνσεις που θα μας προσφερθούν δεν είναι σε θέση από τη φύση τους να αποζημιώσουν για τα χαμένα χρόνια ανάπτυξης. Επί πλέον είναι ζήτημα αν αντισταθμίζουν αντιστοιχείς αρνητικές πλευρές: βελτίωση της θέσης των μεταναστών — ενίσχυση της μετανάστευσης, δανεισμός — άνοιγμα του ελλείμματος διεθνών πληρωμών, υψηλότερες αγροτικές τιμές — αύξηση του βιομηχανικού κόστους παραγωγής"³². Βέβαια εδώ θέλω να πω ότι στις συνέπειες της ένταξης της Ελλάδας στην ΕΟΚ, στον χώρο της ευρύτερης αριστεράς που συζητούμε, υπάρχουν και ωρισμένοι που πιστεύουν ότι παρ' όλα τα κακά της ΕΟΚ, μπορεί να βγει και κάτι θετικό για την Ελλάδα (ο ελληνικός καπιταλισμός και τα συμφέροντά του αποσωπούνται). Έτσι υποστηρίζεται ότι "η δυτική Ευρώπη είναι διεθνώς ο μόνος χώρος που μέσα του μπορεί να διεξαχθεί στο πλαίσιο μιας βιομηχανικής κοινωνίας ο αγώνας για τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό, με βάση τις δημοκρατικές διαδικασίες"³³, άποψη που υποστηρίζει ενεργά και με το προεκλογικό του πρόγραμμα για τις ευρωεκλογές το ΚΚΕ εσωτερικού, και τώρα τελευταία φαίνεται να υποστηρίζει και μια μερίδα μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Πάντως η γενική τάση, της Ελληνικής αριστεράς, νομίζω ότι παραμένει ακόμη και σήμερα, ότι ΕΟΚ σημαίνει χειροτέρευση των συνθηκών για τον ελληνικό λαό, μειωμένη οικονομική ανάπτυξη και αυξημένη εξάρτηση. Όμως πριν προχωρήσουμε στην παράθεση των δικών μας απόψεων, για την ΕΟΚ και τον ελληνικό καπιταλισμό, μέσα σ' αυτήν, θα θέλαμε να δίνουμε συνοπτικά και τις απόψεις των θεωρητικών εκπροσώπων της αστικής τάξης για το θέμα αυτό, που βέβαια αντιτίθεται στις προηγούμενες, χαρακτηρίζοντας την ένταξη σαν ένα σημαντικό παράγοντα εκσυγχρονισμού του ελληνικού καπιταλισμού, και της ελληνικής κοινωνίας γενικότερα. Γιατί ως προς το ότι η ελληνική οικο-

νομία είναι λαθεμένα αναπτυσσόμενη, δεξιοί και "αριστεροί" μοιάζουν να συμφωνούν απόλυτα!!! Χαρακτηριστικότερος εκπρόσωπος αυτών των απόψεων, είναι το περιοδικό "Οικονομικός Ταχυδρόμος" που συνεχώς αναφέρεται στην ανάγκη εκουγχρονισμού του ελληνικού καπιταλισμού προσαρμοσμένου στα Δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα, και από την αρχή της συνδέσεως της Ελλάδας με την ΕΟΚ μέχρι και σήμερα, υπεραμύνεται του θετικού ρόλου, που μπορεί να παίξει η τελευταία στην ελληνική οικονομική ανάπτυξη. Αξίζει να σημειωθεί ότι όταν γίνονταν οι τελικές συζητήσεις της κυβέρνησης Καραμανλή το 1978 και το 1979, για την οριστική ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, ήταν το μοναδικό έντυπο μη προσκείμενο ανοιχτά στην Νέα Δημοκρατία, που τάχθηκε καθαρά και με πολλές αναλύσεις υπέρ της ένταξης αυτής. Έτσι λοιπόν αναφέροντας μερικά αποσπάσματα, από ένα άρθρο του διευθυντή του Γιάννη Μαρίνου³⁴ σχετικά με το θέμα της ένταξης, νομίζω ότι εκθέτουμε σε βασικές γραμμές και τις απόψεις του ελληνικού κεφάλαιου, γιατί το τι τελικά σημαίνει η ΕΟΚ για τα συμφέροντα και τις ανάγκες του τελευταίου. Γράφει λοιπόν κατ' αρχήν ο Μαρίνος³⁵: "Πρώτα-πρώτα -κι αυτό δεν είναι διόλου ασήμαντο- θα μετέχει πια και η Ελλάδα σ' όλα τα όργανα και θα έχει γνώμη σε κάθε απόφαση που θα λαμβάνεται στα πλαίσια της συλλογικής διοικήσεως της ΕΟΚ. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορεί να επηρεάζει το περιεχόμενο των αποφάσεων αυτών, ώστε να προνοούν και να ταιριάζουν και προς τα Ελληνικά συμφέροντα (μέχρι τώρα αποφασίζουν οι άλλοι χωρίς να μας ρωτούν)". Τι σημαίνει πρακτικά αυτό που λέει ο Μαρίνος; Ότι με την ένταξη στην ΕΟΚ η ελληνική αστική τάξη, μέσω των κυβερνητικών της, θα μπορεί να προωθεί τα συμφέροντά της, που μέχρι τώρα υποσκελιζόνταν από τα συμφέροντα των ξένων κεφαλαιοκρατών που "αποφάσισαν χωρίς να μας ρωτούν". Πάμε παρακάτω: "Δεν είναι διόλου βέβαιο πως ολόκληροι κλάδοι απειλούνται με αφανισμό εξ' αιτίας του δασμολογικού αφοπλισμού που συνεπάγεται η ένταξη στην ΕΟΚ. Μπορεί να συμβεί και αυτό. Κυρίως όμως θα επιταχυνθεί και θα οριστικοποιηθεί ο θάνατος των οριακών επιχειρήσεων όλων σχεδόν των κλάδων. Ποιος θα μπορέσει να μείνει αδιάφορος στο προσωπικό δράμα του συγκεκριμένου βιομήχανου που θα υποχρεωθεί να γίνει τήρας, καθώς και του προσωπικού που θα μείνει άνεργο; Όμως υπάρχει και η ισχυρή άποψη πως η εγχείριση αυτή θα εξυγιάνει τον κλάδο από παρωσιτικές καταστάσεις που μπορεί να μολύνουν και τα υγιή τμήματά του, τα οποία απασχόλησε αφήνοντας αδρανή σε αδικαιολόγητες γι' αυτά θερμοκοιτίδες". Εδώ η εκουγχρονιστική λογική του Μαρίνου, που αναφερθήκαμε προηγουμένως, είναι τόσο προφανής που περιττεύουν τα σχόλια. Θέλουμε μόνο να επισημάνουμε ότι αυτή δεν είναι μόνο η λογική "θεωρητικών" τύπου Μαρίνου, αλλά η ίδια η αναγκαιότητα της αστικής τάξης, για την περαιτέρω πορεία της. Και για να τελειώνουμε με τα αποσπάσματα αυτά δημοσιεύουμε και το ως και με τελικό συμπέρασμα του Μαρίνου για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ και τις επιπτώσεις της, που βγαίνει μετά από μια σύντομη ματιά στις επιμέρους βιομηχανίες: "Θέλω να υπογραμμίσω ότι παρά την αντίθετη εντύπωση ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (πάνω από το 60%) από το γενικό σύνολο, για ποικίλους λόγους, που απλώς υπαινιχθήκαμε, δεν απειλείται με καταστροφή και συνεπώς έχει μέλλον στον ευρύτερο χώρο της Κοινής αγοράς". Τι άλλο να προσθέσουμε εμείς; Μόνο τα λόγια του Θ. Παπαλεξόπουλου προέδρου του ΣΕΒ (συνδέσμου ελληνικών βιομηχανιών) που νομίζω καλύτερα απ' οτιδήποτε άλλο, τελικά, δείχνουν γιατί η ελληνική αστική τάξη δέχθηκε την είσοδό της στην ΕΟΚ: "Νομίζω, ότι είστε άδικος, γι' αυτό δεν θα συμφωνήσω μαζί σας στην κατάφασή σας, ότι οι Έλληνες επιχειρηματίες απεχθάνονται τον ανταγωνισμό. Αντίθετα τον επιζητούν. Και ως μην ξεχνάμε ότι οι μεγαλύτερες επιδόσεις του ελληνικού επιχειρηματικού πνεύματος πραγματοποιήθηκαν μέσα σε διεθνές περιβάλλον έντονου ανταγωνισμού. Τα γεγονότα αυτά εξάλλου, επαληθεύεται και από το ότι η ελληνική βιομηχανία αποδέχθηκε από πολύ νωρίς -από την εποχή της Συμφωνίας συνδέσεως- την πρόκληση της ΕΟΚ και τάχθηκε σαφώς υπέρ της προσχωρήσεως. Επιζητήστε δηλαδή την άρση της προστασίας και την ενσωμάτωσή της σε περιβάλλον οξύτερου ανταγωνισμού". Νομίζω ότι ύστερα απ' όλα αυτά που παραστήθηκαν, τόσο από την πλευρά της παραδοσιακής αριστεράς όσο και από την πλευρά της αστικής τάξης, θα πρέπει ο αναγνώστης να έχει μια ιδέα, για το τι πρεσβεύουν όλοι αυτοί, για την ελληνική οικονομία, και την σχέση με την ΕΟΚ, είτε ως προς τους λόγους που οδήγησαν το ελληνικό κεφάλαιο να ενταχθεί, σ' αυτήν, είτε για τα πιθανά αποτελέσματα από την ένταξη αυτή. Εμείς διαφωνούμε ριζικά με τις απόψεις της παραδοσιακής αριστεράς και βλέπουμε στις απόψεις της αστικής τάξης τον πραγματικό ρόλο που μπορεί να παίξει η ΕΟΚ στην ελληνική οικονομία και στα σε άμεση σχέση ευρισκόμενα μ' αυτή συμφέροντα του ελληνικού κεφάλαιου. Συμφέροντα, που είναι ίδια με τα συμφέροντα και των άλλων Ευρωπαϊκών αστικών τάξεων (τηρουμένων των αναλογιών πάντα) και που νομίζω αρκετά αναλυτικά είδαμε πως διαμορφώνονται στο α' μέρος του άρθρου αυτού. Όμως αναλυτικότερα, τι πιστεύουμε

εμείς για την σχέση Ελληνικού κεφάλαιου-ΕΟΚ" στις γραμμές που ακολουθούν. Στο πρώτο ερώτημα κατ' αρχήν που θα πρέπει να απαντήσουμε είναι για την φύση του ελληνικού καπιταλισμού. Είναι σωστές οι απόψεις που τον θέλουν υπανάπτυκτο, εξαρτημένο, μεταπρατικό κλπ., όπως είδαμε στην αρχή αυτού του τρίτου μέρους, ή συμβαίνει κάτι άλλο; Για μας η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα είναι μία: Ο ελληνικός καπιταλισμός δεν είναι ούτε υπανάπτυκτος, ούτε εξαρτημένος, ούτε τίποτα άλλο απ' αυτό που υποστηρίζουν οι διάφοροι αντεπαναστάτες θεωρητικοί, αλλά είναι ο ίδιος μ' αυτούς που εκμεταλλεύονται το σύνολο της ανθρωπότητας. Για να έρθουμε πιο κοντά στο θέμα μας, ο ελληνικός καπιταλισμός σε τίποτα δεν διαφέρει από τον γερμανικό, τον αγγλικό ή τον ιταλικό. Είναι το ίδιο εκμεταλλευτικός, το ίδιο απάνθρωπος, και το ίδιο επικίνδυνος τελικά για τον άνθρωπο. Πού τα στηρίζουμε αυτά; Θα μπορούσαμε να γράψουμε ολόκληρο βιβλίο,³⁶ που να δείχνει ότι ο Έλληνας εργαζόμενος που δουλεύει στην Πειραική-Πατραϊκή, ή στα Λιπάσματα, είναι το ίδιο εκμεταλλευόμενος και το ίδιο αλλοτριωμένος, όπως ο Ιταλός εργάτης που δουλεύει στην Φιάτ, ή ο Γερμανός εργάτης που δουλεύει στην AEG, ή ο Ολλανδός εργάτης που δουλεύει στην Phillips κ.ο.κ. Εξ' άλλου θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ένα πλήθος άλλων πηγών που δείχνουν, ότι το ελληνικό κεφάλαιο, ούτε εξαρτημένο είναι, ούτε υπανάπτυκτο (άραγε πώς εξηγούνται στα πλαίσια της θεωρίας της υπανάπτυξης, η τεράστια ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού την δεκαετία του '60, η τεράστια ανάπτυξη του εφοπλιστικού κεφάλαιου, η ιμπεριαλιστική διείσδυση στις χώρες της Μέσης Ανατολής των ελληνικών τεχνικών, ή τέλος η αυξανόμενη εξάρτηση της Κύπρου από την Ελλάδα, που από όλους αυτούς τους "αριστερούς" επιμελώς αποσιωπάται;) Θα σταθούμε μόνο σε ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα που μας καλύπτει ως προς αυτό το θέμα απόλυτα: "Το κεφάλαιο, το έχουμε τονίσει αυτό πολλές φορές, είναι μια κοινωνική σχέση κι όχι κάποιο αντικείμενο, ή μια ποιότητα χρήματος, ή κάποια μέσα παραγωγής. Η κεφαλαιοκρατική συσσώρευση, η καπιταλιστική ανάπτυξη, είναι μια κοινωνική διαδικασία που στηρίζεται σ' ένα συγκεκριμένο τύπο κυριαρχίας και εκμετάλλευσης της εργατικής δύναμης. Για να γίνει δυνατή η καπιταλιστική ανάπτυξη δεν επαρκούν ούτε οι χαμηλοί μισθοί, ούτε η αύξηση των εσόδων του κράτους με την εισροή συναλλαγματος, ούτε ακόμα κάποια έργα υποδομής. Η καπιταλιστική ανάπτυξη ταυτίζεται με την ανάπτυξη κάποιων συγκεκριμένων κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και δομών, συνδέεται με μια σειρά από οικονομικές, πολιτικές, νομικές, θεσμικές και ιδεολογικές προϋποθέσεις. Η διαμόρφωση αυτών των προϋποθέσεων κρίνεται από τις εσωτερικές διαδικασίες, δηλαδή την πάλη των τάξεων και τις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας στο εσωτερικό κάθε κοινωνικού σχηματισμού. Η εξάρτηση δεν προϋπάρχει, δεν διαμορφώνει, αλλά διαμορφώνεται σε αναφορά μ' αυτές τις σχέσεις εξουσίας".³⁷ Αυτό το απόσπασμα το αναφέρουμε, και για να προλάβουμε ωριαμένους που θα διαμαρτυρηθούν ότι δεν μπορούμε να λέμε ότι η ελληνική οικονομία ταυτίζεται απόλυτα μ' εκείνες των χωρών της ΕΟΚ. Μα και βέβαια δεν ταυτίζεται, είναι φυσικό να έχει τις ιδιαιτερότητές της, όπως ιδιαιτερότητες έχουν μεταξύ τους και οι χώρες της ΕΟΚ. Αλλά αυτές οι ιδιαιτερότητες αφ' ενός οφείλονται στις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας που με διαφορετικό τρόπο αναπτύσσονται σε κάθε χώρα, κι αφετέρου δεν καταρρίπτουν την υπόθεση, ότι μια κοινωνία χαρακτηρίζεται εκμεταλλευτική, ανάλογα με το ποιος ελέγχει τα μέσα παραγωγής, και πως είναι διαρθρωμένες οι σχέσεις παραγωγής. Έτσι τόσο η ελληνική κοινωνία, όσο και οι Δυτικοευρωπαϊκές χαρακτηρίζονται εκμεταλλευτικές, γιατί και τα μέσα παραγωγής δεν ανήκουν σ' αυτούς που τα δουλεύουν, και γιατί οι σχέσεις παραγωγής είναι έτσι διαρθρωμένες ώστε να χωρίζουν τους ανθρώπους σε διευθυντές και εκτελεστές, σε εκμεταλλευτές και εκμεταλλευόμενους.³⁸ Όλα τα άλλα που λέγονται μόνο στόχο έχουν την απόκρυψη της πραγματικότητας, και την περισσότερη ενσωμάτωση του εργαζόμενου στο σύστημα, που βέβαια μπορεί να πάρει οποιαδήποτε ονομασία, είτε αναπτυγμένος, είτε υπανάπτυκτος, είτε οτιδήποτε άλλο, καπιταλισμός. Έτσι λοιπόν, η απάντηση σε ένα δεύτερο ερώτημα, που θα μπορούσε να είναι γιατί το ελληνικό κεφάλαιο επέλεξε την ένταξη του στην ΕΟΚ θα πρέπει να είναι η εξής: Για μας ο ελληνικός καπιταλισμός είναι σε γενικές γραμμές της ίδιας εκμεταλλευτικής φύσης, όπως και των υπολοίπων χωρών της ΕΟΚ, και γι' αυτό αν θέλουμε να βρούμε τους λόγους που ώθησαν την ελληνική αστική τάξη να ενταχθεί στην ΕΟΚ, θα πρέπει να τους αναζητήσουμε στους λόγους που γενικά ώθησαν τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες να δημιουργήσουν την κοινότητα. Όπως βέβαια, ο ανταγωνισμός με τις εταιρίες των ΕΠΑ να μην είναι και τόσο σοβαρός λόγος όπως ήταν για την γερμανική ή γαλλική αστική τάξη,³⁹ είτε λόγω της μικρότερης δυναμικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, είτε λόγω της αμερικανικής (πολιτικής κύρια) κυριαρχίας που επιβλήθηκε στην χώρα μας, μετά τον εμφύλιο πόλεμο. Όμως σίγουρα, η προοπτική των ξένων, αδασμολογητών να αγοράν για τα ελληνικά προϊόντα, οι δυνατότητες χρηματοδότησης της ελληνικής βιομηχανίας μέσω της ευκολότερης

προσρασής στα δάνεια κοινοτικής προέλευσης καθώς και λόγω των εισροών που αναμένονται από τα ταμεία της ΕΟΚ, και τέλος οι θετικές επιπτώσεις της ένταξης στους αγρότες (με την σημαντική πολιτική επιρροή που έχουν) είναι σοβαροί λόγοι που όπως είδαμε προηγουμένως και από τα γραφτά του Μαρίνου και την συνέντευξη του Παπαλεξόπουλου, δεν αφήνουν καμιά αμφιβολία γιατί η ελληνική αστική τάξη, ήδη από το 1961 ζήτησε την είσοδό της στην ΕΟΚ. Όμως νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να παραθέσω μερικά μικρά αποσπάσματα που νομίζω ότι επιβεβαιώνουν την άποψή μου αυτή. Και πρώτα απ' όλα να πω στο θέμα των εξαγωγών η γνώμη του Παπαλεξόπουλου από την συνέντευξη που είδαμε και προηγουμένως⁴²: "Οι δυνατότητες ανάπτυξεως υπάρχουν. Και είναι πολλές. Γιατί σήμερα η ελληνική βιομηχανία απευθύνεται πλέον σε μια τεράστια αγορά, της οποίας αποτελεί ένα μικρό μόνο μέρος, γεγονός που δημιουργεί για μας πολλές ευκαιρίες. Ας σκεφτούμε λ.χ. ότι όλες οι ελληνικές εξαγωγές στις 9 άλλες χώρες της κοινότητας αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 1% των εισαγωγών αυτών των χωρών! Υπάρχουν συνεπώς περιθώρια να αυξήσουμε τις εξαγωγές μας αυτές κατά 50% ως 100% χωρίς να γίνει αισθητό στην ΕΟΚ. Δεν ισχυριζόμαστε βέβαια πως είναι εύκολο. Είναι όμως εφικτό. Και πρέπει να το επιδιώξουμε". Οι απόψεις ενός "τεχνοκράτη αριστερού"⁴³ που ακολουθούν είναι επίσης νομίζω πολύ διαφωτιστικές: "Στην περίοδο 1961-1978 η μέση ετήσια αύξηση των εξαγωγών προς τις χώρες της ΕΟΚ ήταν ακόμη μεγαλύτερη (σε τρέχουσες τιμές 20,1% προς τα 6 αρχικά μέλη της ΕΟΚ και 19,1% προς το σύνολο της σημερινής ΕΟΚ) με αποτέλεσμα να αυξηθεί αρχικά σημαντικά η μερίδα συμμετοχής της ΕΟΚ στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών και να σταθεροποιηθεί τα τελευταία χρόνια στο 50% περίπου. Αυτό καθ' εαυτό το γεγονός της μεγάλης αύξησης των εξαγωγών προς τις χώρες της ΕΟΚ δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί σαν ευνοϊκή η επίδραση της Συμφωνίας σύνδεσης. Αναμφίβολα όμως η σημασία της κοινότητας αγοράς για το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί προκειμένου να εκτιμηθεί το κόστος για την ελληνική οικονομία που θα είχε μια μεταβολή προς το χειρότερο των σχέσεων με την ΕΟΚ"⁴⁴. Αυτό νομίζω, ότι είχε φανεί και για τις σχέσεις μεταξύ των χωρών που αποτελούν την ΕΟΚ, και την αυξανόμενη σημασία της τελευταίας, για το εξαγωγικό τους εμπόριο. Επειδή δε ωρισμένοι λένε ότι με την άρση των δασμολογικών φραγμών θα αυξηθεί η διείσδυση των ξένων επιχειρήσεων και προϊόντων στην χώρα μας (λες και τον έλληνα εργαζόμενο τον ενδιαφέρει τελικά αν το μίσηρ που θα παίρνει θα είναι φτιαγμένο είτε στην Ελλάδα που στο εργασιακό παραγωγής ο καπιταλιστής είναι Έλληνας είτε στο εξωτερικό, που ο καπιταλιστής είναι ξένος) τα αποσπάσματα από το άρθρο του Μητσού, νομίζω ότι είναι αρκούντως διαφωτιστικά: "Εξετάζοντας ξεχωριστά τώρα τις εισαγωγές από τις χώρες της ΕΟΚ παρατηρούμε ότι αντίθετα από τις εξαγωγές και παρά το ότι συχνά υποστηρίζονται η συνολική μερίδα που αυτές κατέχουν στις ελληνικές εξαγωγές δεν αυξήθηκε... πράγμα που σημαίνει ότι τουλάχιστον δεν αποδεικνύεται ότι η μείωση του δασμού έφερε βελτίωση της σχετικής θέσης της ΕΟΚ στην ελληνική αγορά... Με άλλα λόγια η ΕΟΚ αύξησε τη διείσδυση της περισσότερο σε άλλες χώρες παρά στην Ελλάδα που υπήρχε η Συμφωνία της σύνδεσης"⁴⁵. Ένα τρίτο ερώτημα τέλος, που θα πρέπει να τεθεί είναι για το μέλλον του ελληνικού καπιταλισμού ενταγμένου στην ΕΟΚ. Είναι γεγονός λοιπόν, ότι και εδώ για το ελληνικό κεφάλαιο θα ισχύσουν σε τελευταία ανάλυση (αν και για διαφορετικούς ως προς ένα βαθμό λόγους) οι ίδιες με να ισχύουν και για τα άλλα κεφάλαια που είναι ενταγμένα σ' αυτήν. Δηλαδή, αν ο ελληνικός καπιταλισμός δεν μπορέσει να εκσυγχρονιστεί (παρά τις προσπάθειες της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, που είναι συνέχεια της εκσυγχρονιστικής πολιτικής που καθιέρωσε ο Καραμανλής μετά το 1974) έτσι ώστε να αντιμετωπίσει με επιτυχία τα προβλήματα του (που δεν είναι τόσο η υπερχρέωση του, ή η μειωμένη πιθανώς ανταγωνιστικότητά του, αλλά η σχετικά ξεπερασμένη διάρθρωση της παραγωγικής διαδικασίας) τότε το μέλλον του, είτε μέσω στην ΕΟΚ, είτε έξω απ' αυτήν είναι δυσώδιο. Προσπάθειες γι' αυτό τον εκσυγχρονισμό γίνονται, ξεκινώντας πρώτα απ' όλα απ' τις "κοινωνικοποιημένες" επιχειρήσεις όπου εισάγονται νέοι μέθοδοι παραγωγής και "συνεργασίας"⁴⁶ με τους εργαζομένους, νέοι τουλάχιστον για την ελληνική πραγματικότητα. Τα αποτελέσματά τους, βέβαια δεν μπορούμε να πούμε από τώρα ποια θα είναι, όπως δεν μπορούσαμε να πούμε και προηγουμένως τι θα συμβεί και στις άλλες χώρες της ΕΟΚ. Νομίζω ότι η εποχή που ζούμε, είναι μια μεταβατική περίοδος για τον καπιταλισμό, και τα αποτελέσματά της είναι πολύ δύσκολο να ειπωθούν από τώρα. Άλλωστε ως μη ξεχνάμε, ότι στην διαμόρφωση αυτών των αποτελεσμάτων, σημαντικό ρόλο θα παίξουν και οι εκμεταλλευόμενοι αυτού του πλανήτη, που νομίζω, ότι μετά από μία "ήρεμη" σχετικά για τον καπιταλισμό περίοδο, εμφανίζονται και πάλι στο προσκήνιο, έτοιμοι να αντισταθούν στα εκσυγχρονιστικά σχέδια του κεφάλαιου για μια επανασταθεροποίηση της αστικής αξουσίας. Το τι θα συμβεί τελικά είναι άγνωστο.

Όμως πιστεύω, ότι τώρα πια το σύστημα έχει γίνει τόσο απάνθρωπο και τόσο επικίνδυνο, που μόνο η συνισταμένη πάλη όλων όσων το υφίστανται μπορεί να το ανατρέψει, και να μην το αφήσει να διαγωνισθεί. Γιατί όπως είχε πει σωστά και ο Μαρξ, το καπιταλιστικό σύστημα μπορεί να ανατραπεί, δεν είναι όμως σίγουρο ότι κάτι τέτοιο θα γίνει, αν δεν παλέψουμε εμείς. Ας ελπίσουμε και περισσότερο να προσπαθήσουμε να γίνει κάτι τέτοιο και στην Ελλάδα.

Επιλογος

Υστερα απ' όλα αυτά που παρατέθηκαν πιο πάνω νομίζω, ότι φάτισαν λίγο, την γενικά σκοτεινή πλευρά της ΕΟΚ, τουλάχιστον όσον αφορά τις αναλύσεις αυτής που λέμε άκρα αριστερά. Όπως είπαμε και στον πρόλογο, δεν φιλοδοξήσαμε να καλύψουμε με μας ένα τόσο μεγάλο θέμα, που σίγουρα μπορεί να καλύψει μέχρι και 2 συνολικά τεύχη, ολόκληρα. Θέλαμε μόνο να κεντρίσουμε την προσοχή των αναγνώστων, πάνω σ' ένα τόσο σημαντικό θέμα που μέχρι στιγμής δεν έχει αντιμετωπισθεί και πολύ συστηματικά. Αν πετύχαμε σ' αυτήν μας την προσπάθεια μόνο οι αναγνώστες πάλι, μπορούν να το κρίνουν. Πάντως, προσπαθήσαμε να κάνουμε το καλύτερο δυνατό, μέσα από μια ελλιπή βιβλιογραφία, μονόπλευρα στο μεγαλύτερο μέρος της προσανατολισμένη. Πιστεύουμε να έχουμε την ευκαιρία να επανέλθουμε σ' αυτό το θέμα, με την ευκαιρία κάποιας της διεξαγωγής των εκλογών για την Ευρωβουλή, που θα γίνουν ταυτόχρονα σ' όλη την Ευρώπη στις αρχές του Ιουνίου.

Γιώργος Θαλάσσης, Μάρτης 1984.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Henry Magdoff: Η εποχή του ιμπεριαλισμού, Εκδόσεις Μπουκουμάνη, 1977, σελ. 72-74.
2. Emiel Mandel: Η ΕΟΚ και ο ανταγωνισμός Ευρώπης-Αμερικής, Εκδόσεις Νέο Σύνολο, 1976, σελ. 14.
3. Δες Κορήλιου Καστοριάδη: Η πείρα του εργατικού κινήματος, Βρυξέλες, 1977, και συγκεκριμένα τα άρθρα για τις αποφάσεις των Άγγλων λιμενεργατών, των Γάλλων μεταλλωργών της Νάντης, κλπ., σελ. 221 έως σελ. 278.
4. Ραϊμόν Κορτιέ: Μεταπολεμική Παγκόσμιος Ιστορία, εκδόσεις Βίβηρ, 1976.
5. Δες σημείωση 1.
6. Δες σημείωση 2, σελ. 18, σχετικός πίνακας.
7. Γ. Μηλιός: Μαρξισμός ή πολιτική οικονομία του μονοπωλίου, περιοδικό ΘΕΣΕΙΣ, Νο 2, σελ. 27, 1983.
8. Βλέπε Διεθνή Οικονομική - Η θεωρία των εθνικιστικών κινήσεων και το Βορδοκίνητο, Εκδόσεις Σύγχρονα Θέματα, σελ. 484.
9. Βλέπε ανωτέρω σελ. 486.
10. Βλέπε περιοδικό ΘΕΣΕΙΣ Νο 5, Οκτώβρης-Δεκέμβρης 1983, και ειδικά τα άρθρα του Γ. Δ. Μηλιού και του Κ. Βιτσίου.
11. Βλέπε ανωτέρω σελ. 49.
12. Βλέπε ανωτέρω σελ. 51.
13. Βλέπε ανωτέρω σελ. 96-97.
14. Άρθρο του Αλεξάντερ Φουρ στο βιβλίο: "Η κρίση του ιμπεριαλισμού", Εκδόσεις Καστανιώτη, 1976, σ' όπου είναι πορτρέτος και ο πίνακας 3.
15. Για τις ΕΠΑ, η κομμουνική ερμηνεία, μπορούμε να πούμε ότι αρχίζω με το Νιού Ντηλ του Ρούσβελτ, αν και οι Αμερικάνοι εργαζόμενοι έκαναν αρκετές "αγριές" απεργίες, ειδικά το πρώτο μεταπολεμικό χρόνο, που την εποχή λόγω του πολέμου, διαδέχθηκε η άρση των ελέγχων, άλλωστε για τις απεργίες και τους αγώνες των εργαζομένων στις ΕΠΑ δύσκολα έχουμε πληροφορίες.
16. Ρ. Σαμυέλσον: Εξοστιασμός, Εκδόσεις Πατάσιση, 1975, σελ. 481.
17. Για περικυβερτούρες πληροφορίες, Δες Εκδόσεις Κοινοτών, 1982 και 1983.
18. Ηεγυθ Βιαντίσιπ: Η υποβάθμιση της εργασίας στον 20ό αιώνα, Μηνιαίο Επιθεώρηση, τόμος 13, Σεπτέμβρης 1982.
19. Δες σχετικά άρθρο του Γ. Δηλιού στο περιοδικό ΘΕΣΕΙΣ Νο 4, καθώς και Μηνιαίο Επιθεώρηση με άρθρα σχετικά με την κρίση του αμερικανικού καπιταλισμού των Ρ. Σωκλέζ και Η. Μαργκόφ, τόμος 12-13, 1982.
20. Δες πίνακα 4 πορτρέτο από το βιβλίο του Ε. Μανδέλ: Η τελευταία οικονομική κρίση, Εκδόσεις Οδυσσεύς, 1980, σελ. 17, ο πίνακας 5 πορτρέτος από το ίδιο βιβλίο σελ. 18 και ο πίνακας 6, από το ίδιο βιβλίο, σελ. 20.
21. Όπου και ανωτέρω σελ. 256.
22. Δες σημείωση 2 σελ. 55.
23. Όπου και ανωτέρω σελ. 76.
24. Άρθρο του Wilbur Hallstein για την ΕΟΚ στην Συγκριτική Εγκυκλοπαίδεια, τόμος 4, Εκδόσεις Κοροής, 1977.
25. Ας πούμε, μια τέτοια ληθεμένη άποψη, υποστηρίζει και ο Mandel σε κάποια σημεία του βιβλίου του για την ΕΟΚ.
26. Άρθρο του Κ. Καστοριάδη στο Socialisme ou Barbarie, Νο 34, Μαρτίου 1963, αναδημοσιευμένο στο Κάρινα 4, Αθήνα 1980.
27. Κ. Βιτσίου: Η εκδήλωση για την παγκόσμια αγορά στην Ο.Δ. Γερμανία, περιοδικό ΘΕΣΕΙΣ Νο 5, 1983.
28. Η Ελλάδα σίγουρα έχει λιγότερες δυσκολίες, που πάντως δεν παύουν να είναι σημαντικές.
29. Δες σημείωση 4, ο πίνακας 8, σελ. 150.
30. Αυτή η άποψη όμως τελευταία φαίνεται να περνάει και σε χώρους έξω της παραδοσιακής αριστεράς, όπως έδειξε στο άρθρο μου, στην Άρνη Νο 2, για το ελληνικό κράτος σαν κεφάλαιο.
31. Δες το άρθρο του Γ.Δ. Μηλιού: Ελληνική κοινωνία: ο μύθος της υποανάπτυξης, δημοσιευμένο στο περιοδικό Αγώνες για την κομμουνιστική αναντίωση, Νο 7, Οκτώβρης 1979, από όπου είναι παρμένο το απόσπασμα αυτό, περιγράφοντας περιληπτικά τις απόψεις του Μουζέλη.
32. Άρθρο του Γ. Παπαντωνίου στο περιοδικό Αντί, Νο 14, 8 Μαρτίου 1976.
33. Άρθρο του Γ.Α. Μαγκάκη στο Βήμα, 3 Αυγούστου 1975.
34. Ο Γάλλος Μαρξιστής είναι νομίζω η αντιπροσωπευτικότερος εκφραστής της ιδέας του εκσυγχρονισμού του ελληνικού καπιταλισμού, βάσει ενός προτύπου που πλησιάζει κατά πολύ το welfare state της εποχής της ακμής του.

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ ΔΗΜΙΟΣ

ΤΟΥ ΖΑΦΕΙΡΗ ΙΩΣΗΦΙΔΗ

Κι'αφαιρνα όλα αλλαξαν...

Εκεί όπου οι δραστηριες λυσεις ειχαν αναγκη απο σκονι και σπικουρι,αρα κι'απο δημοσιο συνεργω-εντεταλμενο-,και τα εγκληματα της πολιτειας επερναν χαρακτηρα λαικης γιορτης,οι συγχρονες μεθοδοι καταπιεσης χρησιμοποιουν προληπτικες διαδικασιοες παταξης της εγκληματικότητας της φοροδιαφυγης της αρνηκης της φυγης της αποδρασης.Κι'αν,αν υπηρχαν καιροι όπου το δικαιο κατοικουσε το κεφαλι των ανδρωνων κι'η αποδοση δικαιοσυνης τα χερια τους,σημερα όλα αυτα εχουν εγκατασταθει στους οικους Δικαιοσυνης,αυτης που πλανιεται γλυφοντας τις μονιμες λευκες δυτικογερμανικες αιθουσες απομονωσης.Κι'απ' το κοιμενο αερο του Αραβα η του Εβραίου εγκληματα ως τους πλαστικους σωληνες υποχρεωτικης διατροφης για την καταπολεμηση των απεργων πεινας των καιρων μας, η αποσταση δε μετριεται σε χρονια.Ουτε σε σχεσεις πολιτιστικων επιπεδων η ακομηρες δαγκωματαεις συνειδησης.Κι'η αποσταση αναμεσα στον πλανωδιο δικαστη ποτη λεχριτη γροσκακωλυμο και τον καλοδρεμενο σοβαρο πολυδιαστατο προεδρο των συγχρονων Μοναδων Δικαιοσυνης δεν ισοδυναμει ουτε με τη διαφορά μεταφυ του Κρομανιων και του τυρινου τυπου ανθρωπου,ουτε καλυπτεται με την ταχυτητα ερευνας και προσδου,ουτε με τον πληρη εξανθρωπισμο των μεσων τιμωριας.Ουτε ακομα με την ηλεκτρονικη αυθαιρετη εκλογη κοιτιριων ανθρωπινοτητας.

Το σκονι με η χαρις σπικουρι,ο μπαλας με η χαρις κουτσουρο,η λαμπητομος η το εκτελεστικο αποσπικα,οι θαλαμοι αεριων τα ισοβια δεσμα ο γυφος οι αιθουσες απομονωσης κι'ο μονιμος διαχωρισμος των εριφιων απο τα προβατα με καθε δυνατο μεσο,δεν ειναι παρα οροι απολυτως αυξουσας γεωμετρικης προσδου της οποιας ο λογος ισουται παντα με το πηλικο οινωδηποτε διαδοχικων-της ορων...Κι'αν εξ'ορισμου,υποστηριξει κανεις πως η ανθρωπινη ηθικη δεν ειναι παρα μια γεωμετρικη προσδος,τοτε ο λογος-της δεν μπορει να ειναι παρα μια σταθερα κατ'επιλογην και στην εδω περιπτωση,ο Νομος.

Στο δρομο τον παρατηρουσαν σωπηλα,Αυτος τους εδειχνε τη γλωσσα-του.Και δεν ηταν μεθοδευση εκλεπτισμενη με το καιρο ουτε αυτοματη αντιδραση η αντιρρηση,δεν ητανε τροπος επαρης με τους τριγυρω ουτε αποπειρα εξισορροπησης η ερευνα προσωπικη.

Ητανε κατι μεταφυ τροπου ζωης και καθημερινης αναγκης.Ενα αορατο χαλιναρι που συγκρατουσε κολλημενα μεταφυ τους τα συνθηματα της πεινας και τα αιτια της αποδρασης.Τη χαρα και ταυτοχρονα την φρικη.Τη ζωη και το θανατο...Κι'ητανε η ζωη-του μοιρασμενη στα τρια-στη μοναξια,στην περιπλανηση και στο θανατο-,κι'οι αγαπιες-του χωρισμενες στα δυο-στις πουτανες και στα οραματα-κι'η δουλεια-του κατ'εξαιρεσιν,ατεμαχιστη.Κι'η νομιμη δουλεια-του ηταν μονιμα ο θανατος...η καλυτερα ο κατα παραγγελιαν θανατος.

... "Κι'αναμεσα στην πορεία των λαβαρων και το θεσμο
 ζινεται μελι Ζαχαρωμενο,Ο κοσμος.
 Κι'ειναι η υποσχεση διασκεδασης κι'η γεωμετρια
 κεντρομολοι ζινες ερωτογενεις.Ο υπερντες.
 Κι'η εκβολη των δρομων και του καθημερνου εισιτηριου
 φρεαρ Πηγαδι αρτεσιανο σ'ερρημο...Η πλατεια.
 Αναμεσα στη βοη του κοσμου και τα στολιωμενα χαμογελα
 Κρεμανται θεατρια αιματος.Το αιμαζουο της Ιστοριας.
 Μανο ο θανατος κι'ο τρομος κρατηρων το στυλ τους
 εσαι Εργαλεια αξιωσης...Και να
 Ο περιπλανωμενος Δημιος..."

...Το πληθος κατανηθη προσυποποιηση της φροντισμενης Ιστοριας του.Ζηλωθηκε βανα και βανα οπως κομματιαζονται οι εντυπωσεις στη θεα ευβρυων κορμωμενων στις λογγες των κωνικοσταδων.Οπως καταργουονται τα γραφτα κατω απο το βαρος και την απειλη ανεξιτηλης μελανης που ακινητοποιει τις σκεψεις και τις σχεσεις.Οτι τριτηρε τα ρουα των καλογερων του Δουδα τριτωσε στις ρυτιδες του κοσμου.Κι'οτι δραπετεψε απ'τα αιγιματικα χαμογελα του Τορκεμαδα ξεμεινε στα νυχια τους...Τα ρουα τους επιτηθενονται κρυβοντας το γεγονος οτι μιλουν την ιδια γλωσσα.Τα ματια-τους τα ονειρα-τους η διασκεδαση και τα βιτωσα-τους οι ελπιδες οι αποψεις τα κειχινιδια-τους σ'αντιθεση κρυβονται διακριτικα πιο απο την καθημερινοτητα της περιχαρισμενης κοινωνικοτητας.Φτιανου αρακικα που προδιδου η μηροδία του σιαματος,εαγητα προκαταπιστευσμενων γεωσεων που υπογραμμίζουν τροπους υπαρξης...Κυττανε για να βλεπουν,βλεπουν για να ζουν.Ζουν για ν'απολαμβανουν...Το θεσμο ηταν παντα ο σφαλιος ληρος που ενωνε το πληθος με το θανατο εμμεσα κι'ανωδυνα.Κι'ο βλως το υποκαταστατο της αγαπης-του για τη ρουτινα.Η σιγαουια αποτελεσμα της αφιβολης αιλλας.Κι'η εκταση η πλατφορμα της θυσιας...Το πληθος ακιλωθηκε στα δυο.Για να περασει ο δημιος.

Κι'οι φοροι,γραφωμενοι ελεγκτες της μιζεριας,ειναι το κατ'εξοχην εξαρτημα της υπαρξης.Κι'οσο η ζωη ειναι πεπερασμενη απο φυση,τοσο η τιμωρια μοιαζει απεραντη.Οσο ο φοβος υποκαπτει τις εκρηξεις,τοσο κι'οι επαναστασεις γυμναζονται στην χρηση του βουρδουλα.Ο κοσμος,θα δει αωλο τη θανατωση-του σε μικρογραφια καπου στο μαξιλαρι-του η καλυτερα,θα πληρωσει τον τακτικο-του φορο

35. Όλα τα αποσπάσματα που θα παρατεθούν, περιλαμβάνονται στο άρθρο του Γ. Μηλιού στον Οικονομικό Ταχυδρόμο σχετικά με την ένταξη στην ΕΟΚ της 10ης και 24ης Ιουλίου 1975.

36. Η συνέντευξη αυτή δημοσιεύθηκε στον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 24ης Ματίου 1983, στο αφιέρωμα του τελευταίου για τα 200 χρόνια από την βιομηχανική επανάσταση.

37. Ναμίζω ότι πρέπει να αναφερθεί ότι για μας, η έννοια ελληνική οικονομία σπρέται περιχουμένου, και το μόνο που πρέπει να λέμε είναι ελληνικό κεφάλαιο και τα συμφέροντά του. Όπου υπάρχει στο κείμενο η παραπάνω έννοια, και δεν ανήκει σε αποσπάσματα από Εξ-ον κείμενα, κάτω απ' αυτή την θεώρηση πρέπει να διαβάζονται.

38. Το προηγούμενο άρθρο μου στην Αρένα Νο 2 δείχνει μερικά πράγματα απ' το πιστεύω μου για τον ελληνικό κεπιταλισμό.

39. Γ. Μηλιού, Ο ιμπεριαλισμός και οι θεωρίες μητρόπολης-περιφέρει-ας, ΘΕΣΕΙΣ Νο 5, 1983.

40. Πέρα από τις κλασικές αναλύσεις του Μαρξ για το θέμα αυτό, νο-μίζω ότι πολύ ενδιαφέρον έχουν και είναι πιο κοντά στην σημερινή πραγματικότητα οι αναλύσεις του Κ. Καστοράδη και της ομάδας

Σοσιαλισμός ή θρησφορότητα, όπως επίσης του Α. Νεγρί και των Ιτα-λίων εργασιολών.

41. Πάντως το θέμα της διεξαγωγής στον ελληνικό χώρο των ημερησίων-των εργασιών και ο ανταγωνισμός του με τις αμερικανικές όπως και οι συνέπειες αυτού του ανταγωνισμού είναι θέματα προς εξέταση.

42. Δες σημείωση 36.

43. Ο Μητσός, όπως και ο Γιαννίτοης ο Παπαγεωργιάδης και μερικοί άλ-λοι είναι οι τύποι που χρησιμοποίησαν πολύ τον Μαρξ και γενικότερα της σκέψης της αριστοτέλης στις έρευνές τους, και παρ' ότι οι πολιτι-κές τους προτάσεις πολύ απέχουν από το να χαρακτηριστούν αρι-στοτέλης, εντούτοις υιοθετούν συμπεράσματά τους, αβδούν ιδιαίτερη προσοχή.

44. Α. Μητσός, Ελληνική βιομηχανία και ΕΟΚ, μια προσπάθεια απομυ-θοποίησης, Σύγχρονα Όραμα, Νο 11, Ιούλιος 1981.

45. Όπου και ανωτέρω.

46. Πέρα απ' αυτό το θέμα, έχει γίνει στις 11 Φλεβάρη στην ΑΣΟΕΕ εν-διαφέρουσα συζήτηση με ανεξάρτητους συνδικαλιστές της κομμω-κοποιημένης ΠΥΡΚΑΑ.

υπαρξής, μπροστινά γλεντώντας, γελώντας καταγγελώντας. Βιστασιαζόμενος από την απιστραπτούσα λαμπή του πελεκυ, την ουβετερότητα της γιγαντιαίας λεπίδας της λαίμητρου ή την μεταλλική μουσικότητα των υπερβυβίων εν εκρήξει που συνοδεύουν κίολος την μελλοντική του συμβαση. Κι' είναι ν' αναρωτιέται κανείς... Από ποιόν τέλος πάντων, παίρνει αυτός ο κόσμος το δικαίωμα του ζείν και του θνησκείν, μιας και ποτέ δε μοιάζει να το απαιτήσει δυναμικά από τον ίδιο - του τον εαυτό.

"Τίτλησα εις το χίμα τουτο όλως δικαίως, ειπεν

Ήν προγονών των τεκτονών των γείτονών Κι' ήτο η γη αυτή η καλύτερη στήριγμένη εις την κοίλην του σπαθίου ως λαβάρον ενδεικτικόν της δοξης μας...

... της δοξης μας
Εξήσα επί του χίματος, ειπεν
Και αποθανεν πανηγυρικός
- τρισμην αλλίγον ως είναι φυσικόν-,
ως ανδρικός ολοκληρωμένος

Εχών την θαλασσαν ζήρει εις τα θέρη
Και την αποποιήσιν εις τους χειμώνας
Αι δε ανοίξεις ως και τα φθινόπωρα
- εποχαι μεταβατικαι αυκιμνως προς την
αντίληψιν του-
δεν ήσαν παρα αποθηκαι αισθησών
προβληματικών

Και προΐδεσσαις ουρανών ολιγοτερον
σημαντικών
Μιας και η ίδιαζουσα αναγκη
αυτοπροστασίας
Συνδεδεμένη στενωσ μετα της επιθυμίας του
επιβαλεσθαι,
Μη επιτρέπουσαι ελαστικότητας λαθη και
επιμβασεις

Προσεδρασε αυτον εις την γην ως αρχοντα
φυλακων αυτης
Εφευρετικόν

Και όχι ως δούλον αυτης ταπεινόν
Αρχοντα οστις συνεραψεν την ηθικην εις
την αναγκην της διαβίωσης
Και την οξύτητα της σπαθης εις την
καθ' εξινβουλιμίαν...

... Και αυτου ο Υγιος-ηλκον υπο της μηλεας-
Ητο και ο δευτερος κατα σειραν
περιπλανώμενος δήμιος

Εχών ζήρει τα θέρη εις το θελον
Και τους χειμώνας δια της σαρίας
Αι δε ανοίξεις και τα φθινόπωρα
- εποχαι μεταβατικαι κατα τα προτυπα-,
δεν ήσαν παρα παρακαταθηκαι εφευρεσών
προβληματικών

Και προΐδεσσαις κωνων σημαδιακών
Μιας και η ίδιαζουσαι τασις αυτοπροβολης
Συνδεδεμένη στενωσ μετα του κνουτου της
εξουσίας,

Μη επιτρέπουσαι λεπτοτησ παιδη και
συμβασεις

Προσεφερε αυτον εις την γην ως βασιλεα
τιμηρον
Παντοδουλκων

Και όχι ως στοιχείον αυτης τυπικόν
Βασιλεα οστις συνεραψεν τους νόμους εις
την τυπικην ηθικην

Και το δικαίωμα αφαιρέσεως της ζωης
τρίτων εις την κατα τα προτυπα
κυριαρχίαν...

... Και αυτου ο Υγιος-ως ηλκον υπο την
μηλεαν-,

Ητο και ο τρίτος κατα σειραν
περιπλανώμενος δήμιος

Τίτλω και πράξει

Εχών ζήρει το θελον εις...

Και βαρύνοντα όλα τακτοποιηθήκαν...

Οι καιροι οπου τα κεφάλια επείρταν ρυθμικα στο πανερι μοιάζουν μακρινοι. Μυθικοί. Κι' ο πελεκυς αγνώστος ή καλύτερα, εκλεπτισμενα παραγκωνισόμενος απο τις υπερουγχρονες διαδικασίες θανατώσης. Η εσχάτη των ποιων με τις ευλογίες της δικαιοσύνης ή καλύτερα το

Σχέδιο Ζησεφινι Ιουστρεβι

δικαίωμα αφαιρέσεως της πρακτικής ελευθερίας ή της ζωης τρίτων μέσα απο το πλέγμα της αρελιμιστικής διαδικασίας αποδοσης του δικαίου μοιάζει αντιθετα, τόσο απλα δεμένη με την καθημερινότητα, που είναι ν' απαρεις βλεπόντας τον κατα διαταγήν θάνατο τόσο αποψιλώμενο απο ευαισθηριος και τα θυματα τόσο νεκρωμένα με αυτοματοποιημένες συχαριές.

Κι' είναι η δικαιοσύνη ολιτωμένη απο την πολιτεία, τόσο όσο κι' η γυναίκα εντεχνα απομακρυσμένη απο τον κατ' εφοχη σκελετο των θεματων δικαίου που την αφορούν. Ο περιπλανώμενος δήμιος συνεχίζει να παραμένει το κλασσικο σμα κατατεθεν της δικαιολογημένης τιμωρίας ή καλύτερα το φαρμακω εναντια στην φυσικη αδιαφορία του πληθους. Ενα ολιγκων τακτοποιημένο στις συνειδησεις, μεσο αυτοδιαρημής μιας κοινωνίας με δείκτες καταβολης κι' ιερα προτυπα. Κι' όταν αναψουν τα φωτα, δεν έχεις ματια παρα για το ντεκαρ, τις διαφημισεις που ευκολυνουνε την πνευματικη στυση, την παρελαση κωδικοποιημένων αναγκων μικροευχαριστήσεων μικροσραματιων. Σαν θανατοβινουνε τα φωτα, είναι οι αισθησεις χαλαρωμένες, κατακρεουργημένες, οι αποστασεις γυρω-σου αποποιτημένες, ανυπαρκτες κι' ο μυλος του μυαλου-σου στην αναπαυση.

Έτους καιρους-μας, τα μυαλα περτουνε στο πανερι ρυθμικα, καλυμμενα απο μια ανωμλη συγκοταβαση ίσως καμια φορα κι' ενα ειδος ενοχη συστηματοποιημένης ενδοσμουχα κι' ευκολα απομακρυνόμενης. Κι' είναι ο θάνατος κατα παραγγελίαν μακρινος ή καλύτερα εντεχνα κωλοκουισαμένος μεσ' την βλαμηχανοποίηση του τρομου. Είναι οι φυλακες φυσικη συνεπεια των ανω ανων της πολιτείας... τα νυχια-της. Κι' είναι η υπεραστυνωμενη φυσικη λειτουργία του στομαχιου μιας τετοιας μηχανής... Τ' αντερα-της. Και ου... εβ' ορισμου περ' αι' τους καταραμένους τους απελπισμένους τους αγριους τους ατιθαδους τους ζατρατελους τους πειραματιζόμενους την αταξία τους μετοικους και κατ' ουσίαν ξενους, φυσικη καταληξη του διεγερμένου υπογαστριου της στανής; Ο περιπλανώμενος τώρα δήμιος.

ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ Η ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ

"Την Κυριακή ο λευκός άντρας πήγαινε στην εκκλησία να προσευχηθεί και τη Δευτέρα πηγαίνει να δουλέψει και κατασκευάζει σφαίρες με τα ίδια χέρια με τα οποία προσευχήθηκε την Κυριακή", είπε η γερωντίσσα της φυλής "Ακκότα" (στο "Άνθρωπος θα εξαφανιστεί" του Σταν Στόινερ, JACA BOOK, σελ. 193) ονομαστικά στα δάκρυα, εκφράζοντας την απογοήτευση για την φυλή με τα κοινά όπλα, ικανά ήδη να ξεκουφώνονται μόνο από το σφυρίγμα της σφαίρας. Εκφράζε μια πραγματικότητα που φαίνεται ότι προορίζεται να ανακλαστεί στον καθρέφτη του χρόνου, να μετρήσει το μακροβελλινό σχήμα των ιστορικών φάσεων, εξουσιασμένων από την πωγκηπα, διαρκές σύμβολο μιας ιθαγενούς εξουσίας που δεν γίνεται καταρριφθεί να δώσει.

Η γερωντίσσα της φυλής "Ακκότα" είχε δίκιο τότε και συνεχίζει να έχει δίκιο και σήμερα, σ' απόπειρα δεκαετιών. Ο λευκός άνθρωπος, η κυρίαρχη φυλή, μέσα στη σαδομαζοχιστική του παραφορά, με παντίπτε ολόσφα και μεγαλιώτερη αγονία, συνεχίζει να τελειοποιεί τις τεχνολογικές του κατασκευές για να τελειοποιήσει την καταστροφική του ικανότητα. Και προσεγγίζει την υποση- του σ' ένα διαρκές πύγος θανάτου καθορίζοντας την συνειδητή του δια μέσον θρησκευτικών τελετών που θα επικρατεί να εγγώνονται τις με καθρίες αποουσίες του με μια κτη επισημή του αποκρυφού. Έτσι, οι αρχηγοί των κρατών σ' όλες τις μέριες σιγουρεύουν την ειρήνη, αλλά παντίπτε για κρατικούς λόγους ετοιμαζούν και κανούν τον πόλεμο. Η απάτη τους συνεχίζει με δριμυτικό τρόπο να βρίσκει συναινεση, ικανοποιητική ώστε να καταστεί επιχείρημα το σκιδό- τους, εν μέσω μαζών απουσιάζοντων κι αποβλημένων απ' την άλλη φαίνεται να γίνονται μια αντιπολιτευση προηρισμένη σαν παρτί σαρκά και οστά να δημιουργήσει πολλές διαχειρήσεις. Αλλά για την ώρα παραμένει απάτη και μανιά και βρίσκεται κάτω από έλεγχο.

Οι κουβεντιές της γρυθροδερμής γερωντίσσας εναπρότεινεί μια από τις βασικές θέσεις της αναρχικής αντιμilitarιστικής τοποθέτησης. Η κατασκευή των οπλών εξυπηρετεί μόνο στην χρήση τους. Η χρησιμοποίη- τους συμβάλει στην διεξαγωγή του πολέμου. Και για να γίνει ο πόλεμος απαραίτητος είναι οι στρατοί. Μέχρις στον θα υπάρχουν οι στρατοί η προοπτική που θα εχνομμετρο στα- μας θα είναι ο πόλεμος. Γιαυτό η παλη- μας, η προσαση- μας, περισσότερο από το να έχει την κατεύθυνση για μια ειρήνη "γεννηνά", κινείται εναντίον του μιλιταρισμού, αίτια και υποστήριξη της λογικής του πολέμου. Η ειρήνη λοιπόν είναι μια συνέπεια κι όχι ένα σημείο εκκίνησης ή αφίξης. Αλλά ως τα ξεκαθαρίσαμε.

Σήμερα ο κόσμος ζει μια λογική πολέμου. Η παγκοσμια πολιτική βασίζεται στις διακρατικές σχέσεις. Τα κράτη συσχετίζονται με βάση την δυναμική δια μέσον των μηχανισμών επιβολής, ισοτελείας, ηγεμονίας και συγκρούσης. Μεταξύ αντιμαχόμενων δυναμικών αναζητείται σχεδόν μηχανικά

να μια ισορροπία, και επιβάλλεται από την συγκρούση, τον φόβο που αυτή δημιουργεί και την υπεροχή της. Σχεδόν ποτέ οι σχέσεις μεταξύ των κρατών δεν είναι σταθερές, επειδή κάθε κράτος για εσωτερικούς λόγους προσπαθεί να προηαλεί, όταν αισθάνεται ισχυρό, και να μην το προηαλούν όταν δεν αισθάνεται ικανοποιητικά ισχυρό για να προηαλέσει. Έτσι, τα κράτη ζουν σε μια διαρκή προδιαθεση για πολεμική συγκρούση και βασίζονται διαρκώς στη λειτουργία αυτής της πιθανότητας.

Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει, ότι η ειρήνη τοποθετημένη στη λογική των διακρατικών σχέσεων είναι η συντήρη διακαση ενός ενεργητικού πολέμου. Το εν ενεργεία πτωχικό σ' αυτήν την περίπτωση είναι ο πόλεμος, γιατί λειτουργεί με βάση τα αίτια που είναι οργανωμένα το κράτος και όχι προς υφέλος της ειρήνης. Η "δυναμική πολιτική" μπορεί να παρασταθεί κωπως έτσι: κάλεμος, σαν τρόπος για να αντιμετωπισουν και να "λυθούν" τις συγκρούσεις, απουσία από ενεργητικό λεμό σαν περίοδος προητοιμασίας ενεργητικού πολέμου.

Και η ειρήνη; Η ειρήνη είναι μια λέξη στον κόσμο χωρίς περιεχόμενο δεν υπάρχει, όπως είδαμε παραπάνω, παρα μόνο σαν απουσία συγκρούσης με οπλά. Σήμερα δεν κωπει να μιλήσει τόσο για ειρήνη σαν για απουσία πολέμου, για προητοιμασία πολέμου. Δεν είναι δυνατόν να πετύχουμε την πραγματική ειρήνη, αν διασχρίζουμε την λογική στο το απωτελέσμα -θα ελέγα απ' το ίδιο το "αξιωμα"- του κράτους.

Αλλά σε μας δεν ατάνει αυτή η ειρήνη. Γιατί περισσότερο από την απουσία του πολέμου, θέλουμε κακή μη προητοιμασία του πολέμου. Η ειρήνη σήμερα είναι ανικανή να μας προηαλέσει από τον πόλεμο. Ο βασικός κωπος των αναρχικών είναι να αποφυγούν τον πόλεμο. Έτσι, δεν λέμε τόσο ότι είμαστε "υπερ της ειρήνης", αλλά "κατά του πολέμου" και κατευθυνόμε τις ενεργείες- μας ε τους αγώνες- μας για να καταπολεμήσουμε τα στηρίγματα που επιτρέπουν την διαίωνιση της πολεμικής δομής.

μετα τη Χιροσίμα και το Ναγκασακι

Το κράτος είναι ένα γραφειοκρατικό κατασκευασμα των εξουσιαστικών θεσμών. Όπως κάθε τέτοιος θεσμός, διασφαλίζει την κυριαρχία δια μέσον της δύναμης και επιβάλλεται δια μέσον της βίας. Δεν επιτρέπει την διαυροποίηση σ' αυτό, σαν δεν καταφέρει να το ελέγξει, γι αυτό οι οπλά αποδέχεται την αντιπολιτευση μόνο σαν αυτή δεν το αμφισβητεί.

Ο στρατός είναι ο θεσμός εκείνος, πάνω στον οποίο βασίζεται η εξουσιαστική ικανότητα του κράτους

που μαζί με τις αστυνομίες, τα δικαστήρια, τις φυλάκες, εξασφαλίζει την ύπαρξη της καθεστηκίας τάξης και την καταστολή κάθε μορφής εξέγερσης ή αποδοκιμασίας. Η επιδίωξη του βασίζεται στην καταστολή, γιατί μ' άλλο τρόπο δεν θα μπορούσε να επιβληθεί.

Μια συνέπεια της ύπαρξης του στρατού, είναι η συνεχής αναζητήμη καταστροφικών μεσών, παντίπτε πιο πιθανόντων και ισχυρών. Η τέλει ποίηση και η κατασκευή οπλών διαρκώς πιο ισχυρών, είναι μια αναμφισβήτητη ανάγκη για κάθε στρατό που θα ήθελε να κωπει αξία κάτω το ονομα. Στις μερες- μας, ο μιλιταριστικός τάμας είναι ο πιο προηδευμένος στην κωπη της τεχνολογίας. Μια τεραστία ποσότητα κεφαλαίων επενδύεται καθημερινά στην αποκαλούμενη τεχνολογική έρευνα και στη κατασκευή οπλών. Η ικανότητα να σκορπουν τον θάνατο με την βοήθεια της αποτελεσματικότητας των πυλιτικών- τους μηχανισμών, είναι χωρίς άλλο ένας βασικός όρος για την ιεραρχική καταταξη των κρατών.

Ο στρατός διατηρεί έτσι την μοναδική εξουσιαστική του λειτουργία: την ικανότητα να σκορπά τον θάνατο, να εμηθενίζει. Είναι ένας τρομοκρατικός μηχανισμός, που σαν στόχο του έχει να εκβιάζει και να εκφοβίζει οποιαδήποτε θα τόλμυσε να εκηρασει την διαφωνία του με τις επιλογές των δυναμικών της εξουσίας.

Κράτος και μιλιταρισμός δεν μπορεί να κωθει και να οργανωθεί το ένα χωρίς την ύπαρξη του άλλου.

Και το ένα και το άλλο βασίζονται πάνω στην αναγκαιότητα του πολέμου, είδαμενη τόσο με την έννοια του ενεργητικού, σαν και με την έννοια των διαρκών προητοιμασιών για αυτόν στις αποκαλούμενες εποχες ειρήνης. Ο στρατός και το κράτος δεν μπορούν να ειδωθούν ανεξαρτήτως από την πραγματικότητα του πολέμου. Τα διεθνή γεγονότα επιβεβαιώνουν ότι αυτό που λέμε είναι πλήθινα.

Σήμερα το πρόβλημα του πολέμου έχει κάνει ένα άλμα σε ποιότητα προς το αρνητικό. Δεν τίθεται πια σαν απλή στιγμή θανάτου και καταστροφής σε περίοδο πολέμου. Τώρα μιλάμε για ολικό σφόνισμο. Από την στιγμή που βομβαρδίστηκαν η Χιροσίμα και το Ναγκασακι με ατομικά οπλά, ο κόσμος μπήκε σε μια νέα πολεμική φάση, εκείνη της ολικής καταστροφής της γης. Και οι βομβες έχουν μεσα στα χέρια των κρατών που κυριαρχούν στη παγκοσμια σπτερεωμά, είναι γιλιαδες φορές πιο δυνατές από τις ατομικές βομβες του τότε. Η "εν δυναμεί" καταστροφική δυνατότητα στον κόσμο, μόνο στα ατομικά οπλά, είναι σε βαθμό τέτοιου που μπορεί να καταστρεθεί δεκάδες φορές ολοκληρω τον πλανήτη. Το πρόβλημα λοιπόν που τίθεται, είναι εκείνο της ολικής καταστροφής.

Μιλитарισμός Λογική Θανάτου

Οι πολιτικές ισορροπίες που επιτρέπουν στις δύο υπερδυνάμεις, ΗΠΑ και ΕΣΣΔ, να μην συγκρουστούν είναι πολύ ασταθές και προσωρινές. Όλα και πάλι συχνά κρούεται ο κώδικας του κινδύνου, που θέτουν σε συζήτηση την σταθερότητα αυτών των ισορροπιών. Η ίδια η λογική που απηχίζονται, είναι βασισμένη περισσότερο πάνω στη συγκρούση παρά στη συμφωνία.

Οι υπερδυνάμεις χωρίζουν περιοχές επιρροής, ζώνες σημαντικότης στρατηγικής σημασίας και προσπαθούν να ελεγχούν περιοχές που εξασφαλίζουν την παγκόσμια ηγεμονία. Αυτή η κατάσταση δεν είναι καθόλου σταθερή και τείνει να τροποποιείται συνεχώς, δημιουργώντας συνεχείς κινδύνους ολομέτωπης σύγκρουσης των δύο υπερδυνάμεων. Γι' αυτό το λόγο, σε πάρα πολλά μέρη του κόσμου διατηρούνται διαφορές εστίες πολέμου, στις οποίες οι δύο υπερδυνάμεις αναστρέφονται και προσπαθούν να επεκτείνουν τις δικές τους περιοχές επιρροής.

Η παγκόσμια πολιτική είναι τώρα κυριαρχούμενη από την λογική των κρατών. Στήριζεται πάνω σε μια επινοησιμότητα στρατιωτικής αντιπαράθεσης-συγκρούσης. Ο μιλитарισμός απηχίζει την φύση του σημαίνει λογική του θανάτου. Ο κώδικας, υπερισχύων στην εξουσία των κρατών βαδίζει λοιπόν στην κατάρρευση; Κανείς δεν είναι σε θέση να κηρύξει πιστευτές προφητείες. Σίγουρα η ολοκληρωτική κατάρρευση είναι μια πιθανότητα απ' τις πιο πιθανές, εάν συνεχιστεί να διατηρείται η λογική του κράτους. Είναι λοιπόν, αν συμβεί μια παγκόσμια κατάρρευση, όπως προυποθέτει η μαζική παρουσία πυραύλων με ατομικές κεφαλές, το μέλλον δεν διαγράφεται ροδινό.

Εκεί που τα κράτη δεν καταφέρνουν να πετύχουν τη συμφωνία δια μέσου λιγότερο ή περισσότερο πτωχών μορφών κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, βραδύεται ακόμα περαιτέρω η αστυνομική και στρατιωτική τριακρίτεια, υποστηριζόμενη πολιτικά από ολοκληρωτικές και ανηλεείς ολιγαρχίες. Η γενικότητα, η δολοφονία, τα βασανιστήρια, είναι τα κατεξοχήν μέσα των καθεστωτικών αρχών, εκεί που η πείνα και η μείζονα δημιουργούν την απογνώση & προκαλούν την εξέγερση.

Ένας νέος ρεαλισμός προτείνεται. Είναι ο ρεαλισμός της Ουτοπίας. Γι' αυτό ο παλιός πολιτικός ρεαλισμός που θέλει να κινείται στο εσωτερικό των εν λειτουργία μηχανισμών, έχει δείξει αληθινά την ανικανότητα να τροποποιήσει την κατάσταση των πραγμάτων όπως έχουν σήμερα. Το πραγματικό-του πρόσωπο γίνεται ορατό και πιο καθαρό: Είναι το πρόσωπο της συνειδητής-συνεργείας. Η εμπειρία έδειξε εκ των πραγμάτων, ότι ο θεσμικός ρεαλισμός (μεταρρυθμίσεις) απέτυχε οκτώ φορές. Η πρόταση του Αντρέα Κοστά, "να μπου με στο κοινοβούλιο για να το καταστρέψουμε", μετά από έναν αιώνα κοινοβουλευτικών περιπέτειών, έδειξε την ολοκληρωτική της αποτυχία, γιατί το κοινοβούλιο κατέστρεψε την παλιά πρόταση του σοσιαλιστι-

Στο μεγάλο πάνω: "Η κομμουνιστική εξουσία δεν είναι διαφορετική από κάθε άλλη εξουσία. Οι πυραύλοι-της σκοτώνουν όπως και τα γκουλάγκ-της. Ενάντια σ' όλους τους πυραύλους, όλους τους στρατούς κι όλα τα κράτη. Για την Αναρχία". Στο μικρό πάνω: "Όταν το κράτος ετοιμάζεται να δολοφονηθεί, επικαλείται την πατρίδα. Ας λιποτακτούμε".

και κομμάτος, εκείνη που ήταν ειλικρινά σοσιαλιστική. Το σοσιαλιστικό κομμα Ιταλίας, οδηγούμενο από τον νεο-σταρ της πολιτικής των κυρίων Κρεζι, είναι ένα συντηρητικό κομμα που απολαμβάνει την εμπιστοσύνη των αφεντικών των ΗΠΑ και πάνω απ' όλα έχει καλούς θεμελιώδεις του εγχώριου μιλитарισμού, όπως ο πρώην υπουργός πινίας LACORIO.

Τα γεγονότα δείχνουν ότι ο μόνος πιθανός ρεαλισμός για να πραγματοποιήσουμε μια κοινωνία πραγματικά διαφορετική, ανθρώπινη, βασισμένη στην ελευθερία και στον σεβασμό των αιτημάτων, βρίσκεται έξω απ' τους θεσμούς. Το κράτος δεν αλλάζει γιατί αυτό το ίδιο είναι σε θέση να ελλάξει οποιονδήποτε τολμήσει να το μεταρρυθμίσει. Το κράτος είναι ένα ενεργητικό μέσο για να εφαρμοστεί η ελευθερία και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξουσία-της.

Ο οίκτας δεν χρησιμοποιείται γιατί είναι ένας θεσμός εκτελεστικός, ρεαλισμένος για να εκπαιδεύσει και να καταστρέψει, για να κρατήσει μαζί τον θάνατο. Εάν θέλουμε να οργανώσουμε τη ζωή, πρέπει απαραίτητα να εξουσιάσουμε τα μέσα που προετοιμάζουν τον θάνατο, για τον οποίο είναι απαραίτητα τα όπλα και οι στρατοί.

Ο μοναδικός πιθανός ρεαλισμός για να βρούμε από τα αδιέξοδα του σφαιρισμού και του στρατιωτικο-αστυνομικού τροχού είναι εκείνος της ουτοπίας, που προϋποθέτει μια κοινωνία χωρίς κράτος, χωρίς στρατούς, χωρίς αστυνομίες, χωρίς φυλακές και δικαστήρια. Όσο ακολουθούμε τα ρεαλισμούς-τους θα μας χάριζαν θάνατο, μείζονα, ουλκή.

Ας αρνηθούμε λοιπόν να συμμετέχουμε και να εμψύχουμε συνενοχία. Οποιαδήποτε εναντίον του πολέμου, πρέπει να αναγνωρίσει την μοναδική πιθανή πρακτική, την άρνηση του μιλитарισμού με οποιαδήποτε μορφή

κι αν εκφραστεί. Πρέπει να αρνηθούμε να πολεμήσουμε, να βάλουμε τις σφαίρες-τους, να κατασκευάσουμε όπλα για αυτούς. Πρέπει να συμπορευτούμε με ενεργητικά το σχεδίο-τους για αφάνισμα, να λιποτακτούμε, να σπεύσουμε.

Οι συντροφοί, που αρνούνται την πυμβίβαση της πολιτικής θητείας, και πληρώνουν την φυλακή-τους με την φυλακή, είναι ένα συγκεκριμένο πρόβλημα δράσης και προπαγάνδας αντιμιλταριστικής και αντιπολεμικής, που πρέπει να κρατάει.

Δεν υπάρχουν στρατοί ειρήνης. Ο μεταστροφές ειρήνης με τον οποίο η ιταλική κυβέρνηση δικαιολογεί την πραγματική-της επέμβαση στην Λιβανό, γίνεται ολο και λιγότερο πιστευτή. Στον Λιβανό δεν υπάρχει ειρήνη κι ούτε η παρουσία των πολυεθνικών δυνάμεων, μεταξύ των οποίων κι η Ιταλία, την διασφαλίζει. Αντίθετα, επικρατεί μια κατάσταση πολέμου που συνεχώς εξελίσσεται.

Το να μιλάς για ειρήνη είναι απάταινιστικό, γιατί στην ουσία καί τέτοιο θέλει να δηλώσει την υποστήριξη του κρατικού στρατού, που διοικείται από χριστιανο-μαρξινικές σφαίρες. Ειρήνη θα πει STATUS QUO, δηλαδή προετοιμασία για πόλεμο και στρατιωτική κατάληψη της περιφέρειας.

Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να αρνηθούμε σαν τέτοιο το "αξιωμα" του στρατού.

Ο μοναδικός πιθανός ρεαλισμός είναι εκείνος της ουτοπίας, γιατί η ουτοπία του παλιού πολιτικού ρεαλισμού, πάνω στον οποίο βασίζεται ο κόσμος, κινδυνεύει να μπει ριζικά στον σφαιρισμό ή σε μια κοινωνία ολοκληρωτικά γκρίζο και μαλυβόνη που θα μοιάζει με ένα τεραστια υποξείακο νεκροτάφιο.

ANDREA PAPI

[Πηγή το περιοδικό "RIVISTA ANARCICA"]

ΑΟΥΓΚΟΥΣΤΙΝ ΣΟΥΚΙ

Ο Α. Σουκι ήταν μια από τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες του αναρχικού κινήματος της Γερμανίας. Πήρε ενεργό μέρος τόσο στα αντιφασιστικά όσο και στο αντιπολεμικό κίνημα της εποχής-του. Πέθανε στις 1.1.1984. Ο ίδιος μιλώντας κάποτε για τον εαυτό-του είπε: "Πολλοί ίσως χαρακτηρίσουν τις θέσεις-μου ριζοσπαστικές, άλλοι πάλι σαν όχι αρκετά επαναστατικές. Εγώ τις θεωρώ εμπειρικές και όχι θεωρητικές. Ξεκίνησα σαν ένας δογματικός ιδεαλιστής και κατέληξα να 'μαι ένας ρεαλιστής με ιδανικά που προσπαθεί που προσπαθεί να βοηθήσει στη πραγμάτωση των ανθρωπιστικών ιδεών. Την εσωτερική-μου ανεξαρτησία δεν την θύισα ποτέ στο βήμα μιας εξωτερικής σχέσης εξουσίας." Η συνέντευξη παρήχθη στο γερμανικό αναρχικό περιοδικό "SCHWARZER FADEN" με την ευκαιρία των γενεθλίων-του, στις 28.8.1982.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ!

μια συνέντευξη

Γυρνάω από πολύ κοντά το αναρχικό και αναρχοσυνδικαλιστικά κινήματα σ' ολόκληρο τον κόσμο περνώντας ενεργό μέρος σ' αυτά. Σήμερα οι αναρχικοί κινούνται ξανά την εμφανισιά-τους στη Δ. Γερμανία, μη μπορώντας βεβαίως να αποτελέσουν μια σοβαρή πολιτική δύναμη. Θεωρείς τον εαυτό-σου ξένο προς αυτή την εξέλιξη ή νομίζεις πως υπάρχει κάτι που αφορά και σένα τον ίδιο;

Αυτή είναι μια δύσκολη ερώτηση, γιατί το αναρχικό κίνημα σήμερα έχει συρρικνωθεί πραγματικά σ' όλες τις χώρες, αν το συγκρίνουμε με παλιότερα. Στην Αργεντινή για παράδειγμα, οι αναρχικοί εξέδιδαν για 20 συνεχή χρόνια την καθημερινή εφημερίδα "LA PROTESTA". Η εφημερίδα αυτή κινήθηκε παλιότερα πολύ, και σήμερα πλέον δεν κυκλοφορεί. Στην Ισπανία, βεβαίως, υπάρχουν διάφορες εφημερίδες, αλλά η FAI

σαν οργανωση όχι. Σχεδόν όλα τα μαχητικά-της στελέχη, που είχαν μίγει περισσότερο στο εξωτερικό, δεν γύρισαν πίσω. Στο Μεξικό πάλι, οι Ισπανοί εκδίδουν άλλη μια εφημερίδα, με μικρή όμως επιρροή. Στη Β. Αμερική υπήρχε παλιότερα η "Ελευθερή Φωνή των Εργατών", μια τουρδαίμη εφημερίδα που σήμερα κι αυτή δεν κυκλοφορεί πια. Ωστόσο, έχω εδώ μπροστά-μου μια εφημερίδα που βγαίνει στην Ιαπωνία καθώς και το παλιό "FREEDOM" μαζί με τις εκδόσεις STEINBERGOS. [1]. Οπως και να το κάνουμε, όμως, το κίνημα δεν είναι τόσο ισχυρό όσο παλιά. Αυτό πρέπει να το παραδεχτούμε. Απ' την άλλη όμως, παρότι η κατάσταση στον τομέα της οργανωσης είναι αποθαρρυντική, οι αναρχικές ιδέες ολο και πιο πολύ ριζώνουν μέσα στα διάφορα κοινωνικά στρώματα: όχι τόσο σαν καθαρά αναρχικές, αλλά σαν "ελευθεριακές". Το

βλέπεται αυτό κι εδώ στη Γερμανία. Σε κάθε μεγάλη πόλη υπάρχουν εφημερίδες που δεν ανήκουν σε κανένα πολιτικό κόμμα, είναι εφημερίδες τοπικές... Το ρεύμα αυτό δεν είναι μαρξιστικό, αλλά ούτε και καθαρά αναρχικό. Κάθε τόσο δεχομαι προσλήψεις, τόσο από τη Γουιτδία όσο κι από δω απ' τη Γερμανία για να παραβωθώ σε συγκεντρώσεις - ή σε ομιλίες.

Η IFAU [2] δεν κατάφερε μετά από τόσο καιρό να κάνει τίποτα άλλο, πέρα από το να παραμείνει μια μικροσκοπική. Τι νομίζεις πως έχει νόημα να κάνει κανείς σήμερα; Να φτιάξει μια δικιά-του οργανωση, να δουλέψει μέσα στην DGB (Γ.Σ.Ε. Γερμανίας) ή να "απαχαιρέτηται" το προλεταριάτο" και να δουλέψει μέσα στα κοινωνικά κινήματα;

Εδώ στη Γερμανία, είναι φυσικά πολύ δύσκολο να οικοδομηθεί κανείς ένα νέο αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα. Στην Α. Γερμανία, μετά το τέλος του πολέμου και το πελάσμα της εξουσίας στα χέρια των κομμουνιστών, κάθε τέτοια πρωτοβουλία απαγορευτικής. Στη Δ. Γερμανία έγιναν προσπάθειες να ανοικοδομηθεί ξανά η FAUD [3], αλλά δεν πέτυχαν. Οι συνθήκες είναι σήμερα τέτοιες που κάνουν αδύνατη την οικοδόμηση μιας νέας αναρχοσυνδικαλιστικής αντιπολιτευσης. Το ίδιο ισχύει και για την Γαλλία και για την Ολλανδία. Η μόνη χώρα στην οποία υπάρχει ακόμα ένα κάποιο αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα είναι η Ρουθηνία [4]. Μπορεί να το αποκαλεί κανείς κίνημα συνδικαλιστικό, έχει ως σκοπό τα κυρία γνωρίσματα του αναρχισμού, κι είναι μάλιστα τμήμα της Αναρχοσυνδικαλιστικής Διεθνούς (ΙΑΑ, Διεθνή Ένωση Βοργάζομενων: παλιά ονομασία της Α' Διεθνούς. Σήμερα ο τίτλος αυτός χαρακτηρίζει την Διεθνή των αναρχοσυνδικαλιστών). Τα μέλη της στην Ρουθηνία κομμουνίζονται σήμερα γύρω στις 20.000. Κατά το ίδιο, είναι νόμιμο δύσκολο για την Γερμανία. Προσπάθεια, βεβαίως, ανολόγητη έγινε και εδώ, αλλά οι συνθήκες δεν τα επέτρεψαν αφού οι διαφορές ομαδικού εδρεύσαν στην Ruhrgebiet (μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές περιοχές της Δ. Γερμανίας) και στην φρανκφούρτη δεν καταφέρναν να ενωθούν.

Παρόλα αυτά υπάρχει σήμερα κάτι που αξίζει να προσεχούμε. Η παλιά κυρία αναρχοσυνδικαλιστική με θέμα τα όπως αυτά της Αυτοελευθέρωσης και της «οχι αλλά καταλήτης, αλλά και» λειτουργίας των εργοστασίων, είναι ένα φαινόμενο που εμφανίζεται ξανά και σήμερα, όπως συνέβη για παράδειγμα και στη Γαλλία, στα εργοστάσια της LIP. Οι ιδέες αυτές δεν εξαντιστήσαν. Αντίθετα, γίνονται κίνημα συγκινημένων αντιπολιτευτικών στοιχείων μέσα στο ρεφορμιστικό συνδικαλιστικό κίνημα.

Ποια είναι η γνήσιος για τα νέα κοινοβουλευτικά κινήματα στη Δύση της Γερμανίας; Εννοώ τους προσηνούς, τις Ενωτικές λίστες ή τη "τελευταία ελπίδα της μη-πατριωτικής αριστεράς": τους "δημοκράτες δημοκράτες" (δεν έχουν σχέση με το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα); Μπορεί να υπάρξει συνεργασία ανάμεσα στους αναρχικούς και αυτά τα κινήματα ή πρέπει πάτως να τα υποστηρίξουν με στόχο να κερδίσουν επιρροές σε τοπικά μόνο επίπεδα;

Φυσικά, οχι. Πιστεύω, πως δεν έχει κανένα αξία, ούτε ηθική ούτε υλική η συμμετοχή μας στα ελλογινα προγράμματα των Ενωτικών και των Προσπενίων. Ως ένα βαθμό, θα μπορούσαν βεβαίως να υποστηρίχθουν τα τμήματα που βασίζονται εδώ από τα πλαίσια του κοινοβουλίου, στα διαγράφα κοινωνικά κινήματα πρέπει να είμαστε ενεργοί, κι όχι μόνο στο οικολογικό, αλλά κυρίως σ' αυτά που ασχολούνται με το ζήτημα του πολέμου. Αυτό το δηλώσα και μέσα στα γραμμάτια που έγραψα [5]. Για παράδειγμα, σ' όλες τις συγκεντρώσεις, στις διαδηλώσεις, όπως αυτές της Βόννης ή των γυναικών που ξεκίνησαν από την Βικινδία, τραβήξαν για το Ικρίσι και τώρα δίνουν να βαδίσουν προς τη Μόσχα. Σ' όλα αυτά

τα κινήματα θα πρέπει να συμμετέχουν κι οι αναρχικοί.

Το Κίνημα Ειρήνης ασχολείται σήμερα μόνο με τους εξοπλισμούς. Επειδή αγγίζει μόνο τα επιφανειακά συμπτώματα του милитарισμού, δεν θα πρέπει να παχληθεί, κι με τις άλλες συνειστώσεις του πολέμου;

Και βεβαίως. Είναι της γνώμης, πως δεν πρέπει να περιοριστούμε στο θέμα του οπλισμού. Θα προτείνω 5 σημεία με τα οποία οι αναρχικοί θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στο αντιμилитарιστικό κίνημα:

- Κατάργηση της μυστικής διπλωματίας και δημοσιοποίηση των μυστικών αρχείων απ' όλες τις πρεσβείες. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσω, πως το ίδιο πράγμα απαιτούσε και ο Λένιν πριν από τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο και λίγο πριν ανέβει στην εξουσία. Όταν όμως την πήρε στα χέρια του πήρε τα πράγματα να ξεχάσει.
- Οργανωση ενός παγκόσμιου λαϊκού δημοκρατικού ενάντια στο πόλεμο.
- Κατάργηση της υποχρεωτικής στρατιωτικής ή βοηθητικής θητείας. Διαλυση των ήδη υφιστάμενων στρατευμάτων.
- Άμεση παύση της παραγωγής πολεμικού υλικού και μετατροπή της παραγωγής για εσωτερικούς σκοπούς.
- Διενέργεια μιας διεθνούς επιτροπής ελέγχου με στόχο την επιβλέψη αυτών των μέτρων.

Μπορείς να κάνεις μερικές συγκρίσεις ανάμεσα στο σημερινό Κίνημα Ειρήνης και στη δική σου δραστηριότητα στο Αντιμилитарιστικό Γραφείο το 1923 στην Ολλανδία;

Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ίδρύθηκε το κίνημα "NO MORE WAR" με κέντρο την Ολλανδία. Προσωπικά ήταν ο πατέρας του Rudolf de Jong, Albert de Jong. Μαζί μ' αυτόν συνεργαστήκαμε. Θέλαμε να δημιουργήσουμε ένα κίνημα στο οποίο όλοι θα δούλευαν από κοινού. Σ' ένα συνέδριο του κινήματος "NO MORE WAR" που έγινε πριν από 5 ή 6 χρόνια στη Δανία, προτείνω να λάβουμε υποψήφιας

όλες τις παλιές συλλογές. Όσο πιο πολύ τις κάνουμε ξανά δικές μας, τόσο το καλύτερο. Αυτό που έχει είναι η καταργηση της στρατιωτικής θητείας. Στην Αγγλία, βεβαίως, που η θητεία δεν είναι υποχρεωτική, αυτό δεν εμποδίζει την βρετανική κυβέρνηση να κάνει πόλεμους, όπως στα Φολκλάντ. Εδώ πρέπει να προστεθεί και το δεύτερο αίτημα: η κατάργηση των ήδη υφιστάμενων στρατευμάτων. Βλέπω, κάτι άλλο που είναι σημαντικό, είναι η καταστροφή των ατομικών και γενικά των σπών. Στο συνέδριο, προτείνω επίσης να καθιερωθεί μια μέρα το χρόνο σαν η παγκόσμια μέρα της Ειρήνης. Όπως ακριβώς η πρωτομαγιά, που οδήγησε το 1887 στη συλλήψη των αναρχικών, και διεκδικήθηκε σαν η παγκόσμια μέρα του Αγώνα, το ίδιο πρέπει να γίνει και με την Ειρήνη. Μάλιστα, προτείνω και την ακριβή ημερομηνία, την ημέρα του καλοκαιριακού ηλιότροπου που γιορταζεται απ' όλους τους λαούς σαν η "Ημέρα του Φύτους". Η μετατροπή των πολεμικών βιομηχανιών σε χώρους παραγωγής κοινωνικών αγαθών είναι κι αυτό κάτι εφόσον σημαντικό όπως ταχ. συνέβη στην Αγγλία με την εταιρεία LUCAS AEROSPACE, γιατί οι άνθρωποι που εργάζονται εκεί και που δεν έχουν κανένα όφελος απ' τους εξοπλισμούς, στην περίπτωση που θα κλείσουν και δεν θα αντικατασταθεί το προϊόν τους θα χάσουν τις θέσεις εργασίας τους.

Τι πιστεύεις για τις ειρηνιστικές πρωτοβουλίες της ρωσικής κυβέρνησης; Πως κρίνεις τις διαπραγματεύσεις για το θέμα παύσης των εξοπλισμών και στα δύο μέρη;

Δεν πιστεύω και πολύ στις υποσχέσεις των ρωσών. Ο αοπλισμός θα πρέπει να ελεγχθεί διεθνώς. Αυτό σημαίνει Αμερικανοί στη Ρωσία και Ρώσοι στην Αμερική. Οι αρμόδιες επιτροπές δεν θα πρέπει να αποτελούνται μόνο από κοινοβουλευτικούς αντιπροσώπους, αλλά να αντιπροσωπεύονται σ' αυτές οι αντιμилитарιστικές και ειρηνιστικές οργανώσεις. Βεβαίως, δεν θα πρέπει να περιμένουμε κάτι τέτοιο από το κρα-

Νεαροί αναρχικοί από την Κολωνία (CHEMNITZ, 1930)

τος. Πρέπει από μόνι-μας να επεμ-
βούμε.

Δεν υποστηρίζω τη δημοκρατία της
Βασίης μόνο και μόνο για το χάρη
της ιδέας, αλλά επιδιόκηστω πως
μπορεί να μας φανεί χρήσιμη σ' αυ-
τό το επίπεδο. Για παράδειγμα στην
παιση της πολεμικής βιομηχανίας
και στην ελεγχό-της από τους ιδι-
ους τους λαούς. Εδώ θα πρέπει να α-
ντιπροσώπωνται οι εργάτες, τα α-
ματεία φυσικά, αλλά και οι διαφο-
ρες εθνικιστικές και αντιμilitari-
στικές οργανώσεις.

Ο Αναρχισμός στην Ισπανία και ο
ρόλος των αναρχικών στην ισπανική
επανάσταση σημαίνουν μέχρι σημε-
ρα την ιστορική εκείνη περίοδο
κατά την οποία πραγματοποιήσαν οι
περισσότερες αναρχικές ιδέες. Την
περίοδο εκείνη ήταν κατά σα "γραμ-
ματεας τυπου και πληροφορητικής" -
Μπορείς να μας πεις με λίγο λόγια
πως έγινε αυτό και τι εκάνες εσύ
προσωπικά;

Για 10 χρόνια ήμουν γραμματεας
της Διεθνούς Ένωσης Εργαζομένων
στο Βερολίνο. Με την ιδιότητα μου
αυτή πήγαινα συχνά στην Ισπανία,
πρίν φυσικά ανέβει ο Φρανκώ στην
εξουσία. Το 1933, όταν ο Χίτλερ πή-
ρε την εξουσία, έπρεπε να φύγω για
το εξωτερικό. Η Γραμματεία της ΙΑΕ
στο Βερολίνο διαλύθηκε και μετα-
φέρθηκε προσωρίνα στην Ολλανδία.
Το 1936 κατέλαβε ο Μουσσολίνη την
Αιθιοπία. Βίαιη την εποχή δέλαν
οι συνδέοι να διοργανώσουν ένα
μπήνγκ κατά του φασισμού στην α-
ρένα των ταυρομαχιών. Με προσκαλε-
σαν να παρω και γω μέρος. Σε λίγες
μέρες αργότερο έφτασα έγινε γκάστο
πως ο Φρανκώ ετοιμάζε το πραξικο-

πημα-του. Οι προετοιμασίες για το
μπήνγκ σταματήσαν. Τραβήξαν αλδι
για τα κατά τόπους συνδικατα με
σκοπό να προετοιμασουν την εκπλή
αντίσταση.

Μετα από λίγο καιρό μίλησα στο ρα-
διοφωνό -για τρεις μέρες- και α-
νακοινώσα στην αγγλική, στη γαλλι-
κή και στη γερμανική γλώσσα τη νι-
κη-μας κατά του Φρανκώ στην Κατα-
λωνία. Η δουλειά-μου ήταν να στεί-
νω πληροφορίες και ειδήσεις στο ε-
ξωτερικό. Αργότερα έκανα διαφορά
κείμενια στο εξωτερικό, όπως για πα-
ραδειγμα στη Γαλλία όπου πήγα με
σκοπό να ζητησω βοήθεια σε σίλα
απ' την λαϊκοκομμουνιστική κυβέρνηση
του Λεον Μπλουμ, χωρίς όμως να πε-
τυχω τίποτα απ' αυτή την αναστολή.
[6]

Μεσα στα βιβλία-σου έχεις αναφερ-
θει כמה πολλές φορές πάνω στο θε-
μα της κολλεκτιβοποίησης της γης
και της βιομηχανίας. Πως έγινε αυ-
τό, και πολες πιστεύεις πως ήσαν
σημαντικότερες εμπειρίες; Εγίναν
εθνικά συνέδρια απ' τις κολλεκτι-
βες, κι αν ναι, με ποιο τρόπο και
πολες αποφασείς πήρην;

Η κολλεκτιβοποίηση δεν ήταν ένα
γεγονός αυθαίρετα βεβαίο, θα πρέ-
πει για να δώσω κάποια εξήγηση, να κρι-
νω μια ενδεδειγμένα συγκροτησά-
μεσα στην Ισπανία και το Μεξικό.
Το 1911 έσπασε στο Μεξικό μια ε-
πανάσταση που τερματίστηκε το 19
17, τη στιγμή που η ρωσική δεν εί-
χε αρχίσει. Τα αιτήματα-της ήταν :
1) Κατάργηση του δικαιώματος επα-
νεκλόγησ ενος προεδρου, γιατί ο τό-
τε κυβερνήτην προεδρός ήταν ήδη 35
χρόνια στην εξουσία.
2) Να δοθεί η γη πτωχ στους μεξί-

κούς αγρότες που τους είχε αραι
ρεθεί από την εκκλησία και τους
φαιοκράτες.

Το Μεξικό ήταν η πρώτη χώρα που
προχώρησε σε μια αγροτική μεταρ-
μορφωση, τέτοια που επέτρεπε σε κα-
θε άλλου αγρότη να αποκτήσει γη.
Αργότερα, όμως, μπήκε το πρόβλημα :
Τι έπρεπε να κανείς κανείς περα
απ' αυτό; Ο καθένας βούλευε για
τον εαυτό-του ξεχωριστά. Το πνευμα
του κολλεκτιβισμού απουσίαζε. Κατι
που είχε σαν συνέπεια να παραμει-
νει το Μεξικό μέχρι σήμερα μια χω-
ρα το ίδιο καπιταλιστική όσο και
οι υπολοίπες άλλες.

Στην Ισπανία αντιθέτα, ήδη από τον
προηγούμενο αιώνα αρχίσαμε να ασ-
χολούμαστε με τις κολλεκτιβοποιή-
σεις. Οι σοσιαλδημοκράτες ζητούσαν
έναν νόμο για αναδάσμο. Οι αναρχί-
κοι και οι αναρχοκομμουνιστές δε
ακολούθησαν αυτήν την τακτική, για-
τι πίστευαν πως οι αγρότες και οι
εργάτες γης έπρεπε από μόνι-τους
να παρουν τη γη στα χερια-τους και
να την καλλιεργήσουν με βάση τον
κολλεκτιβισμό. Και πραγματι, στο σύ-
νεδριο της ΟΝΤ το 1931 αποφασίστη-
κε, αντι να περριενοουμε μια αγρο-
τική μεταρμόρφωση, να καταλάβουν ο
πο μόνι-τους τη γη και να την κα-
λλιεργήσουν. Αυτό ήταν ήδη για δε-
καετίες ένα πρόβλημα που απασχο-
λησε το κίνημα των ισπανικών αναρ-
χοκομμουνιστών, έτσι που όταν έ-
σπασε ο εμφύλιος ήταν ήδη προε-
τοιμασμένοι. Και πραγματι, παντού
όπου νικησαν ο Φρανκώ ακολουθήθη-
σε η κολλεκτιβοποίηση.

Ήταν ένα παλιό αξίωμα των αναρχο-
κομμουνιστών, πως η κοινωνική ε-
πανάσταση δεν θα γίνει μέσα απ'
τους νόμους και κρατους κι απ' τα
πάνω, αλλά απ' τα κάτω με τους αγ-
ρότες και τους εργάτες.

Ένα παράδειγμα: Πρίν παρει την ε-
ξουσία ο Φρανκώ, υπήρχαν στην Βαρ-
κελώνη τρεις διαφορετικές συγκοι-
νωσιακές επιχειρήσεις. Μια για τον
υπόγειο σιδηρόδρομο, μια για το
τραμ και μια για τα λεωφορεία. Και
οι τρεις επιχειρήσεις ήταν ιδιω-
τικές και δεν είχαν καμία σχέση
μεταξύ-τους. Οι εργάτες και των
τριών επιχειρήσεων ήταν οργανωμέ-
νοι σε ένα κοινό σωματείο μεταφο-
ρών. Καλέσαν, λοιπόν, μια συνέλευση,
όπου παρήχθη η απόφαση πως αυτοί
οι ίδιοι θα αναλαμβάναν την από
κοινού λειτουργία των επιχειρήσε-
ων. Οι διευθυντές καταργήθηκαν σε
κάθε βαθμίδα. Οι μισθοί στα τραμ
αυξήθηκαν και ο χρόνος εργασίας
μειώθηκε. Κι όλα αυτά με μια μόνο
συνέλευση.

Μετα από 4 ή 5 μήνες, όταν η πολι-
τική κατάσταση έγινε τόσο δυσκόλη
έτσι που η ΟΝΤ ή θα υποχωρούσε ή
θα έπρεπε μνη-της την εξουσία, δε
της έμεινε άλλη εκλογή απ' το να
συνεργαστεί και με τις άλλες τα-
ξεις του κινήματος. Η ΟΝΤ πήρε με-
ρος στην κυβέρνηση γιατί σ' αυτή
τη περίπτωση θα πρέπε να υπακού-
σει στις διαταγές των υπαρχών
των άλλων οργανώσεων. Κατι τέτοιο
ούτε το θέλαν ούτε και μπορούσαν
φυσικά να το κανουν. Έτσι, σιμειεί-
χαν στην κυβέρνηση και νομιμοποι-
ήσαν τις κολλεκτιβοποιήσεις.

Τον Αυγουστο του 1936 έγινε στην
Βαρκελώνη μια συνδιάσκεψη των αγ-
ροτικών κομμουνιών της Καταλωνίας,
και τον Ιουνη του 37 στην Βαλέν-
θια ένα συνέδριο όλων των κολλε-
κτιβοποιημένων επιχειρήσεων, τόσο
του αγροτικού όσο και του βιομη-
χανικού τομεα. Πήρα και γω ο ίδιος
μέρος, όχι βεβαία σαν αντιπροσώ-

πος αλλά σαν ανταποκριτής. Έγινε μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση γύρω από τον τρόπο με τον οποίο θα γίνονταν οι πληρωμές. Οι αντιπρόσωποι των εργατών γής υποστήριξαν την αρχή "ο καθένας σύμφωνα με τις ανάγκες-του". Οι υπολοίποι απ' τις βιομηχανικές επιχειρήσεις -δεν ήταν όλοι βέβαια αναρχικοί- δεν προτίμησαν αυτή τη λύση αλλά υποστήριξαν την αρχή "ο καθένας σύμφωνα με τις ικανότητες-του". Μετά από δύο μερες συζήτηση το συνέδριο έφτασε στο συμπέρασμα πως δεν θα πρέπει να παρθεί μια ενιαία απόφαση, την οποία θα έπρεπε ύστερα όλοι να δεχτούν.

Δεν έγινε μια μονοδιαστατη κολλεκτιβοποίηση. Κάθε ομάδα την εισαγωγή όπως νομίζε αυτή καλύτερα. Κάποιος, για παράδειγμα, είτε δεν θέλωμε πια το χρήμα -και το καταργήσαν τελείως. Κάθενας έπρεπε ότι του χρειαζόταν για να ζήσει, κι όταν είχε ανάγκη κι από άλλα πράγματα που δεν υπήρχαν στο χωριό, ανταλλάσσε τα δικα-του με εμπόρευματα απ' την πώλη. Άλλες κολλεκτιβες διατήρησαν το χρήμα, αλλά συμφωνήσαν να παίρνουν όλοι τον ίδιο μισθό. Ήταν μια εθελοντική κολλεκτιβοποίηση, κι αυτή είναι η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην ιαπωνική και την ρωσική κολλεκτιβοποίηση.

Πως γίνεται η αντιλλαγή ενιαία στα αγροτικά προϊόντα και σ' αυτά των πόλεων;

Στην Βαρκελώνη κολλεκτιβοποιήθηκαν πολλά μαγαζιά και οργανώθηκαν σε κοινή βάση. Οι μικροπωληχοί λειτουργούσαν ένα κεντρικό μαγαζιάκι, όπου μετεφέρναν εκεί οι αγρότες τα εμπόρευματά-τους και τα πούλουσαν, είτε μερτηοίς είτε με πιστώση. Τιποτά δεν υπήρχε που να έχει μια καθολική και ενιαία μοσφη. Οι αγρότες πρηνόταν με φορτηγά διαφόρα μέρη, όπου από κειοτή συνεχώς γίνονταν η διανομή.

...
Θα θέλαμε να μας μιλήσεις λιγάκι την FAUD (Ελευθερή Εργατική Ένωσή Γερμανίας) στη διάρκεια της δημοκρατίας της Βαϊμάρης καθώς και για την εφημερίδα-της "Ο Συνδικαλιστής". Τόσο η οργανωσή όσο και η εφημερίδα αυτή είναι σήμερα ελαχίστα γνήσια. Μιας και προυν συνδικαλιστής-της, θα θέλαμε να μάθουμε για την ανάπτυξη, την εκδόση και την διαδόση-της.

Η FAUD ιδρύθηκε μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο από την Ένωσή των Ελευθερών Συνδικαλιστών της Γερμανίας. "Ο Συνδικαλιστής" ήταν το όργανο της FAUD και διανεμόταν δωρεάν σε κάθε μέλος. Ήτσι, μπορούσαμε κιόλας να ξέρουμε και τον ακριβή αριθμό των μελών-μας.

Η εφημερίδα δεν "πουλιόταν" καθόλου;

Ελάχιστά φύλλα. Ο,τι πουλιόταν στα εργοστάσια ή στους δρόμους μπορούσε και να δοθεί δωρεάν. Όταν μια τοπική ένωση παραγγέλλε τεύχη, ήταν δικα-της θέμα το τι θα τα έκανε.

"Ο Συνδικαλιστής", λοιπόν, δεν ήταν ένα προπαγανδιστικό έντυπο, αλλά και σαν εσωτερικό δελτίο για τα μέλη;

"ΝΕΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ", όργανο της συνδικαλιστικής αναρχικής νεολαίας Γερμανίας.

Ναι. Κοποτε φτάσαμε τον αριθμό των 120000 φύλλων. Ήσαν το πιο ψηλό όριο. Ο μέσος όρος ήταν γύρω στα 100000 φύλλα, τότε στις συγκρούσεις της Ρουρκεμπιλτ (1923/24). Οι συνδικαλιστές βρισκόταν τότε στη πρώτη γραμμή. Στο Ντεσσελντορφ βγαζόσε μια καθημερινή εφημερίδα την "Δημοκρατία". Για δύο περίπου χρόνια κυκλοφορούσε καθημερινά. Το κειολό θέμα που μας απασχολούσε τότε ήταν το ζήτημα της ανεργίας και η συμβουλευτική οργάνωση. Υποστήριξαμε τον σχηματισμό εργοστασιακών συμβουλίων -αλλά σκεκαί τον μετεπειτα νόμο για την λείπτου εργά-τους, που ίσχυε μόνο για τα μεγάλα εργοστάσια. Σίγουρα παίξαμε έναν πολύ συγκεκριμένο ρόλο, αλλά ο κυρίος σγκος των εργατών ήταν οργανωμένος στο ADGB[8].

Ποια ήταν η στάση της FAUD απέναντι στις άλλες αριστερές οργανώσεις, όπως π.χ την ΑΔΕ;[9]

Συνεργαστήκαμε μαζί-τους πριν ανέβει στην εξουσία ο Χίτλερ. Την περίοδο εκείνη υποστήριξαμε όλα τα αντιμαξιστικά κινήματα, που μεσσε σ'αυτά ανήκε και η ΑΔΕ με τους Όττο Ρίλε και Φραντς Πρεμπαρτ. Υπήρχαν κι άλλες μικρές ομάδες, όπως οι αναρχικοί γύρω απ' τον Έριχ Μίτσελ.

Τι είδους συνεργασία ήταν αυτή;

Είχαμε διοργανώσει κοινές συγκεντρώσεις κατά του ανερχόμενου φασισμού. Στον οικονομικό τομέα, όπου τα πάντα δικαιωνόζονταν μέσω των μεθολογικών συμβάσεων, πήραμε μέρος μόνο όπου κριόθηκε απόλυτα

ανάγκη. Η συνεργασία αυτή ήταν πολιτικής φύσης. Δεν εσκόπευτο βέβαια για μια μετωπική οργάνωση, αλλά για μια καθαρά περιστασιακή, καθε φορά για διαφορετικό θέμα.

Πως αντιδράσατε στην διαμάχη σοσιαλδημοκρατών (SPD) και Κομμουνιστικού Κόμματος (ΚΚΡ) σχετικά με το θέμα του εσκαλούμενου "πριετρου φασισμού";[10]

Με το ΚΚΡ είχαμε διακοφεί κάθε σχέση. Όταν, για παράδειγμα, ήταν στο προκλήνιο η υποθεση Σαχο και Βαν-τσέττι είχαμε καλέσει όλους τους αναρχοσυνδικαλιστές σε μια συγκεκριμένη διαμαρτυρία. Παράλληλα με την δικα-μας γίνονταν και μια των κομμουνιστών. Παρότι έγιναν στον ίδιο χώρο, διαλεκτήσαν διαφορετικές αιθουρές. Το θέμα ήταν κεινο, ως επί το πλείστον δεν είχαμε μάζι-τους σχέσεις -μόνο σε πολύ συγκεκριμένα θέματα.

Βλέπεις τώρα, μετά από τόσο χρόνια κάποια λάθη στην πολιτική της FAUD;

Όχι. Η FAUD είχε γύρω στα 100000 μέλη και δεν μπορούσε να επηρεάσει τις εξελίξεις στην Γερμανία. Δεν μπορούσε να κάνει λάθη. Σ' όλα σχεδόν τα εργοστάσια η πλειοψηφία ήταν της ADGB. Όταν προέκυπτε κάποιο ζήτημα, όπως αυτο της στρατιωτικοποίησης ή σχετικά με τις εκτρώσεις, πάντα περνομε θέσεις τε τοτες που θα πρέπει να παίρνει κάθε ελεύθερος άνθρωπος.

Στην αρχή μιλήσαμε για τα σύγχρο-

να κοινωνικά κινήματα που ευερί-
εχουν ελευθεριακές και αντιαυτα-
ρχικές αρχές. Εδώ θα μπορούσε να
προστεθεί και η συζήτηση γύρω από
το θέμα της Αυτοδιδέυσης. Στην
Πολωνία με το κίνημα της "Αλληλεγ-
γυής" ήρθε ξανά στην επιφάνεια το
πρόβλημα της αυτοδιδέυσης των ε-
ργαστασιών. Ποια είναι η γνησιότη-
τα το κίνημα της Εργατικής Αυτο-
διδέυσης στην χώρα αυτή; Παρχει
κανένα καινούριο σημείο με το γιούγκο
ολαβικό μοντέλο;

Στην Γιουγκοσλαβία δεν καθορίζει
από μόνο-του το υπουργείο οικονομι-
κών ποιός θα διευθύνει το ταβέ
εργοστάσιο. Αυτό γίνεται πάντα με
την συμφωνη γνώμη και των τοπικών
οργάνων της πόλης. Το σύστημα της
χώρας αυτής δεν είναι τελείως συ-
κέντρωτικό όπως το ρωσικό όπου το
εργοστασιακό σοβιέτ αποφασίζει
νό ζητήματα δευτερευούσας σημασί-
ας, όπως αυτά για την ασφαλεία, την
υγιεινή κλπ., δίχως να έχει καμία
επιρροή πάνω στην ίδια την παρα-
γωγή. Στην Γιουγκοσλαβία, Βεβαίως, ο
διευθυντής του εργοστασίου δεν εκ-
λεγεται μόνο απ' το προσωπικό, κι ο
μισθός-του είναι πάνω απ' το διπλα-
σιο του μισθού του εργατή. Πραγμα-
τα τέτοια δεν ανταποκρίνονται στη
αρχή της "Αυτο-διδέυσης". Δεν υ-
παρχει σύγκριση ανάμεσα στο σύστη-
μα αυτό και κείνο της Ισπανίας το
36. Εκεί εξέλεγαν οι ίδιοι οι ερ-
γάτες τους διευθυνόντες ή τους μη
αρκούντες.

Στην Πολωνία είναι όπως ακριβώς
και στην Ρωσία. Αυτό που καθορίζει
την εργοστασιακή οργάνωση είναι
το υπουργείο. Ο λόγος έχει ακαιρε-
θεί από τους εργάτες. Το αιτημα-
τος για Αυτοδιδέυση ξεπήδησε
απ' αυτή την πρακτική εμπειρία, κι
οχι γιατί γνώριζαν το παγκόσμιο
εργατικό κίνημα ή ήθελαν να πρα-
γματώσουν κάποια ιδανικά ή αξίες.
Δεν πιστεύω, πως ανάμεσα στους συ-
νδικαλιστές είναι πολλοί εκείνοι
που γνώριζαν την ιστορία της Α'
Διεθνούς. Εαθε ελευθεριακή ιδέα ξε-
πήδησε μέσα-τους από καθαρά λο-
γούς πρακτικής.

Κατι παρόμοιο έγινε και στο Ισραήλ,
με τα Κιμπούτσι. Οχι, φυσικά, Ε-
πειδή διαβασαν τον Κροπότιν. Οι
πρώτοι μεταναστες έφτασαν στο Ισ-
ραήλ ήδη πριν από τον πρώτο παγκο-
σμιο πόλεμο, την περίοδο των "σο-
σιαλιστικών σχεδίων επικείμενου",
- όπως για παράδειγμα στο Βερολίνο,
στο Οριενμπουργκ, ο "Κήπος της Ξ-
δου" του Λανταουερ, του Ωπενχάϊμ-
μερ, του Γκεζελλ... Την ίδια περίο-
δο εκάνε την εμφάνισή-του και το
σιωνιστικό κίνημα. Οι πρώτοι αποί-
κοι που έρτασαν στην Παλαιστίνη,
ήταν μια ομάδα από 100 άτομα, αν-
τρες και γυναίκες, που ήσαν ο κα-
θνας απ' την σιωνιστική επιτροπή
ένα κομματι γη. Την γη αυτή θα μπο-
ρούσαν να την καλλιεργήσουν ατο-
μικά, ο καθένας για τον εαυτό-του.
η σιωνιστική επιτροπή δεν ελεγει
πρέπει να φτιαχτεί μια κολλεκτιβ-
βα! Κι όμως, οι αποίκιοι προχώρη-
σαν σ' αυτό το είδος της οργάνωσης
για καθαρά πρακτικούς λόγους. Υ-
δρευση, δρόμοι, ηλεκτρισμός και αγ-
ροτικές καλλιεργίες: τίποτα απ' ο-
λα αυτά δεν θα γίνονταν πραγματι-
κότητα αν ο καθένας νοιαζόνταν μό-
νο για τον εαυτό-του. Απ' την συλ-
λογική εργασία ξεπήδησε και η κολ-
λεκτιβιστική συνείδηση. Στο επίπεδο
της προσωπικής ζωής ξεπεράσαν κά-

τα πολύ κι αυτούστους Ισπανούς,
που όπως συνήθιζαν και παλιά, συ-
νεχίζαν να ζουν πάντα στο στενό
κύκλο της μικρής οικογενείας, όσο
αόλιος κι αν ήταν.

Πως εξηγείς την αντίθεση ανάμεσα
σ' αυτό το παλιό κίνημα των κιμπού-
τς και στον εθνικισμό που διακτεί
χει το κράτος του Ισραήλ σήμερα ε-
πέναντι στους παλαιστίνιους;

Αυτό ξεκίνησε βασικά με τις διω-
ξεις που υπέστησαν από τον Χίτλερ
Για τους πρώτους μεταναστες μπο-
ρεί κανείς να πει πως γενικά ήταν
σοσιαλιστές ακόμα κι αν δεν γνώ-
ριζαν υποχρεωτικά την μαρξιστική
ή την αναρχική θεωρία. Οι περίκο-
τεροι απ' την Πολωνία αηκίαν στην
KPO, το ρωσικό σοσιαλιστικό κόμμα
στην Πολωνία.

Ο εθνικισμός άρχισε με την ίδρυση
του κράτους του Ισραήλ. Την περι-
οδο εκείνη υπήρχαν δυο τάσεις: Η
μία του Μπέν Γκουριόν, που προπα-
γανδίζει ένα ανεξάρτητο ιουδαϊκό
κράτος, κι η άλλη που ενσπρωκίνοταν
από τους Μαρτιν Μπουμπερ και κα-
θηγητή Μαγκνές - ίδρυτες του IHL-
που υποστήριζαν πως οι εβραίοι ε-
πρεπε να ιδρύσουν ένα κράτος από
κόινου με τους αραβες. Ο Μπέν Γκου-
ριόν είχε την πλειοψηφία. Εάν τότε
είχαν ακολουθήσει την συμβουλή του
Μαρτιν Μπουμπερ, θα ήταν σήμερα η
κατάσταση τελείως διαφορετική.

Εχουμε να σου κάνουμε, τώρα τελειω-
ντας άλλη μια προσωπική ερώτηση
στο βιβλίο-σου "Προσέχη Αναρχικός"
περιγραφείς όλα τα σημαντικά
πρόσωπα του αναρχικού κινήματος
την περίοδο της Βιεννης. Λείπει, σ-
μως η δικιά-σου καθημερινή ζωή,
τι έκανες πραγματι, πως ζούσες. Όλα αυ-
τα τα αφήνεις συνειδήσια απ' έξω ή
λείπουν γιατί ήθελες να δώσεις βή-
ρος στις πολιτικές αναζητήσεις;

Ναι, έτσι είναι. Πάντα ελεγα στον ε-
αυτό-μου, το προσωπικό δεν έχει κα-
μία σημασία.

Θα ήθελες να μας μιλήσεις λίγο γι-
αυτό το "προσωπικό", γιατί για μας
ο άνθρωπος Σουχι έχει σιγά-πυρα ση-
μασία;

Ο πατέρας-μου, όπως και ο παπίου-
μου, ήταν τεχνίτες, είχε δικό-του ε-
ργαστήριο και δικό-του μαγαζί όπου
πούλαγε τα εμπορεύματα: αρχιτεκ-
οναδάρχος, Μικροκόστος προλεταριός, ή
πως να τον αποκαλέσει κανείς; Ήταν
αρχη δουλέια κοντά στον πατέρα -
μου, μετά πήγα στο Βερολίνο όπου
έκανα εκπαίδευση σαν χημικός εργα-
στήριου, πράγμα που με βοήθησε να
βγάλω τα πρώτα-μου χρήματα. Τα βρά-
δυ πήγαίνω στις βιβλιοθήκες και
καταβροχθίζα ολοκληρή τη φιλολο-
γία.

Μετά έφυγα από κει και πήγα στην
Βιεννη, όπου δουλέια σ' ένα εργαστή-
ρι. Όταν ξεσπάσε ο πρώτος παγκό-
σμιος πόλεμος με συνελλαβόν γιατί
αηκίαν στην ομάδα του περιοδικού
"BEFREIUNG" ("Απελευθέρωση") που
εκδίδεται και σήμερα στο Γκοτς.
Ήταν πηγή-του το περιοδικό είχε το
"γνώση και απελευθέρωση" του ΡΙ-
BRRE RAMUS. Είμασταν πάνω απ' όλα
αντιμιλιταριστές. Όλοι όσοι δεν ή-
ταν αυστριακοί απελεύθησαν, ενώ ε-
μένα με δεσανε μαζί με έναν άλλο
και κολλήσανε πάνω-μου ένα σημεί-
ωμα που έγραφε: "Προσέχη - Αναρχι-
κός!"

Πως μπήκες στο αναρχικό κίνημα;

Ο πατέρας-μου, από τότε που ήταν
βοήθος τεχνίτη ήταν σοσιαλδημοκρά-
της όπως και ο Ακούγουστ Μικμελι-
κι αυτός ήταν τακτοδότης, κι ήταν
ο πιο διάσημος σοσιαλδημοκράτης
στο Βαϊμπαρ, στη βορεία Σιλεσία,
απου και γεννήθηκα.
Όταν είμασταν παιδιά μας έβριζαν
στο δρόμο αποκαλώντας-μας " δημο-
κρατες-δημοκράτες".
Όταν πήγα στο Βερολίνο, πήρα μαζί-
μου διευθύνσεις από σοσιαλδημοκρά-
τες που έμεναν εκεί. Μετά πήγα σε
μια συγκέντρωση στο Νούκελν, όπου
μιλάγαν η Κλάρα Τσεκίην και ο Ακού-
γουστ Λανταουερ. Τους προσέβα και
τους έκο πολύ. Ο Λανταουερ (ο Λαν-
ταουερ θεωρείται απ' τις πιο σημα-
ντικές μορφές του αναρχικού συμ-
βουλιακού κομμουνιστικού κινήμα-
τος στην Γερμανία, σ.τ.σ) μου αρε-
σε περισσότερο. Την άλλη μέρα πήγα
στο εργαστήριο όπου εβγαζε την ε-
φημερίδα-του "Ο σοσιαλιστής" και
σιγά σιγά έγινε φίλος μαζί-μου,
κι έτσι μπήκα στο κίνημα...

Σημειώσεις

- Ο CAMILO CENFUEBOS ήταν γιος αναρχικού ακτιβιστή κι ο ίδιος από-
μο με ελευθεριακές ιδέες. Αγώνιστη
κε μαζί με τον Καστρο και τον Τσε
Γκεβέρα και πέθανε μέσα την νίκη
κατά του δικτατορα Μπατιστα κάτω
από μυστιρωμένη συνθήκες. Υπαρ-
χουν υπονοίες, πως μέσα στο αερο-
πλάνο με το οποίο έπεσε και σω-
τώθηκε, είχε τοποθετηθεί βούβα από
την κλίκα του Καστρο για να χτυ-
πηθεί το κίνημα των ελευθεριακών.
- 2] IFAU: "Πρωτοβουλία για μια ελευ-
θερή εργατική ένωση". Είναι η μόνη
αναρχοσυνδικαλιστική ομοσπονδίαση
οργάνωση στην Δ. Γερμανία και μέ-
λος της IAL (Αναρχοσυνδικαλιστική
Λιθθνης). Έχει ελαχίστες επιρροές
στον εργατικό χώρο. Τελευταία δια-
σπαστήκε και η οργάνωση του Αμβού-
ργου έφτιαξε δικιά-της ομάδα. Εκ-
δίδει την μηνιαία εφημερίδα "DIRE
KIE AKTION".
- 3] FAUD: "Ελευθερή Ένωση Εργατών
Γερμανίας". Η FAUD προέρχεται από
την Ελευθερή Ένωση των Γερμανικών
Συνδικατών και ιδρύθηκε το 1919.
Τα χρόνια εκείνα όπως και στην
διαρκεια αυτών που ακολουθήσαν,
ήταν η μεγαλύτερη -αριθμητικά- ανα-
ρχοσυνδικαλιστική οργάνωση. Το
1921 αριθμούσε πάνω από 100000 μέ-
λη, ενώ αργότερα, αντιμετώπιζοντας
πολλά εσωτερικά προβλήματα, μια
χρόνια πριν τείδε εκτός κόμμα, το
1932, αριθμούσε μόνο 7000 μέλη.
- 4] Αναφέρεται στο αναρχοσυνδικαλι-
στικό σνδικατο "SAC".
- 5] Με τα "γράμματα" ενώνει ο Σου-
χι τις ανοικτές επιστολές που ε-
στειλε στον Εγκαν και τον Μπρεζ-
νεφ, με τις οποίες έηπωσε την κα-
ταργηση του στρατού. Δημοσιεύθηκαν
για πρώτη φορά στην εφημερίδα "Ευ-
ρωπαϊκές Ιδέες", ενώ αργότερα μπη-
καν μαζί με άλλα κείμενα-του πάνω
στο αντιπολεμικό κίνημα σαν επι-
λόγος στο βιβλίο-του "Προσέχη ανα-
ρχικός".
- 6] Η λαϊκομετωπική κυβέρνηση του
Λεόν Νηλουμ εφαρμόζε την πολιτική
της "μη-επιμβασής", δίνοντας έτσι
μια πλουπλάτη μαχαίρια στην ισπα-
νική επανάσταση. Η πολιτική-της αυ-
τη είχε άμεση σχέση με την βρετα-
νική και γαλλική αρχαία τάση, που
είχε ταχθεί στο πλευρό του θραυκό

Γαλλία: πυρηνοκίνητη αριστερα

ΜΙΑ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΥ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΠΟΛΜΕΣ...

Μετά τις 10 Μαΐου 1981 καλλού στη Γαλλία και στα εξωτερικά βρέθηκαν προ απορροπών μικράτα στην συνδεση της νέας αριστερης κυβερνησης με την κεντρικη πολιτικητων προκατοχων-της. Ειχανε ακομα στην θυρη-τους τις καμπανιες του ΚΚΓ εναντια στις βημβιες την δεκαετια του '50 καθως και τις δηλωσεις του Φρ. Μιτεραν με μια καμπανια του '67 και την υποστηριξη στη βραση του "Κομμουνιστη της Ειρηνης", στρατηγων ΠΟΙΛΑΡΔΙΕΡΕ το 1973 στα υδατα της περιοχης ΜΥΡΠΗΑ (πειροχη για πειραματα ατομικων σπλων). Κι αμας η σοσιαλιστικη κυβερνηση ακολουθωντας την πολιτικη των προκατοχων-της, δεν προδωσε τις πρωδοκιεστην φηροραγ-της: Διολτι ηδη εδω και μερικα χρονια τα κομματα της αριστερας ακολουθουν την κεντρικη πολιτικη της δεξιας. Απο τοτε ηδη - κι οχι απο το 1981 - εσθησε η ελπιδα για μια ριζοσπαστικη πολιτικη αλλαγη.

Η ΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΚΓ

Η στροφη του ΚΚΓ ηταν μια μεγαλη επιληψη για εμελλους που δεν ειχαν αντιληθει καποια μικρα σημαδια απο πριν.

Τον Απριλιο του 1976 ο κομμουνιστης βουλευτης ΛΟΥΙΣ ΒΑΙΛΛΟΤ -υπευθυνος για τις υποθεσεις αμυνας - δηλωσε ειλικριμα, πως η "ατομικη δυναμη Γαλλια" αποτελεν ενα αναμφισβητητα γεγονος. Για την "επιτρο-

πη για τα αμυντικα ζητηματα του κομματου" ειχε αρχισει ηδη απο κεινη τη στιγμη μια νεα φαση που στο σκεπτικο και μια νεα θεση των γαλλων κομμουνιστων. Η αναφορά αυτης της επιτροπης παρουσιαστηκε στις 11 Μαΐου του 1977 απο τον ΖΕΑΝ ΚΑΝΑΡΑ στην κεντρικη επιτροπη. Τυτλος-της ηταν: "Εθνικη Αμυνα, Αναξαρτησια, Ειρηνη και Αφσπλιανος". Σημερα είναι αικουρη, πως η αναφορά αυτη, δεν συζητηθηκε στους κολλπους του κομματου και πως η αποδοχη-της απο την κεντρικη επιτροπη ελεπηλεσε ακομα κι αυτους τους ενεργους κομμουνιστες. Μονο οταν πναιξαν τις εφημεριδες- τους πληροφορηθηκαν, πως στη μελλον θα ηπριε να υπερασπισουν αυτα, που εδω και παλι κειρα αντιμεχονταν. Τη ιδια εποχη δημοσιευτηκε στο "LE PEUPLE" μια ερευνα, συμφωνια με τη οποια το 66% των φηροραμν του ΚΚΓ ηθελαν να σταματησει η Γαλλια την δημιουργια της νεας πυρηνικης δυναμικη, που θα στοχευε οταν εκρηβισμο, ενω το 15% ζητουσε την συνεχιση αυτων των προσπαθειων.

Οι κομμουνιστες υπευθυνοι γνωμιζαν πολυ καλα την επικρατουσσαν τη γνωμη μεσα στις γραμμες-τους. Ετσι δημοσιευτηκαν καλλα αρθρα στην "HUMANITE", για να εξηγησουν την καινωργια αυτη θεση του κομματου. Επεμειναν πολυ στα σημεια αναφορας του ΚΑΝΑΡΑ, ο οποιος προσπαθουσε να μειωσει τις ροβερουτες προοπτικες μιας πυρηνικης πολιτικης.

Για την απήχηση αυτής της αφηνιάσας μεταβολής η συντακτριά ΥΒΟΝ-ΚΕ QUILES αναφέρει το εξής: "Η πανακένωση του Ζ. Μαρσάλ στην τηλεόραση, πως στο μέλλον οι κομμουνιστές θα 'ταν υπέρ της βουβίας, προκαλεί εμφανείς αντιδράσεις μέσα στο κόμμα. Η δυνατή κρούση ήταν να που πάντα καταδικάζονται σαν καπιταλιστικά, αχρήστα και επικίνδυνα. Και τώρα, από την μια μεριά στην άλλη οι γνώμες αλλάζουν. Πως μπορούν να μην υπάρξουν αντιδράσεις μπροστά σε μια αίτηση 180 μελών; Θα πρέπει να ποιούμε πως αυτές οι υμνος έρωτος, αλλαγής στάσης είναι χαρακτηριστικός για την λειτουργία του κόμματος. Ας θυμηθούμε μονάχα την απορριψη της έννοιας "δικτατορία του προλεταριάτου". Τα μέλη του κόμματος τα πληροφορηθήκαμε ώρα με ώρα πως κι εμείς οι άλλοι απ' την τηλεόραση. Σε σημαντικές συζητήσεις λίγο διχτήκε το θέμα της Εθνικής Αμυνας. Υπήρχε αγνοία του Ατομικού προβλήματος και γενικά αγνοία των αμυντικών προβλημάτων. Και ακριβώς επειδή τα ενεργά μέλη ήταν ελάχιστα πληροφορημένα σ' αυτά τα θέματα, η ηγεσία του κόμματος μπόρεσε ευκόλα να αλλάξει την γραμμή της".

ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΙΑΡΤΑΡΙΣΜΟΣ

Μεσα στο κίνημα ειρήνης γίνονται σφοδρές συζητήσεις. Τον Οκτώβριο του 1977 το Εθνικό Συμβούλιο περιερίσθηκε στην ετήσια διαπίστωση: μερικοί επιθυμούν την κατάρρευση των Ατομικών εξοπλισμών σαν παραδειγμα σε άλλα έθνη, ενώ άλλοι πιστεύουν πως κάτι τέτοιο είναι σήμερα αδύνατο και πιο απί-

ρει να επιτευχθεί μόνο με διαπραγματεύσεις και διεθνείς αποφασείς. Στο σημερινό κίνημα ειρήνης οι απειλές του τερατισμού των εξοπλισμών είναι μειωτήρια. Από τη φθινόπωρο του 1977 η στράφη αυτή φάνηκε από τα ποσοστά της έρευνας: το ποσοστό των κομμουνιστών έπεσε από το 66% τον Μάιο στο 52% τον Σεπτέμβριο, ενώ το ποσοστό των υπερμαχών-της ανέβηκε από το 15% στο 37%. Στην αναφορά του ΚΑΝΑΡΑ βλέπει κανείς πως το κυρίο επιχείρημά του είναι το "τετελεσμένο γεγονός": δεν θα είμαστε υπέρ της βουβίας εάν δεν είχε κατασκευαστεί ακόμα. Αλλά επειδή η Γαλλία έχει προσηφεί σιμάντικα πως στην ανάπτυξη αυτή του ατομισμού, ο ΚΑΝΑΡΑ δικαιολογεί αυτό το γεγονός σαν το μοναδικό μέσο για την εγγύηση της ανεξαρτησίας. Το κομμουνιστικό κόμμα είναι ένα "υπεύθυνο" κόμμα και δεν μπορεί να βλέπει να κλέβουν απ' την Γαλλία, μέσα στο διάστημα που θα χρειάζονταν για την κατασκευή μη Ατομικών σπλυν, το μοναδικό μέσο που εγγυάται την ασφάλεια και την ανεξαρτησία της. Πλεονεχώς και αυτό το επιχείρημα είναι και συναισθηματικό. Αν ακολουθήσουμε αυτή την λογική, τότε πράγματι μπορούμε να δικαιολογήσουμε μια προσωρινή υποστήριξη στο όπλο αυτό μέχρι να κατασκευαστούν αποκλειστικά αμιβιτικά όπλα. Η αναφορά του ΚΑΝΑΡΑ αποφεύγει πολύ αυτό το συμπέρασμα.

ΦΩΤΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΠΕΡΣ

Οι πραγματικοί λόγοι για την υποστήριξη του ΚΚ στα Ατομικά όπλα δεν είναι καθόση" τουλάχιστον όχι

κυρία. Χωρίς αμφιβολία μπορούμε να αποκλείσουμε αυθαίρετα κινήτρα όπως κάποια εθνολογιστική τακτική. Τα αποτελέσματα της έρευνας εδειξαν πως το κόμμα, δεν θα έχανε όθους, εάν επέμενε στην παλιά του θέση. Αντίθετα λοιπόν πρέπει να αναζητήσουμε άλλους λόγους. Μπορεί να είναι λόγοι τακτικής: Το κόμμα γυμνάζει πως οι σοσιαλιστές θα ακολουθούσαν συντάρα τον ίδιο δρόμο. Για να προλάβουν τους σοσιαλιστές, οι κομμουνιστές ανέλαβαν συνειδητά τον ρόλο των κεντρώων. Και έτσι θα 'ταν το σοσιαλιστικό κόμμα αυτό που θα τους ακολουθούσε κι όχι το αντίθετο. Κι ακόμα περισσότερο: θα τους επέτρεπε να διαπραγματευθούν την συνθήκη αυτή σύμφωνα με το πολιτικό και στρατιωτικό τους δόγμα. Δεν πρέπει να ξεχάσουμε πως η αναφορά του ΚΑΝΑΡΑ - από την οποία σημειώνεται εδώ μόνο οι θέσεις για την Αιτιμική ενεργεία - είναι κυρία μια σκέψια κατά των ατλαντικών αποκλίσεων του Ζισκάρ Ντ' Εσταίν και μια εντιμή συνηγορία για τη στράφη προς την θέση των γαλλικών: ανεξαρτησία, ανεξαρτητή αμυνα, απορριψη μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αμυνας. Από αυτή την σποφή η σύνδεση των κομμουνιστών με την ιδέα μιας στρατιωτικής δυναμής κρούσης θα 'ταν το τίμημα για να σχηματιστεί μια δυναμή αντίσταση μαζί με τους αριστούς γαλλικούς κατά των ατλαντικών φιληδέλων του Ζισκάρ.

Κατά τ' άλλα γνωρίζουν, πως ο ΚΑΝΑΡΑ στα τελευταία χρόνια της ζωής του χρησιμοποίησε την επιρροή του για να διατηρηθεί μια σχετική ανεξαρτησία του ΚΚ απ' την Μόσχα. Μπορεί μια δυναμή κρούση να του φαινόταν ένα καλό μέσον για να εκφραστεί αυτή η θέληση ανεξαρτησίας. Κι αυτό συγκριτικαίτιμολο με την θέση μερικών από το σοσιαλιστικό κόμμα που ταχθηκαν υπέρ μιας δυναμής κρούσης θεωρούντας-την σαν ένα μέσο για την ανεξαρτησία απ' τις ΗΠΑ.

Η ΜΑΚΡΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΟΚΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Τη στιγμή της αναστάση-του το 1971, το σοσιαλιστικό κόμμα υιοθέτησε πολύ ενσυναίσθητοποιημένες θέσεις πάνω στα θέματα της αμυνας: υπήρχε μια παραδοχή αντιιμπεριαλισμού και κοχνηποίησης απέναντι στο στρατό, ενισχυμένης κυρίως από τον παλεμο της Αλγερίας" για τους μεγαλύτερους υπήρχαν οι αναμνήσεις ενός "προπολεμικού ειρηνισμού". Για πολλούς υπήρχε μια ενστικτώδη κή εχθρικότητα κατά των Ατομικών εξοπλισμών εξαιτίας της σύλληψης κληροδοχής από μερικούς της ημεροκώ νικής Ατομικής προπαγάνδας.

Οι πρώτες ενδείξεις κάποιων μετρήσιμων λοξοδρομησών γίνονται φανερές εκτός από την συντήρηση του καινού προγράμματος το 1972 - οι κομμουνιστές είχαν εισαγάγει την εκτίμηση "καταστροφή της δυναμικής κρούσης" - οι σοσιαλιστές εισαγάγαν την μεγαλύτερη επιτακτική εκφραση "απώγηση". Το 1974 ο Φρ. Μιτεράν ανακοινώνει πως δεν είναι σωστό "να καταστρέφουμε τα Ατομικά ιμπεριαλιστικά σαν να πνίγαμε κουτάβια". Το 1976 μόλις το αμυντικό πρόβλημα βγήκε στην διευθυνούσα επιτροπή η πρώτη φορά, μπορούσε να δει κανείς πως οι σπασοί των Ατομικών όπλων είχαν κερδίσει το παιχνίδι.

ΕΜΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΗ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

και γαρω τα πλαίσια

Το να παραδει αυτή η άποψη και στο κομμα αποδείχτηκε δυσκολότερο. Μεσα στο σοσιαλιστικό κομμα οι αντίθετοι συσπειρώθηκαν γύρω στον PATRICK VIVERET, αρχισυντάκτη της εφημερίδας "FAIRE". Οι σιλοονικές μέσα στο κομμα διεδόχονταν η μία την άλλη.

Η πρώτη φιλονικία αφορούσε την μορφή. Η δεύτερη οδηγεί στις αντίθετες προκει να διασθεσει κανείς τα λιττικά και κρατηγικά επιχειρηματά όπως: "προδοσιακά κατά της γκαλλικής βόμβας". Αν διασθεσει κανείς τα κριμένα αυτής της συζητήσης, θα διπλοσιμωει πως τα επιχειρήματα για τα εξοδα, τους κινδύνους ή την ισοτελεσματικότητα των Ατομικών πλοουτασιου ήταν σχετικά λιγα. Κατι που είναι πιο σφαις είναι ένα πολιτικό επιχειρηματικό ασυμφιβαντα μιας Ατομικής αμυνας με την εικονα μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας. Σχετικά μ' αυτό ο VIVERET ειπε στις 26.9.1977: " η επιθυμία για έναν καθορισμένο τεχνολογικό τύπο αμυνας δεν είναι καλύτερες. Τη στιγμή που αρχίζει να καταλαβαίνει κανείς, πως η εκλογή μιας Ατομικής εξέλιξης θε υερει υπέρ της και μια ενίσχυση του συγκεντρωτισμου και του κοινωνικού ελεγχου, θα τον αντιφατικό να δεχτεί η αριστερά -διχως να παραπητήσει- να αμυντικό σύστημα που στο τη συση-των είναι αντίθετο σε κάθε αντισυγκεντρωτισμο και κάθε πιθανο εκδημοκρατισμο".

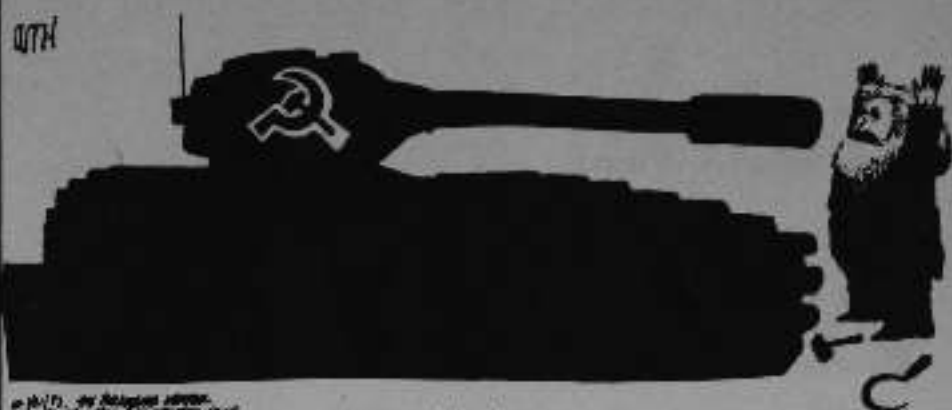
Αυτα τα επιχειρήματα περιείχε μια κερπανια με την τίτλο "ερωτηματα στην Αριστερα για ένα Ατομικό αμυντικό σύστημα", η οποία εγινε από την Ένωση Έναντια στη Βία, κ.λπ. και η οποία υπογραμμισε μιας πολιτικής διασυνίας σχετικά με τα αμυντικά μέσα. "θεωρείται ακόμα κα ποιες σοσιαλιστές, αν αποδέχεται το Ατομικό σπλά" ή "η Ατομική παραζαλη των αριστερων". Αυτα ήταν ολογκάν της κερπανιας αυτής. Η Αριστερα είχε την μοναδική καταρική εμπειρία να βάλει φροντα σ' αυτό τον παρανοϊκό πύνα δρομου για τους εξοπλισμούς.

Το θέμα δεν ήταν να δημιουργηθεί ένα μαζικό κίνημα κατά της εγκαταστάσης νέων πυραύλων, όπως εγινε στην Ευρωπη το 1980-82. Το θέμα ήταν η συμμετοχή σε μια πολιτική συζήτηση μέσα στην Αριστερα και η δημιουργία ιδιαίτερων βασικών αρχων.

Στο κοινό πρόγραμμα του 1972 η Αριστερα το ξεκαθαριστικωρρήθη ο ποιασδήποτε μορφής Ατομικής δυναμικής κρούσης. Η πραγματοποιήση αυτων των προγραμμάτων, το καλοκαίρι του 1977 επρεπε αναγκαστικά να διξεί αυτο το ευαισθητο σημείο. Οι 15 διαπραγματευτές (5 κομμουνιστες, 5 σοσιαλιστες, 5 ριζοσπαστες της αριστερας) συμβιβαστηκαν σε 4 σημεία: 1ο, η απορριψη της δυναμικής κρούσης επικυρωθηκε σαν η κερπανια αρχη. 2ο, οι πρωτοβουλίες σε σχέση με έναν διεθνή αποκλιση κρηθηκαν ανεγκαιρες. 3ο, σ' αυτό το διάστημα αναμονής για τον αποκλιση, η γαλλική δυναμη κρούσης πρέπει να διατηρηθεί σε καλή κατάσταση. 4ο, την τελική απόφαση πρέπει να την παρουν οι Γαλλοι.

Αυτο σημειώνει απλα και μονο πως αν οι γαλλοι φηριξεν την Αριστερα θα αναγνωριζαν πως η δυναμη κρούσης θα περιλαμβανονταν στα προγραμμα-της. Η διατύπωση "η διατηρησος καλή κατάσταση" προκαλεσε πολλές συζητήσεις: πολλοι την ερμήνευσαν σαν "κατάσταση λειτουργικότητας",

ΑΠΗ

« Η Π.Ο. το θέλημα είναι να κερπανια τον κομματι σου »

κατι που δικαιολογούσε τις τεχνικές βελτιώσεις, άλλοι που την αντιπυρηνική φροβια του σοσιαλιστικού κομματος την ερμήνευσαν σαν την "διατήρηση στην κατάσταση που βρισκόμαστε σήμερα". Θα ξανακερδίζε το κομμα την αυτανόμια των αποφασών-του μ' αυτή την χωρίς σπαχούς συμφωνία; Πχι...

Τη μια συνάντηση τον Νοεμβρίου του 1977 για μια "αντιπυρηνική πύνα" έγινε αντιληπτό, πως υπηρχαν παρα πολλές διαφορετικές απόψεις για τις εναλλακτικές λύσεις και ουτε γινόνταν σοβαρές επικυρωρητικές προσπάθειες. Απο τότε η κατάσταση δεν έχει καθόλου εξελιχθεί.

ΑΠΟ ΤΑ ΝΑΙ-ΟΧΙ ΣΤΑ ΝΑΙ-ΝΑΙ

Όλοι αυτοι που μετα την συμφωνία την Ιανουαριο του '78 επικυρωτηθηκαν απ' το πληροσημα του σοσιαλιστικού κομματος στους Ατομικές εξοπλισμούς, θα χαιρόνταν σημερα για αυτήν την θεση -ασο καιλιγο ικανοποιητική να 'ταν- αν αυτή περιεμενε σαν θεση του κομματος και σαν θεση της σοσιαλιστικής κυβερνήσης.

Χτες αρχες του 1980 δημοσιευτηκε το νέο πρόγραμμα του κομματος. ("PROJKT SOCIALISTE"). Θα 'ταν κερπανια να πουμε πως το κερπανια για την αμυνα δεν αναφεροταν καθόλου η συμφωνία του '78. Δεν τίθεται πια ζήτημα να σπαρτηθεί η παραγωγή των Μιραζ IV, ουτε να 'χει ο γαλλικός λαος την τελευταία λέξη. Ουτε γινεται καποια αναφορά στην κερπανια εκφοβισμού. Άμεσα μετά την φραση "διατήρηση σε καλή κατάσταση" ακολουθεί άμεσα η συνήγορια για εκσυγχρονισμό των Ατομικών οπλων. Είναι ο Μιτεραν και ο Μωρουα φροντίζουν για την συνεχισή της αμυντικής πολιτικής των προκατόχων-τους.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Υπαρχουν δυο λογοι που το γαλλικό κίνημα ειρήνης -ο, τι και να εννοείται μ' αυτή τη λέξη- δεν είναι ουτε δυνατό ουτε ανεξαρτητο: 1. η συνεχής εξέλιξη του Ατομικού εξοπλισμου σαν μέσο εκφοβισμού -κι αυτο με τις ειλογίες όλων των σπραντικών κομματων- είχε σαν αποτέλεσμα την παρπητηση απο καθέδραση. 2. Η ανεξαρτησία στη ληση αποφασειν της γαλλικής κυβερνήσης σχετικά με τους εξοπλισμούς δεν δημιουργεί φόνους για μια πιθανή κακή χρήση των εξοπλισμων αυτων. Ο γαλλικός στρατος όμως είναι αναγκασμένος να χρησιμοποιει τα διαφορα μέσα πληρορωροδοτήσης των αμερικανων (δωρυφοροι κλπ). Τον τελευταίο καιρο αυξανονται οι κυβερνητικές δηλώσεις υπέρ της εγκυρω-

στασης των αμερικανικών πυραύλων στην Ευρωπη και κατά του κινηματος ειρήνης. Άρθρα στον τύπο, δηλώσεις μερικων σοσιαλιστων, και ο κερπανιας του προϋπαλογισμού δείχνει πως η Γαλλια προσανατολίζει -ται προς μια ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική και αυτο είναι κατι που φαίνεται με την αύξηση του πυρηνικού δυναμικού.

Ο Μιτεραν εδωσε την συγκαταθέση-την για την βόμβα νετρονιουτον Οκτωβριο του '82: "Οι 18 πυραυλοι πλοουτουμιου στο PLATEAU D' ALBIUM μπορούν να φτασουν σημερα μόνο μέχρι την Γερμανια, αλλά προκει-ται να εκσυγχρονιστούν". Και τα πέντε Ατομικά υποβρυχια κερπανια λουνια το αποκωρωμα που του κερπανια γου, γιατί θεωρούνται ακτιπητα. Το κερπανια κερπανιαζεται ήδη και το εβδομη εκδηλαξεται.

Κι εδώ σκεριβος υπηρχει και η μεγαλύτερη αντίδραση: το εβδομη υπηβρυχια θα δημιουργούσε την ανάγκη μιας κερπανιας θύσης και στρατιωτικών εγκυρωρωτων γύρω απ' αυτή κόντα στο υψοι CROZON, BRÉTAGNE. Ο γαλλικός τοπικισμος αφηνει περιθωρια για μια πιθανή αντίδραση. Ηδη γινονται ενεργείες για πρηνση των φηριων που πρέπει να δοθούν για το εβδομη υποβρυχια. Αν το 16% του αποτελεσματος μιας έρευνας είναι ιδι ατεθειμενο να μην πληρωθεί, όπως η δη δήλωσε, θα μπορούσε αυτο το υποβρυχια να μην κερπανιασσει ποτε.

Η ειρηνιστική δημοση στα γερπανια και κερπανια βρισηει μεμητες και στην Γαλλια. Το 1982 υπηρχαν διάφορες οργανωσεις και γινόνταν διάφορες ενεργείες όπως: "τεχνίτες για την ειρήνη", "γυναίκες για την ειρήνη" απεργίες κερπανιας κατά την διάρκεια μιας συνάντησης μελεν του NAIP και στις εκτελειους του Κογκρεσσι και της κερπανιας καθώς και πορείες ειρήνης. Τον Σεπτεμβριο εγινε μια συνάντηση εκλεγμενων αντιπροσωπων του αμερικανικού κινηματος ειρήνης. Όμως οι επιδρασεις αυτων των δραστηριοτήτων δεν είναι τόσο εντονες στην Γαλλια όπως στις γερπανιας-της χυρες.

Το πρηνιατο είναι ανοικτο διαχάπη να για εναλλακτικές λύσεις. Άσφια και οι σπιδοι για μια κερπανιας κερπανια των αριστερων κομματων όπως ο SEGUILLON θελει μαζί με άλλους σοσιαλιστες να δωσει μια ευκαιρία σε μια έρευνα για τους εναλλακτικους τρόπους αμυνας. Ο αντιπαλος των εξοπλισμων και σοσιαλιστής PATRICK VIVERET θεωρει, πως για να γινει μια ανοικτή συζήτηση είναι αναγκαιο ένα δυνατό κερπανια και αυτονόμο κίνημα ειρήνης, που θα προβαλλει καθαρά το θέμα του ολοκληρωτισμου και ταυτοχρονα τους κινδύνους ενός κερπανιακού πολέμου.

Ιταλία:

ΦΥΛΑΚΗ ΔΕΝ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΣΙΩΠΗ

Στην Ιταλία αυτή την εποχή υπάρχουν περίπου 35-40000 κρατούμενοι στις φυλάκες. Από αυτούς οι 4000 είναι πολιτικοί κρατούμενοι. Η διαφοροποίηση όμως των κρατούμενων ανάμεσα σε πολιτικούς και ποινικούς δεν ήταν ποτέ τόσο έντονη στην Ιταλία που οι άλλες χιμερικές Γερμανίες όπως λ.χ την Δ.Γερμανία & άλλες. Γι' αυτό, δίπλα σ' αυτόν τον αριθμό των 4000 κρατούμενων θα πρέπει να υπολογιστεί και ένας διπλασιος αριθμός κρατούμενων που βρίσκονται εκεί λόγω δραστηριοτήτων που ειδικωθήκαν συνειδητά. Αυτοί μάλιστα έχουν πάντα πολλές επαφές με τις διάφορες οργανώσεις.

Με αφορμή μια μαζική απεργία πεινών που έγινε στις ιταλικές φυλάκες, μπόρεσαν πολλοί να μάθουν και να πληροφορηθούν πολλά σε σχέση με τις φυλάκες και τις συνθήκες κρατήσεως των φυλακισμένων.

Και πρώτα θα πρέπει να τονίσουμε ότι επαναστατικό κίνημα τέτοιας έκτασης σαν αυτό πριν από 10 χρόνια δεν υπάρχει πια. Σήμερα αυτό που υπάρχει είναι ένας αποηχος αυτού του κινήματος που χτυπήθηκε αργά και συντριβήθηκε μπροστά στη κρατική καταστολή. Από τις 7.4.79 οι μαζικές συλλήψεις είναι ένα συνθησιμένο φαινόμενο στην Ιταλία. Μαζικές συλλήψεις, που έχουν σαν στόχο την εκκαθάριση όλων των επαναστατικών στοιχείων. Σαν αιτία συλλήψεων αρκούν συχνά μονάχα η ύπουλα. Άλλες φορές πάλι το μικρό ή νομα κάποιου ή και ένα τηλεφώνημα ήταν αρκετά. Δεν ήταν λίγοι μάλιστα και κείνοι που μπήκαν μέσα επειδή πριν από μερικά χρόνια έριξαν κατά τη διάρκεια μιας μαχητικής διαδήλωσης μια πέτρα στους καρμπινιέρους. Και μ' αυτό τον τρόπο γράβε η ήττα.

Έχουμε λοιπόν πάλι όπως τόσες φορές στο παρελθόν να αντιπαρεσθούμε με μια ήττα. Ίσως ναι, ίσως όμως κι όχι. Ίσως ναι γιατί η ήττα αντανάκλαται στον σημερινό αποηχο του ανακλαστικού επαναστατικού κινήματος. Ίσως όχι γιατί η ήττα, και για την ακρίβεια η ολοκληρωτική ήττα, ονομαζείται ΗΓΓΑ όταν πιάσ από τους τοίχους των φυλακών επικρατεί απελπισία και παραίτηση όταν δεν υπάρχει πια σχέση ανάμεσα στους αγώνες μέσα και σε κείνους έξω όταν η διαδικασία

στην οποία χάνεται η αλληλεγγύη μετατρέπεται σε διαδικασία όπου ο ένας τρώει τις σάρκες του άλλου όταν ο άνθρωπος σαν αυτονομημένο τμήμα σαν εγώ και όχι σαν εμείς.

Όμως αυτό δεν συμβαίνει, γι' αυτό και αρνούμαστε να δεχτούμε την εφαρμογή ολοκληρωτική ήττα. Αυτή τη στιγμή, ενώ οι διάφοροι επαναστατικές των ομάδων μέλανε μαχόμενες βρουν την "σωστή γραμμή", κάπου αλλού η κατάσταση κοχλαζει. Κι αυτό το αλλού είναι οι φυλάκες, όπου τον Σεπτέμβρη του '83 μια σε μεγάλη ένταση απεργία πεινών, μπροστά στην εξέλιξη της οποίας, οι πολιτικές ομάδες βρεθήκαν απροετοίμαστες.

Η απεργία πεινών υπήρξε να χαρακτηριστεί σαν μια προσπάθεια αντιμετώπισης των διαφόρων προγραμμάτων και νομών που θεσπίσε το κράτος της κρίσης. Και επειδή όπου υπάρχει κράτος υπάρχει και κρίση, ίσως είναι καλό να δούμε στην προκειμένη περίπτωση που αντινακλάται αυτή η κρίση. Η κρίση αντανακλάται στην τελειοποίηση των φυλακών, στο χτύπημα κοινωνικών και στην μονιμη ανάγκη που υπάρχει γι' αυτές. Οι εποχές στις οποίες γίνονται παραχωρήσεις στους κρατούμενους έχουν παρελθεί ανεπιστρεπτι. "Ο σκοπός της φυλακής δεν είναι αυτό το έχουν ήδη αντιληφθεί οι διάφοροι εγκληματολόγοι - η παρεμπόδιση του κάθε εγκλήματος. Σκοπός της είναι ο περιορισμός καθώς και ο ελεγχός του. Το κράτος της κρίσης σφηνεί στο ελεος της εγκληματικότητας τις τάξεις με χαμηλό εισόδημα, και το επίδομα ανεργίας καθώς και οι κοινωνικές ασφαλίσεις είναι ανεπαρκείς..."

Τα προβλήματα, όμως, ξεκίνησαν για ένα φυλακισμένο - όπως ολοι ξερούμε - την στιγμή που μπαίνει μέσα. Ο θεωρητικός τρόπος μεταχείρισης των κρατούμενων, που δεν αποτελεί παρα πρόκληση να ταυτιστεί ο καταδικασμένος με τις ισχυρούς αρχές και να μην αντιμετωπισθεί καθόλου κατά τη διάρκεια της κρατήσεως του, δεδομένου ότι οι κρατούμενοι μ' αυτήν την συμπεριφορά αντιμετωπίζονται θετικότερα απ' ότι οι άλλοι, καθώς και οι φτωχότες συνθήκες επιβίωσης σ' αυτές, είναι τα βασικά τους προβλήματα.

Η φυλακή γίνεται φανερό ότι είναι ένα μικρό κράτος αυθαίρεσης,

όπου οι σχέσεις εξουσίας σ' αυτό είναι πολύ πιο εμφανείς και όπου η καταστολή είναι ολοκληρωτική. Η εκφορά, όμως, "φυλακή" δεν περιρίζεται σε 4 ή 10 ή 100 ντουβάρια. Εκτείνεται εδώ απ' αυτά. Τα διάφορα κέντρα υγείας, τα κέντρα αποξένωσης των ναρκωμένων, οι κατалоγοί των συνδέσεων, τα συνδικατικά συμβούλια, οι εργάδοτες, οι ενόκλιστες, η τοπική αστυνομία, ο πύρατος, οι υπουργοί, ολοι αυτοί πντες ξεχωριστά και μεμονωμένα "καγκελα", αποτελούν ολοι μαζί την "και νυκτική φυλακή" που "μας διδάσκει ποστη συμπεριφορά".

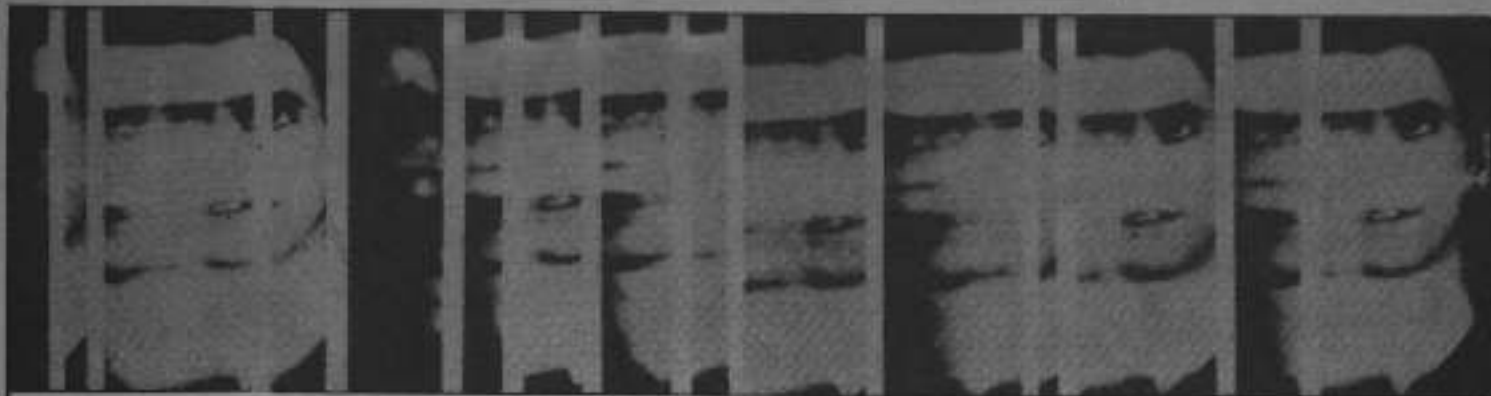
Ακριβώς η ίδια διδασκαλία υποτιθέεται ότι γίνεται και στις μικρές φυλάκες. Ο στόχος είναι η καλή συμπεριφορά, δηλαδή η ενσωμάτωση των διαφόρων αυτών στοιχείων στην κοινωνία. Εννοείται, ότι για να γίνει αυτή η ενσωμάτωση πρέπει το άτομο πιο πριν να παψει να σκεφτεί την αντίθεση των ισχυρών & επικρατούντων θεσμών, πρέπει να τα ψεί δηλαδή να σκεφτείται. Η πρακτική των φυλακών είναι εκείνη στην οποία δοθηκε η διάταξη να επιτευχθεί κύριος ο στόχος. Παρόλας όμως τις πρακτικές των διαφόρων φυλακών, αυτή η τακτική της ενσωμάτωσης δεν πετυχαίνει παρα σε λίγες περιπτώσεις τον στόχο της. Αυτό μάλιστα βεβαιώνει, ότι το κράτος της κρίσης είναι πραγματι κράτος κρίσης, μια και σά μέσα κι αν χρησιμοποιησει το πρόβλημα είναι ανύμιο.

Νέες φυλάκες ξεφυτρώνουν σε μανταριά απ' τη γη. Αυτή τη στιγμή δημιουργούνται 14000 νέες θέσεις κρατούμενων στις φυλάκες, πναιξαν 8 νέες και χτιστήκαν άλλες 43. 35 παλιές φυλακές μετατράπηκαν σε φυλάκες υγείας ασφαλείας. Ο αριθμός των δευροφυλακών ανεβήκε κατά 300 και έφτασε τους 18600. Στις περισσότερες φυλάκες υπάρχουν πτερυγες υψίστης ασφαλείας. Παράλληλα μ' όλα αυτά, ο χώρος των φυλακών χρησιμοποιείται και σαν χώρος πειραμάτων για την θεωρητική "ίριση μεταχείρισης", τη στιγμή που χρησιμοποιούνται και ερευνώνται χιλιοί δυο τρόποι όπως οι μετακινήσεις από το ένα μέρος στο άλλο, η απομονωση και άλλα.

Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΩΝ

Η απεργία πεινών που έγινε στις ιταλικές φυλάκες, δεν έχει ενδιαφέρον λόγω του εξαιρετικού μαζικού χαρακτήρα της μόνο, αλλά και λόγω του ότι μέσα στις απαιτήσεις των κρατούμενων ήταν και ο διαφορετικός τρόπος μεταχείρισης τους. Στην αρχή του Σεπτεμβρη του '83 αρχισε η απεργία πεινών 70 γυναικών στη REBIBBIA. Σε λίγες μέρες επεκταθηκε πολύ με αποτέλεσμα στις 19, 20, 21 Σεπτεμβρη να συμμετεχουν στην απεργία 10000 κρατούμενοι. Μεσα σ' αυτούς υπήρχαν και "πολιτικοί" και "ποινικοί" κρατούμενοι. Οι απαιτήσεις των απεργών ήταν οι ακόλουθες:

1ο, κατάργηση της απομόνωσης (το 75% των κρατούμενων στην Ιταλία βρίσκονται στην απομόνωση. Εκείνη μάλιστα που κατηγορούνταν για αναντιρητικές δραστηριότητες, ή για τρομοκρατία καθόνταν 10 ή και παραπάνω χρόνια μέσα.
2ο, κατάργηση του άρθρου 90 (αυτό το άρθρο μπορεί να παραλληλιστεί με τον νόμο "απογορευτής έπαψων" που ισχύει στην Δ.Γερμανία, δηλαδή

διαχωριστικά τζαμί κατά την διάρκεια των επισκεψών, ακόμα και στη περίπτωση που ο επικρατής είναι ο ίδιος ο δικηγόρος του κρατούμενου, απαγόρευση των πακέτων με τροφίμα, των βιβλίων, των περιοδικών & των εφημερίδων, κάθε μερα πολλαπλή ερευνα κατά την οποία πρέπει να γύθουν οι κρατούμενοι, αποκλεία μας του κηπου της φυλακής, μεταγωγές σε άλλες φυλακές, μείωση του αριθμού των γραμμών που πρέπει να δεχεται ένας κρατούμενος στο επίπεδο του ενός τη βδομάδα. Μαλι-στα αυτά τα γραμμά θα πρέπει να προέρχεται από εξαιρετικά συγγενικό πρόσωπο.)

3ο, καλύτερη των υγειονομικών κτηριακών εγκαταστάσεων.

4ο, γενικά, περισσότερες κοινωνικές επαφές.

5ο, καμία μεταγωγή κρατούμενου σε απόσταση μεγαλύτερη από 150 χιλιόμετρα από τον τόπο κατοικίας-του.

Τον τελευταίο καιρό όμως -εκτός από τα πιο πάνω- έχει ενδηλώσει μια μεγάλη διαμαρτυρία στις Ιταλικές φυλακές. Πρόκειται για διαμαρτυρία εναντίον στο σύστημα που επικρατεί και που ξεφτυλίζει οποιαδήποτε αξία. Οι αξιοπρεπέστερες συνθήκες διαβίωσης ήταν το αίτημα όλων εκείνων που διαμαρτυρούνταν εναντίον: στην υπερπληρωμή των φυλακών, στην βάρβαρη και βασανιστική διαρκεία της προσυλλήψεως, στις πειραγές υψίστης ασφαλείας, στους ειδικούς νόμους, στο άρθρο 99 που λειτουργεί διαφοροποιητικά για τους κρατούμενους. Γίνεται φανερό πια ότι η φυλακή είναι η πιο εμφινής και πιο σκληρή εκφορά μιας ταξικής κοινωνίας.

Όμως, το να το επαναλάβει αυτό κανείς δεν αρκεί. Απαραίτητα πρέπει να κατανόηθεί από τον καθένα το πως αλλάξε η φυλακή σε σχέσι με τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες. Ευχαριστούμε τον Φουκί για την υποδείξη ότι η κίνηση για μια μεταρρύθμιση στις φυλακές αναγεται στη γεννίση των φυλακών - είναι δηλαδή μέσα στο πρόγραμμα. Με αυτό το σκεπτικό πρέπει να κατάρξουμε και την μεταρρύθμιση των φυλακών που έγινε στην Ιταλία το 1975, της οποίας η βασική αρχή ήταν ο διαχωρισμός των κρατούμενων σε "έκκενοι" να παρουσιάσουν βελτίωση" και σε "ανέκκενοι" να επανέλθουν στο κοινωνικό σύνολο". Την στιγμή που για τους πρώτους υπάρχουν προγράμματα που θα τους βοηθήσουν να επανέλθουν στο κοινωνικό σύνολο, για τους δεύτερους υπάρχει μόνο η απομόνωση και τελικά η κατεστραφή. Χάρης να θέλω να πω ότι οι πρώτοι περνάνε καλά στις φυλακές -αλλιώς πια πάνω είπαμε ότι η προσπάθεια για ενσωμάτωση μερικών κρατούμενων στο κοινωνικό σύνολο δεν είναι και πολύ επιτυχής για εύνοητους λόγους- η

κατάσταση των δεύτερων είναι τραγική.

Σε τρία σημεία μπορούμε να συμπιέσουμε γανδρικά εκείνη την μεταρρύθμιση:

1ο, επιλογή των κρατούμενων, σε προ-ύποθεση μιας ατομικοποίησης της ποινής και μιας διαφοροποιητικής εκτέλεσής-της.

2ο, μια διαφορετική μεταχείριση στην οποία ενιστοιχούν οι διαφορές βαθμίδες εκτέλεσης της ποινής, χαμηλή, μεση και υψίστη βαθμίδα ασφαλείας.

3ο, αυτό το μοντέλο της ασφαλείας που στηρίζεται στις διαφορετικές βαθμίδες είναι αρρηκτα συνδεδεμένο με μια ατομική παρακολούθηση και μια πολιτική κρήση της συμπεριφοράς. Από κει ορίζεται ο τρόπος μεταχείρισης προκειμένου να "επανεκ-θείστο κοινωνικό σύνολο". Οι προβλεπομένοι θεσμοί της μεταρρύθμι-σής -εκτός από το γεγονός ότι παρεχόνταν σύμφωνα με το κριτήριο του κέρδους έχουν το πολύ μεγάλο αδυνακίημα γι αυτούς που εξοικει-ζούν να μπορούν να διεκρινούν έτι-σι τον κοινωνικό έλεγχο.

Στο χώρο του κοινωνικού ελέγχου η γερμανική σοσιαλδημοκρατία επι-ξε πάντα τον ρόλο του κρυφού δι-δάξαντα. Ακόμα κι αν υπάρχουν στε-λεχη-της που σήμερα διαφώνουν με αυτή, η μαγνητική ατομική ταυτότη-τα ήταν από παλιά στα σχέδια-τους. Το ίδιο ισχύει για τις πειραγές υ-ψίστης ασφαλείας, όπου οι γερμα-νοί σοσιαλδημοκράτες σταθήκαν πρ-ωμάτικα "πρωτοποροι". Κι όλα αυτά οι σοσιαλδημοκράτες ή οι σοσιαλι-στές με το ανθρώπινο πρόσωπο συμ-φώνα με εμφραση πολύ γνωστή σε μας τους ελληνας. Όμως, όπως λέει μια Ιταλική παροιμία, ασήμω στο "λευ-και στο "μαύνο" υπάρχει θαλάσσο. Ίε-λινα το ιμπεριαλιστικό σχέδιο των φυλακών στην Ιταλία οδηγήθηκε σε μεγάλες αντιφάσεις. Οικονομικές αν-τιφάσεις, αντιφάσεις της πολιτικής εξουσίας και της γραμμοκρατίας, αντιφάσεις από τους αγώνες, μέσα στις φυλακές. Όλα αυτά εμπόδισαν την απόλυτη εφαρμογή των θεμελι-ακών κρητηριών της μεταρρύθμισης του 1975.

Όπως είπαμε πιο πριν ο βασικός στόχος είναι ο διαχωρισμός των "καλών" από τους "κακούς". Στην αρχή έγινε "ειδική μεταχείριση" μ-νο απεναντι στους πολιτικούς κρα-τούμενους που είχαν βαθμολογηθεί "σαν ανέκκενοι να επανενταχθού-στο κοινωνικό σύνολο". Με τον και-ρο όμως την ίδια μεταχείριση εί-χαν και όλοι όσοι δεν υπακνιταν στο καθεστώς των φυλακών. Ίαν πα-ραδειγμα αναφέρουμε το ανοίκτη της πειραγής υψίστης ασφαλείας 50 LLICAND που έχει προβλεφεί μόνο για κοινωνικούς κρατούμενους.

Όπως οι καιροί αλλάζουν και οι καταστάσεις εξελίσσονται. Μετα την

στρατιωτική επίθεση που χιτσκοστο επαναστατικό κίνημα έχουμε να κά-νομε με μια πολιτική μεταχείριση των προβλημάτων των πολιτικών κρα-τούμενων. Με α εξήγησι του γενικού διευθυντή των φυλακών AMATO είναι ενδεικτική: "Άμεσα κοντά είναι δυο προβλήματα: το να ενθαρρύνουμε και να ευνοήσουμε τη διαδικασία της α-ποσπής από τον ενσπλο αγώνα και την διαδικασία διάλυσης μέσα στο τρομοκρατικό κίνημα. Μετα την υφή του αγώνα που δεν μπορούσε να εί-ναι παρά σκληρός και αδύναμος, ακόμα και σε μια κνήπη πιο προσε-χτική παρατήρηση του κράτους δι-κασίου, έχουμε να κάνουμε με την ει-σαγωγή σε μια υφή κοινωνικής εμ-μηνολογίας. Ακολουθούμε πολύ προ-σχετικά τα θετικά σημεία των "ομο-γενών ομάδων" και όταν εκπληρω-θούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις θα έχουμε τη δυνατότητα μιας απο-ταξινόμησης των διαφοροποιημένων κρατούμενων.

Έκκινώντας από την γενική τάση της ποινικής μεταρρύθμισης, των δι-αχωρισμο δηλαδή των κρατούμενων, πάνω από όλα προσεχώντας την αμ-κνι-περιφορά-τους κατά πρώτο λόγο και κνήπη δεύτερα το εγκλήμα, γίνεται φανερό ότι σ' αυτήν που ακολουθεί την κατάσταση έτσι όπως έχει χη-μεις να χτυπάει κανένα θεσμο, και χωρίς να αντιτίκεται, δίνονται πε-ρισσότερες δυνατότητες για καλυ-τερες συνθήκες κρητησης. Λ.χ με ε-ναλλακτικές μορφές κρητησης, παρά σε κνήπων άλλο. Για τους άλλους με-νει η απομόνωση και η προσπάθεια εξαναγκής της πολιτικής-τους, επι-λογής. Είναι υποκνηται οι προτα-σεις των ομογενών ομάδων στην γε-νική στρατηγική της διαφοροποίη-σής.

Είμαστε της απόψης ότι οι κρα-τούμενοι δεν κνήπει να διαχωριζύ-νται καν σε ομάδες. Εμεις πιστεύ-οιμε, ότι διαχωρισμός κρατούμενων σημαίνει ειδική μεταχείριση. Είμα-στε αντιθετοι σε κάθε μορφή δια-φοροποίησης είτε αυτή γίνεται στη φυλακή είτε έξω. Η διαφοροκνήση, σαν βασικό συστατικό του κνήπιτα-στικού συστήματος, που χωρίζετους ανθρώπους σε τάξεις, έχει την αρχή-της στον καταμερισμό εργασίας α-νάμεσα στα φύλα.

Η απεργία κνήπων τελικά δεν κρη-τησε παρά τρεις μήνες. Η σημασία-της είναι μεγάλη παρά το ότι δεν επιτελήθηκε σχέδιο κανενος στόχος. Όλα τα μέσα μαζικής ενημερώσης σ-χολούσαν μ' αυτήν την παγερή πνύ-χια μέσα στις φυλακές. Και μέσα α-πο αυτά τα μέσα μαζικής ενημερω-σης, όπως κι αν παρουσιάστηκαν τα γεγονότα, είμασε ο κόσμος ότι στις φυλακές δεν επικρατεί ησυχία. Ότι η κρατική κατεστραφή δεν έφερε την ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ ΗΤΤΑ.

[Πηγή το γερμανικό περιοδικό: RADI-ΚΑΛ]

σχολία

εθνοσταλινισμός

Στην κημερίδα "Εθνος" της 11ης Φεβρουαρίου 1984, δημοσιεύτηκε ένα άρθρο καποιόν Καρλ Μαρξονι-Αμερικανού που σχολιάστη-σχετικά με το βιβλίο του Τζορτζ Οργουέλ "Τιμή στη Καταλάνια".

Ο Μαρξονι ο οποίος συμμετείχε στον Ισπανικό εμφύλιο με τις Δεξιές Ταξιαρχίες, θεωρεί το βιβλίο του Οργουέλ υβριστικό για την Ισπανική Δημοκρατία και γι' αυτό επιχειρεί-σπως αναφέρει-να βάλει τα ιστορικά γεγονότα στη θέση-τους δηλαδή στις διαπαραμύθιστάν.

Τελευταία βεβαία παλός ο Λόγος για τον Οργουέλ, λόγω 1984. Ευείς απ' την μεριά-μας, πραγματικά χειρομάστε για την κίνηση που παρουσιάζει το βιβλίο-του(οχι βεβαία για τα κερδή που αποκομίζει ο εκδότης), γιατί είναι από τις λίγες φορές που κάτι εμπορικό αξίζει και ακριβώς επειδή αξίζει, η αστική κοινωνία με τους εκφραστές-της διανοούμενους, προσπαθεί διαρκώς να αλλοιώσει και να διαστρεβλώσει τα γραφομένα του Οργουέλ, δίνοντάς-τους άλλη έννοια και άλλες κατευθύνσεις.

Μια τέτοια αντιοργουελική απειση κρύβεται να μας θανατώσει και ο παραπάνω σχολιαστής. Ο οποίος με διάφορες αναφορές που χρησιμοποίησε, προσπαθεί να αποδείξει ότι ο Οργουέλ εγχείρει ένα βιβλίο από την αρχή ως το τέλος ανεπιεικώς υπεριστικό και αντιδραστικό.

Σημάσια όμως δεν έχει στο ποίτι, έχει δική και πίκρα αδικία. Σημάσια έχει ποιος έχει το ήθος να κρίνει τα πράγματα και αυτοκριτική, και ποιος έχει τη κενενοφροσύνη να τα κρίνει λαοπλοχώντας. Και οι ακριβώς συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Ο Οργουέλ αναφέρει κάπου: "Προειδοποίη τον καθένα για τη μεροληψία-μου και προειδοποίη τον καθένα για τα λάθη-μου. Όμως, εμένα ότι μπορούσα για να φανώ τιμωτός." Ένω ο Μαρξονι στο τέλος του άρθρου-του αναφέρει σχετικά μεσποία συμπίπληση πει: "...υποκινήθηκε από τους πρακτόρες του φραγκό(γνωστού ως πεμπτή φελαγγα), που κινούνταν με ευκολία στον περιγύρο και την ατσούσσηρα των αναρχικών με τη "πειθαρχία χωρίς καμία πειθαρχιστους". "Ενωσώντας την ολιγαρχική-στική οργάνωση POUM που κινήθηκε άγρια από τους σταλινικούς. Συνεχίζοντας έτσι την γνωριμική τακτική που ακολούθησαν οι σταλινοφρόνες εδώ και δεκαετίες. Την απάντηση όμως τη δίνει ο Οργουέλ: "Δεν είναι υβρικό πράγμα να βλέπεις ένα Ισπανόπουλο γύρω στα 15, να με ταφίρεται πάνω σε υαρεία από την πρώτη γραμμή, σε αποβολιμένο κατάρπη προσημο να σε κοιτάει μες απ' τις κουβερτίες, και να σκέφτεσαι τους κομφούς κυρίους στο Λονδίνο και στο Παρίσι που γράφουν φύλλαδια για να αποδείξουν ότι αυτο το αγόρι είναι μεταμφιεσμένος υασι-στας".

Πεζοδρομίο 13.

Πριν από λίγο καιρό, κυκλοφόρησε το 13ο τεύχος του "Πεζοδρομίου". Περιέχει ένα πραγματικά απολαυστικό και συγκλονιστικό κείμενο ενός καλίου αναρχικού του Στουρνού Κοιχτισόγλου. Τίτλος-του "ΚΑΤΩ Η ΜΑΣΚΑ" και είναι σπως αναφέρεται "έκδοσης ομίλου Αναρχικών, εν Κρίση 1912".

Όπως μας αναφέρει ο Α. Στεφανιάτο πρόλογικά-του σημειώμα, ο Στέφανος Κοιχτισόγλου ήταν στην προη, κατά και μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο εποχή, ο μόνος στην Ελλάδα ολοκληρωμένος και αυθεντικός αναρχικός. Συμμετείχε πού αντιπροσώπη των ταγματαδών στο Α' και Β' σι-

νιόριο της ΓΣΕΕ. Είχε δεσμούς και επαφές με πολλές αναρχικές οργανώσεις και γνωριμίες μεσαναρχικούς αγωνιστές πολλών χωρών. Είχε σοβαρή θεωρητική μορφή και έχει γράψει αρκετά κείμενα σπως και επαναστατικά ποιήματα. Χαρακτηριστικές είναι οι τελευταίες στίχες της 29ης-του. Όταν πηγαίει να επιστρέψει ορμικά να τον μεταλάβει του ειπέ: "Παπα-μου, φύγε, γιατί θα στώω μεσα". Αυτές ήταν και οι τελευταίες-του λέξεις.

Ειστηνουμε ανεπιούλακτα, σε σπουδόν ενδιαφερείται για τις σκέψεις των επαναστατών προγόνων-ρος, να διαβούν το "ΚΑΤΩ Η ΜΑΣΚΑ".

η κοκκίνη εμμα μιλάει

Βιβλίο από την "Παλι Γυναίκα", σχετικό με τη ζωή και τις ιδέες της Εμμα Γκολντμαν. Περιέχει εκτός από την βιογραφία-της που ειεχθή μοστεινεί πολιστερα στο περιοδικό "Ιδεοδρομίο"- τα "πικτεία"-της σχετικά με την ιδιοκτησία, την κυβέρνηση, τον μιλιταρισμό, την ελευθερία του λόγου και του τυπου, την εκκλησία, τον γάμο και τον έρωτα, και την βία. Ακόμα τσσεριμα πολύ σημαντικά κείμενα για την πραγματική σημασία του αναρχισμού, για τον συνδικαλισμό, τον σοσιαλισμό και την γυναικεία φήμη. Το βιβλίο αυτό αποτελεί μια από τις καλύτερες παραρτήσεις της Εμμα Γκολντμαν, που ακόμα και σήμερα οι ιδέες-της παραμένουν αγνώστες τόσο στους ελευθεριανούς όσο και στους φεμινιστι-

κομς κυκλούς.

Εμμα Γκολντμαν: "...Μπαρμίσια, εχθρός των μικραστών ασυμφραξίτων, τρελή τρομοκρατία, μαγισσα, "εγκλημάτιας αναρχική", πραγμαγός της εξέγερσης, της Αναρχίας, του ελιγγών των γεννησεων και του ελευθερού ερωτα, συννομοτία εναντία στη στρατιωτική θηρία... Δεν την ανεχόνταν ακόμα και οι αναρχικοί συνίραφοι-της γιατί μιλούσε για το σεξ και για την γυναικεία καταπίεση... Κάθε δημοσίευση κειμένου-της "κατασχόταν πριν ακόμα καλή καλά τυπωθεί. Αντιπαθήκε στο υπερκρατος των μπολσεβίκων, ελαβε μέρος στον Ισπανικό εμφύλιο οι ήταν πεθανε στην Κανάδα στα 1940 μόνο ελαχιστοί αμερικανοί αναγνώρισαν αυτο που ήταν "καπου οκτώ χιλιαδες χρονια μπροστα από την εποχή-της"...

ιδεοδρομίο παραρτήμα 2

Στο εξτρα τεύχος του "Ιδεοδρομίου" με τίτλο "Η θαυμαστή επαναστατική ιστορία της ομάδας Μπασντερ Μαίνχοφ", περιεχονται συγκέντρωμένα όλα τα δημοσίευματα από τα άρθρα και τα βιβλία, βιβλιαρια και μερικές βασικές προκηρύξεις που κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα και δημιουργεί μια ενότητα-ένα ιστορικό τεύχος- με όλα τα θέματα αυτής της θαυμαστής επαναστατικής ιστορίας, εναντία στον καπιταλισμό και τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό.

Στο τεύχος αυτό γίνεται και μια έρευνα σε βάθος από τον εκδότη του περιοδικού Α. Χρηστάκη, που αναφέρει χαρακτηριστικά: "...Η αποστασιατικότητα της RAF δεν μπορεί να ερμηνευτεί παρα την επιθυμία-της να ξεφυγεί από την πολιτική στασιμότητα που χαρακτηρίζει την Γερμανία τουλαχιστόν τα τελευταία 50

χρονια... Όταν σε μια "δημοκρατική" χώρα δεν υπάρχει να λειτουργήσει τίποτα ιδεολογικά, τότε αρχίζει ο κίνδυνος για τον υασιτισμό. Για τους αριστοκράτες, τους εξουκοι νοβουλευτικούς, αυτούς που ζουν στα πολιτικά και πολιτιστικά κοινοβία που διαμίζουν γκετο, που διαβαζουν τις δικές-τους εφημερίδες, και ακουνε τα δικά-τους λογία, η πολιτική του Ανταρτικού της Πολής δεν έχει τίποτα να κάνει με την ελευθερία-τους για μια καλύτερη ζωή και για ένα κίνημα που θα μπορούσε να αλλάξει την κοινωνία. Αλλά οι σημερινές συνθήκες στην Γερμανία, τους κάνουν ολο και πιο σκεπτικους και αβεβαίους για το πιστεύω τους, αν θα πρέπει να κρητηθούν μεσ στα όρια της νομιμότητας και της ιδιοπαρίας υρνεύζοντας και καλοπιζοντας μανόι-τους την ιδεολογία-τους..."

σχολία

ΕΑΜ ΕΛΑΣ ΟΠΛΑ

Το Μαρτίη η "Αθήνης Βιβλιοθήκη" εξέδωσε το βιβλίο του γερνιά δι-εθνιστή Α. Στίνας "ΕΑΜ-ΕΛΑΣ-ΟΠΛΑ. Η "ειδική αποστολή" της εθνικής αν-τιστασης στο 2ο παγκόσμιο ιμπερι-αλιστικό πόλεμο και η συμβολή-της στη βιβλική καταστροφή που εν ου-χρά προετοιμαζόν οι δήμιοι, και κυβερνούν τους λαούς". Η αναφορά του Στίνα σ' εκείνη την ιστορική περίοδο, μας διδάσκει κυριαρχικά σ' εμάς τους νεώτερους κηποιές αλ-λας πτυχές της σύγχρονης-μας ιστο-ρίας. Καταστάσεις και γεγονότα, και τελείως διαστρεφόμενα από επιβε-λλούν τρία χρόνια οι απαντοχούστα λένιοι.

Η ενεργός δράση και η ίδια η ε-πιναστική λειτουργία της Στίνα στην προαναφερμένη περίοδο, νομι-ζουμε ότι είναι η εγγύηση για την αληθινήτητα των γραφειών. Και τα-λος επειδή και μεις θεωρούμε στρα-υτικό το κείμενο του Στίνα απόδε-χόμενοι την εκκλήση των εκδότη-των και επαναλαμβάνουμε την εκκ-λήση σε όλους τους συνταφούς να συμβιβάλλουν στη διάδοσή-της και να μην επιτρέψουν την απύπνησή-του. Τώρα που η διαβρύση της κρατικό-θεμισμοκρατικής πλέον κρατικιστικ-μυθοποίησης της εθνικής αντιστά-σης αρχίζει με την συμβολή στην αποκαλύψη της οργάνωσης του κρη-ματος".

α. στίνας

αρχαιολογικές αναζητήσεις

Υπάρχει μια ελληνική παροιμία που λέει: "Μη αντρουείς εκεί που δεν σε σπέρνουν". Αλλά φίλοι, ο "εθνικός-μας δικαστής", με τα δι-καστήρια που έχει κτιστήσει λόγω του κρηματισμού, σπέρνει και ε-κκαρξεται δημόσια για θέματα που δεν έχει καμία σχέση. Το πιο αξιο-σημείωτο όμως είναι ότι η ομιλία-του έγινε στην Αρχαιολογική Εται-ρεία. Αποδειχώντας έτσι, ότι ο κρη-ματισμός ζει στο κρηματισμό. Και ο κρη-

ματισμός Ντεγκλαυής σίγουρα βρίσκεται στην εποχή του "Χρυσού Αιώνα" των Αθηνών.

Εκ πρέπει όμως να υπενθυμίσου-με, ότι αυτοί που μας έχουν ζώσει ολόγυρα είναι ο ίδιος και οι "κατα-πιεσμένοι" κρηματιστές που προφύσει και επικρατείται. Και εν τέλει μπρος υ-ποσυνείδητο αυθάνεται "σαν κρημα-τισμένος την ώρα της αγωνίας".

Το Α σε κύκλο

- ★ «ΟΛΟΙ έχουμε δει γραμμένο σε τοίχους, στάσεις λεωφορείων κι άλλους τόπους το γράμμα Α κεφαλαίο. Είναι το αρχικό της λέξης Αναρχία. Οι οπαδοί της πιστεύουν στην απόλυτη ελευθερία του ανθρώπου, δεν παραδέχονται να υπάρχει κράτος με δασκάλους, χωροφύλακες, δικαστές, συγκρονηστήρια. Λίγοι από εμάς έχουν προσέξει ότι αυτό το κεφαλαίο Α είναι πάντοτε κλεισμένο σε κύκλο. Αν αυτοί που το έγραψαν το άφησαν γύρω-γύρω ελεύθερο θα έμοιαζε με τέταρο, σαν κρηματισμένος στην ώρα της αγωνίας. Εκείνοι που σχεδίασαν γύρω από το Α τον κύκλο, δεν υποαπέψθησαν τη σημασία του - δεν είναι ο λογισμός που τους οδήγησε μα το υποσυνείδητο. Χωρίς να το φανταστούν μας διδάσκουν πως δεν υπάρχει απόλυτη ελευθερία, πως όλοι είμαστε ζωσμένοι ολόγυρα. Μερικοί γράμμοι τρέμο και πανικό προσθέτουν πλάι στο φυλακισμένο Α τα γράμματα L. S. D.»
- ★ Από την ομιλία του Γ. Ντεγιάννη: «τα κοινωνικά σύνορα της ελευθερίας» στην Αρχαιολογική Εταιρεία.

•σπαρτακός•

Πήραμε στα χέρια-μας ένα νέο α-νερχικό έντυπο, αυτή τη φορά όχι ε-κδόμενο στην Αθήνα, αλλά στη Θρα-κή. Η συντακτική ομάδα του ΣΠΑΡΤΑ-ΚΟΥ, στη λήξιαρχική κρηφή γεννήσης της εφημερίδας-τους, εκφράζουν την ανσχη-τους για αποπεριθριοποίη-ση και επαναστατική δράση. Τα προ-βλήματα που αντιμετωπίζουν οι συ-νταφείς που ζουν στην επαρχία, εί-ναι πια γνωστοί και γενικά παραδε-κτά νομιζομε, ότι είναι πολύ περισ-σότερα, απ' ότι αυτά που αντιμετω-πίζομε εμείς στις μητροπολεις.

Γι' αυτό και κάθε τέτοιου είδους προσπάθεια, όπως αυτή του ΣΠΑΡΤΑΚΟΥ μας δίνει μια ιδιαίτερη χαρά. Ευχα-ριστούμε τη συνέχιση της εκδόσης, αλ-λα και της εν-γενεί δράσης των συ-νταφών της Θρακίας.

Κυκλοφορήσαν επίσης:
Περιοδικό "ΑΝΑΡΧΟΣ" Νο 2,
"Τετραδιά για προλεταριακή χρήση"

Προκειτά να κυκλοφορήσουν:
Η μηνιαία αναρχική εφημερίδα
"ΑΜΜΑΡΤΥΓΗ" Νο 3 και 4,
Παπαδόπουλου Παναγιώτη (ΚΑΙΝ):
"Τα παιδιά της άλλης μέρας",
Εκδόσεις "ΕΜΑΕ",
Παπαφραγκάκη Χρύση:
"Φαντρες να κοιτάς", εκδ. "ΕΜΑΕ"

ΜΑΘΑΙΝΩ ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ

Για να γυρίσουν οι κρηματιστές-μας καλύτερα τους υπουργούς-μας σκαπενόμενα καθιερώνουμε την στήλη "αθανία παιζόντας", που ξεκινάει την κρηματιστή-της με το κρηματισμό κρηματιστή:
ΠΟΤΟΣ ΕΙΠΕ ΟΤΙ:

-Ναι, εγω και κρηματιστές, ορισμένοι κρηματιστές δημοσιογράφους που με κρηματιστούν συνεχώς. Γιατί; Γιατί κρηματιστής εγω για να κρηματισθώ; Δεν βαριέσαι κρηματιστής, κρηματιστής, δεν με ενδιαφέρει.
ΕΜΕΝΑ ΔΕΝ ΜΟΥ ΣΥΝΙΖΕΙ Η ΡΙΣΑΝΗ:

Θα γυρίαν στην παλίσ-μου δουλειά. Τότε η προκαταβολή στο γραφείο-μου ήταν 300000, μετά έγιναν 500000. Τώρα θα 'ναι 1000000. Τιποτά δεν κρηματιστώ από την θέση του κρηματιστή. ΑΠΟ ΤΑ ΕΤΟΣΙΑ ΤΡΩΜΕ.
ΤΟ ΒΑΡΕΠΕΙΣ ΤΟ ΚΥΣΙΟΥΜΑΚΙ ΜΟΥ; Οκτώ χρόνια το 'χω...

Σε ερώτηση αν η κυβέρνηση πει καλε εδηλώσε: ΠΕΡΙΤΗΜΑ, ΛΟΙΠΟΝ ΑΚΟΥΣΕ ΜΕ. Η κυβέρνηση και τα μελη-της ΧΑΙΡΟΥΝ ΑΚΡΑΣ ΥΓΕΙΑΣ. Και αν διαβάσεις τον δεκαεφτάλογο του κρηματιστή ΕΛΛ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΣ...

(Λογί κρηματιστή, παραθετούμε μόνο το οκταχρονο κρηματιστή...)

Η Έμμα Γκόλντμαν πέν έτος μετά την εκπαράττεισή της

ΕΜΜΑ ΓΚΟΛΝΤΜΑΝ

**η πιο επικίνδυνη
γυναίκα του κόσμου**

Σταυρώς Σηφογιαννίδης

ΚΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΩΞΕΙΣ

Μετά την απολογία του Παναγιώτη Παπαδοπούλου, στις 11.1.84, που έγινε με την κατηγορία της περιβρισης αρχής και της συκοφαντικής διασημότης λόγω μιας προκήρυξης για συμπαρασίστη (που υπογράφηκε απ' αυτόν) στον άπειρο πείνας Φωτη Δανάτο, δέχτηκε πάλι ο ίδιος τον τελευταίο καιρό ένα ομοιο κατηγορίες για διάφορα γεγονότα. Με πολλά μάλιστα απ' αυτά δεν έχει καμία απολύτως άμεση σχέση. Συγκεκριμένα ο Π.Π κατηγορείται:

α) Για μια προκήρυξη με την οποία κατήγγειλε τις αυτοκτονίες στο στρατό, καθώς και την φυλάκιση των συντρόφων Μοίρα, Δανάτου, Λογγοβίτη για ενέργειες που έκαναν εναντίον στην αστυνομική βία. Σύμφωνα με την κατηγορία, περιβριζεται ο ομοιοργός, πείνας Δραβούγιαννης, ο υπουργός δικαιοσύνης Μαγκάκης καθώς και το "εθνικο σύμβολο".

β) Για μια προκήρυξη συμπαρασίστης στον Φωτη Δανάτο, όπου η κυβέρνηση "περιβριζεται" από την έκφραση "κάνε να απα τα σημερινά εγκλήματα δεν θα μείνει ατιμώρητο".

γ) Για τρεις αφίσες και δυο ακόμα προκήρυξεις. Ο Π.Π δεν έχει άμεση σχέση με τις δυο προκήρυξεις ενώ από τις αφίσες μόνο η μια υπογράφεται απ' αυτόν (Προκεινται για αφίσες που καίνασε σε συγκέντρωση στα Προπύλαια στις 6.5.83).

Όλες οι παραπάνω κατηγορίες έχουν να κάνουν με την συκοφαντική διασημότη και την περιβριση αρχής.

Προκήρυξη που κυκλοφορήσε από την "Επιτροπή αντιπαραθέσεως στην κρατική βία και στους κατασταλτικούς μηχανισμούς της εξουσίας" και που αποτελεί κείμενο διαμαρτυρίας για τις συνεχείς πολιτικές διώξεις που γίνονται σε βάρος του Παναγιώτη Παπαδοπούλου (Καίν), αναφέρεται σε όλα τα παραπάνω και καλεί όλους τους συντρόφους/φίλους να συμπαρασίσθουν στον Π.Π.

Αντισταθείτε στην κρατική καταστολή. Καθε δίωξη αγωνιστή είναι δίωξη εναντίον στον ίδιο τον χώρο της Αντι-εξουσίας.

ΘΝΑΡΧΟΣ
ΣΕ ΜΙΑ ΕΠΟΧΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΞΑΚΡΕΙΣΗΣ ΤΟ ΝΑ ΠΕΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΣΠΑΝΙΑΣΤΑΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ.
ΤΣΕΡΤΣ ΟΡΓΟΥΣΑ

ΜΗΝ ΕΙΣΤΕ ΣΙΣΠΗΡΗ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑ... ΚΑΝΤΕ ΘΟΥΡΥΒΟ

ΘΝΑΡΧΟΣ
No 2
Μάρτις 84

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ - ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ - ΖΩΟΔ. ΠΑΓΗΣ 17 - ΤΗΛ. 3639980

Ζ.Μπουντριγιάρ: Η ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΒΛΩΜΕΝΟΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ η πως να δουλεψεις το αφεντικο σου...

Η ΑΡΕΝΑ
ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ, ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:
Περιοδικό ΑΡΕΝΑ,
c/o Γεώργιος Χάρπας,
Poste Restante
155 01 Αθήνα

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
ΟΝΟΜΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Εσωτερικό, 5 τεύχη: 350 δραχ.
Κόπρος, Ευρώπη: 450 δραχ.
Αμερική, Καναδάς: \$ 8

ARENA und ihre Duellanten
Zweimonatliche anarchistische
Zeitschrift:
ARENA,
c/o Georg Chambas,
Poste Restante,
GR-155 01 ATHEN,
Griechenland